

รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์

การศึกษาศักยภาพของทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติทางบก
ของจังหวัดภูเก็ต พังงา และกระบี่

The Studying on the Potential of Terrestrial Natural-Based Tourism
Resources in Phuket, Phang-nga and Krabi.

คณะผู้วิจัย

นายประทีป นวลเจริญ

นางสาวอุไรรัตน์ มากจันทร์

นายธวัชชัย จันทรทอง

สำนักประสานงานการพัฒนาและการจัดการท่องเที่ยวเชิงพื้นที่อย่างยั่งยืน

สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย

10 พฤศจิกายน 2547

รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์

การศึกษาศักยภาพของทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติทางบก
ของจังหวัดภูเก็ต พังงา และกระบี่

The Studying on the Potential of Terrestrial Natural-Based Tourism
Resources in Phuket, Phang-nga and Krabi.

คณะผู้วิจัย

- 1.นายประทีป นวลเจริญ
- 2.นางสาวอุไรรัตน์ มากจันทร์
- 3.นายธวัชชัย จันทรทอง

สังกัด

- มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต
มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต
มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต

สำนักประสานงานการพัฒนาและการจัดการท่องเที่ยวเชิงพื้นที่อย่างยั่งยืน
สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย

10 พฤศจิกายน 2547

ชื่องานวิจัย	การศึกษาศักยภาพของทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติทางบกของ จังหวัดภูเก็ต พังงา และกระบี่	
คณะผู้จัดทำ	นายประทีป นวลเจริญ นางสาวอุไรรัตน์ มากจันทร์ นายธวัชชัย จันทร์ทอง	
แหล่งทุน	สำนักงานประสานงานการพัฒนาและจัดการการท่องเที่ยวเชิงพื้นที่อย่าง ยั่งยืน สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย	

บทคัดย่อ

การศึกษาศักยภาพของทรัพยากรการท่องเที่ยวทางธรรมชาติทางบกของจังหวัดภูเก็ต พังงา และกระบี่ มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาศักยภาพด้านทรัพยากรการท่องเที่ยวทางธรรมชาติและความพร้อมของพื้นที่ในจังหวัด ภูเก็ต พังงา และกระบี่ ที่จะพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่ยั่งยืน ศึกษาความคิดเห็นและความต้องการของประชาชนในชุมชนที่มีต่อการท่องเที่ยวทางธรรมชาติ โดยให้ประชาชนและผู้ให้ข้อมูลได้มีส่วนร่วมในการในการวางแผนในการเก็บข้อมูลทรัพยากรการท่องเที่ยวทางธรรมชาติของพื้นที่ เพื่อการจัดการ การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน และเพื่อศึกษาความต้องการของนักท่องเที่ยวในการท่องเที่ยวทางธรรมชาติ

วิธีการดำเนินการวิจัย เป็นการรวบรวมข้อมูลปฐมภูมิและทุติยภูมิ ซึ่งข้อมูลปฐมภูมิได้จากการสัมภาษณ์ การตอบแบบสอบถามของประชาชนในท้องถิ่น และนักท่องเที่ยว ข้อมูลทุติยภูมิได้จากการวิจัยเอกสาร การศึกษาวิจัยได้เน้นการมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่นเป็น สิ่งสำคัญ การประเมินศักยภาพชุมชน โดยวิธีกำหนดค่าตัวแปรให้ค่าน้ำหนักแต่ละตัวแปร (Weighting Score Method) การวิเคราะห์ข้อมูลความต้องการของนักท่องเที่ยวชาวไทยและต่างประเทศใช้โปรแกรม SPSS วิเคราะห์หาความถี่ ค่าร้อยละ ค่าไควสแควและความสอดคล้องของค่าตัวแปร โดยใช้ความสัมพันธ์ Likelihood Ratio

ผลการวิจัยพบว่า ศักยภาพของทรัพยากรการท่องเที่ยวทางธรรมชาติทางบกของจังหวัดภูเก็ต พังงา และกระบี่ ในจังหวัดภูเก็ต มีศักยภาพสูง 8 ตำบล ในจังหวัดพังงา มีศักยภาพสูง 17 ตำบล ในจังหวัดกระบี่ มีศักยภาพสูง 22 ตำบล จังหวัดกระบี่มีศักยภาพในทรัพยากรการท่องเที่ยวทางธรรมชาติทางบกสูงที่สุด

ในแง่ความคิดเห็นและความต้องการของประชาชนในชุมชนที่จะให้ทรัพยากรธรรมชาติทางบกเป็นแหล่งท่องเที่ยว ประชาชนในชุมชนมีความต้องการให้ใช้ทรัพยากรทางธรรมชาติทางบกเป็นแหล่งท่องเที่ยวร้อยละ 100 ด้วยเหตุผลคือต้องการให้ชุมชนมีเศรษฐกิจดีขึ้น

ความคิดเห็นและความต้องการของนักท่องเที่ยว ในการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวที่เป็นธรรมชาติทางบก นักท่องเที่ยวชาวไทยต้องการท่องเที่ยวแหล่งธรรมชาติทางบกร้อยละ 91.33 นักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศต้องการท่องเที่ยวแหล่งธรรมชาติทางบกร้อยละ 62.25 โดยมีเหตุผลในการท่องเที่ยวที่เหมือนกันดังนี้ ได้มีโอกาสสัมผัสผืนดินกับธรรมชาติที่คนส่วนใหญ่ไม่เคยพบเห็น ได้เห็นความอุดมสมบูรณ์ของพืช พืชหายาก ได้มีโอกาสเห็นสัตว์ป่า ได้มีโอกาสเห็นสภาพพื้นที่ที่แปลกๆ ได้มีโอกาสชื่นชมกับภูมิทัศน์ที่งดงาม ได้พบกับนิเวศของแหล่งท่องเที่ยวที่แปลก มีสิ่งอำนวยความสะดวกและความปลอดภัย และการเดินทางสะดวก ตามลำดับ

ข้อเสนอแนะ

1. ควรมีการให้ความรู้เกี่ยวกับ การดูแลทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมกับชุมชนรวมทั้งด้านการจัดการท่องเที่ยว
2. ควรให้ความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่ถูกต้องกับชุมชนเพื่อให้ชุมชนสามารถใช้แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน
3. ควรพัฒนาความเข้มแข็งให้กับชุมชน เพื่อจัดการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติทางบกโดยชุมชนได้อย่างยั่งยืน

Research Topic	The Studying on the Potential of Terrestrial Natural-Based Tourism Resources in Phuket, Phang-nga and Krabi.	
Research Team	Mr.Prateep Nualcharoen	
	Ms.Urairat Markjan	
	Mr.Tawatchai Chantong	
Funding Agency	Area-Based Tourism Research Center for Sustainable Tourism Development.	

Abstract

The objectives of the study on potential of terrestrial natural-based tourism resources in Phuket, Phang-nga and Krabi were first, to study the potential terrestrial natural areas and readiness of the communities in Phuket, Pang-nga and Krabi to develop the sustainable tourism t, and, second, to study the needs and opinions of the residents to use their area for tourism . Moreover, this research examined the needs and opinions of the tourists for the terrestrial natural-based tourism. The qualitative and qualitative methods were chosen for conducting the study. The researcher interviewed the representatives of the residents in communities of Phuket, Pang-nga and Krabi and the questionnaires were employed to collect data as well. The collected data was analyzed by using percentage, mean, Chi-square, and Likelihood Ratio Correlation.

The findings of the study were as follows:

1.It was found that there were 8 communities (Tambons) in Phuket that had the high potential to be terrestrial natural-based tourism products . In Pang-nga, 17 communities had the high potential to be terrestrial natural-based tourism products.

In Krabi, 22 communities had the high potential to be terrestrial natural-based tourism products. So that Krabi had the most potential to be terrestrial natural-based tourism products.

2.The study revealed that 100% of the residents in the rural communities of the three provinces agreed that their communities should involve in the tourism business because it could help develop their economy, it was found that Thai tourists had a high level of satisfaction in visiting the terrestrial natural areas of these provinces (91.33%) while foreign tourists had a moderate level of satisfaction in visiting the terrestrial natural areas of these provinces (62.25%) for the following reasons : to observe and get experience in nature , that most people have never seen, to see the fertile forests, rare plant and interesting plant. to see the wild animals, to visit the different interesting areas , to see the beautiful scenic areas, to see the different ecological areas , clean appliances and good services, are available in this area, it's safe for tourists and it's convenient to travel in natural areas.

Suggestions from this study were that the residents in these communities should be trained how to manage the tourism properly along with how to preserve nature and look after their environment properly. Second, there should be create the conservation policy for the sustainable use of the nature . Lastly, the communities should become strong so that they can manage their own tourism successfully.

กิตติกรรมประกาศ

โครงการวิจัย การศึกษาศักยภาพของทรัพยากรการท่องเที่ยวทางธรรมชาติทางบกของ จังหวัดภูเก็ต พังงา และกระบี่ ได้เริ่มต้น ได้ดำเนินงาน และสำเร็จลงได้ด้วยการสนับสนุนให้ ความรู้และให้คำแนะนำในทุกขั้นตอนของการวิจัยจากสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย(สกว.) ประกอบด้วย ดร.เทิดชาย ช่วยบำรุง ดร.เบญจมาศ ตีระมาศวณิช และเจ้าหน้าที่ของสำนักงานกอง ทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.)ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกคน คณะผู้วิจัยขอขอบพระคุณมา ณ ที่นี้

ขอขอบพระคุณ รศ.ดร.โยธิน แสงดี ที่ให้ความรู้เกี่ยวกับการวิจัยเชิงคุณภาพและการ วิจัยเชิงปริมาณ วิทยากรที่ให้ความรู้เกี่ยวกับการวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรม Ethnography แก่คณะ วิจัย และรศ.ดร.อนุรักษ์ ปัญญาณวัฒน์ ที่กรุณาให้ทั้งความรู้ แนวความคิด เป็นที่ปรึกษา รวมทั้ง เอกสารที่เพิ่มเติมความรู้อีก 16 เล่ม

ขอขอบคุณ ชาวบ้าน ครู อาจารย์ ข้าราชการของรัฐและรัฐวิสาหกิจ ข้าราชการท้องถิ่น ในชุมชนจังหวัดภูเก็ต พังงา กระบี่ ที่ได้มีส่วนในการให้ข้อมูลและตอบแบบสอบถามให้แก่คณะผู้ วิจัย ขอขอบคุณนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและต่างประเทศ ที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบ ถาม

ขอขอบคุณ มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต ที่สนับสนุนและอำนวยความสะดวกในการทำวิจัย ขอขอบคุณ เพื่อนคณาจารย์ เจ้าหน้าที่ของมหาวิทยาลัยทุกคนที่มีส่วนร่วมทำให้งานวิจัยครั้งนี้ สำเร็จลงได้ด้วยดี

และสุดท้ายนี้ ขอกราบขอบพระคุณคณะครู อาจารย์ คุณพ่อ คุณแม่ ที่ได้อบรมสั่งสอน กล่อมเกล่าให้คณะนักวิจัยเป็นคนมุ่งมั่นทำงานเพื่อรับใช้ประเทศชาติ

ประทีป นวลเจริญ และคณะ

15 พฤศจิกายน 2547

ฉ
สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ	ก
กิตติกรรมประกาศ	จ
สารบัญ	ฉ
สารบัญตาราง	ซ
สารบัญภาพ	ฎ
บทที่ 1 บทนำ	1
1.1 ความสำคัญและที่มาของปัญหา	1
1.2 วัตถุประสงค์และคำถามการวิจัย	2
1.3 วัตถุประสงค์	2
1.4 ผลที่คาดว่าจะได้รับ	3
1.5 ขอบเขตการวิจัย	3
1.6 นิยามศัพท์	4
บทที่ 2 แนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	5
2.1 แนวคิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ	6
2.2 แนวคิดเกี่ยวกับศักยภาพทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติทางบก	12
2.3 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	22
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	30
3.1 วิธีการศึกษา	30
3.2 ประชากร/กลุ่มตัวอย่าง	31
3.3 ข้อมูลและแหล่งข้อมูล	32
3.4 เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา	32
3.5 วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล	33
3.6 การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล	34
บทที่ 4 ผลการวิจัยที่ได้ดำเนินการ	38
4.1 ผลการเลือกศักยภาพของทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติทางบกของ จังหวัดภูเก็ต พังงา และกระบี่	38
4.2 ผลการศึกษาความต้องการของชุมชน	75
4.3 ผลการศึกษาความต้องการของนักท่องเที่ยว	83

บทที่ 5 สรุปผลการศึกษาวิจัย อภิปราย และข้อเสนอแนะ	107
5.1 สรุปผลการศึกษาวิจัย	107
5.2 การอภิปรายผล	112
5.3 ข้อเสนอแนะ	118
บรรณานุกรม	119
ภาคผนวก	123

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 3.1 จำนวนนักท่องเที่ยวที่เข้ามาท่องเที่ยวในจังหวัด ภูเก็ต พังงา กระบี่	31
ตารางที่ 3.2 เกณฑ์ในการบ่งชี้ศักยภาพของทรัพยากรการท่องเที่ยวทางธรรมชาติทางบก	34
ตารางที่ 3.3 แสดงการกำหนดค่าระดับความคิดเห็น	37
ตารางที่ 3.4 แสดงการแปลค่าระดับความคิดเห็น	37
ตารางที่ 4.1 แสดงข้อมูลแหล่งท่องเที่ยวทรัพยากรธรรมชาติทางบกของจังหวัดกระบี่	39
ตารางที่ 4.2 แสดงข้อมูลแหล่งท่องเที่ยวทรัพยากรธรรมชาติทางบกของจังหวัดพังงา	49
ตารางที่ 4.3 แสดงข้อมูลแหล่งท่องเที่ยวทรัพยากรธรรมชาติทางบกของจังหวัดภูเก็ต	60
ตารางที่ 4.4 เกณฑ์การประเมินศักยภาพชุมชนในฐานะเป็นผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยว	63
ตารางที่ 4.5 การประเมินศักยภาพทรัพยากรการท่องเที่ยว	
เชิงธรรมชาติทางบกจังหวัดภูเก็ต	66
ตารางที่ 4.6 การประเมินศักยภาพทรัพยากรการท่องเที่ยว	
เชิงธรรมชาติทางบกจังหวัดพังงา	67
ตารางที่ 4.7 การประเมินศักยภาพทรัพยากรการท่องเที่ยว	
เชิงธรรมชาติทางบกจังหวัดกระบี่	71
ตารางที่ 4.8 แสดงข้อมูลของความต้องการของชุมชนที่จะให้นักท่องเที่ยวเข้าไป	
ในแหล่งท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติทางบก จังหวัดภูเก็ต	75
ตารางที่ 4.9 แสดงข้อมูลของความต้องการของชุมชนที่จะให้นักท่องเที่ยวเข้าไป	
ในแหล่งท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติทางบก จังหวัดพังงา	77
ตารางที่ 4.10 แสดงข้อมูลของความต้องการของชุมชนที่จะให้นักท่องเที่ยวเข้าไป	
ในแหล่งท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติทางบก จังหวัดกระบี่	80
ตารางที่ 4.11 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างเพศกับความต้องการท่องเที่ยว	
ของนักท่องเที่ยวชาวไทยในแหล่งท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติทางบก	85
ตารางที่ 4.12 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างอายุกับความต้องการท่องเที่ยว	
ของนักท่องเที่ยวชาวไทยในแหล่งท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติทางบก	86
ตารางที่ 4.13 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างภูมิลำนากับความต้องการท่องเที่ยว	
ของนักท่องเที่ยวชาวไทยในแหล่งท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติทางบก	87

สารบัญตาราง (ต่อ)

	หน้า
ตารางที่ 4.14 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างระดับการศึกษากับความต้องการ ท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวชาวไทยในแหล่งท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติทางบก	88
ตารางที่ 4.15 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างอาชีพกับความต้องการท่องเที่ยว ของนักท่องเที่ยวชาวไทยในแหล่งท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติทางบก	89
ตารางที่ 4.16 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างรายได้กับความต้องการท่องเที่ยว ของนักท่องเที่ยวชาวไทยในแหล่งท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติทางบก	90
ตารางที่ 4.17 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างการนับถือศาสนากับความต้องการ ท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวชาวไทยในแหล่งท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติทางบก	91
ตารางที่ 4.18 แสดงเหตุผลที่นักท่องเที่ยวชาวไทยต้องการท่องเที่ยวแหล่งท่องเที่ยว เชิงธรรมชาติทางบกเรียงตามลำดับ	92
ตารางที่ 4.19 แสดงระดับความสนใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยในการท่องเที่ยว แหล่งท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติทางบกในจังหวัดภูเก็ต	93
ตารางที่ 4.20 แสดงระดับความสนใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยในการท่องเที่ยว แหล่งท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติทางบกในจังหวัดพังงา	94
ตารางที่ 4.21 แสดงระดับความสนใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยในการท่องเที่ยว แหล่งท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติทางบกในจังหวัดกระบี่	95
ตารางที่ 4.22 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างเพศกับความต้องการท่องเที่ยว ของชาวต่างประเทศในแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติทางบก	98
ตารางที่ 4.23 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างอายุกับความต้องการท่องเที่ยว ของชาวต่างประเทศในแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติทางบก	99
ตารางที่ 4.24 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างภูมิฐานะกับความต้องการ ท่องเที่ยวของชาวต่างประเทศในแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติทางบก	100
ตารางที่ 4.25 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างระดับการศึกษากับความต้องการ ท่องเที่ยวของชาวต่างประเทศในแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติทางบก	101
ตารางที่ 4.26 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างการนับถือศาสนากับความต้องการ ท่องเที่ยวของชาวต่างประเทศในแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติทางบก	102

สารบัญตาราง (ต่อ)

	หน้า
ตารางที่ 4.27 แสดงระดับความต้องการของนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศที่สนใจ ท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติทางบกในแต่ละเหตุผล	103
ตารางที่ 4.28 แสดงจำนวนของนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศที่สนใจท่องเที่ยว ในแหล่งท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติทางบกในจังหวัดต่าง ๆ	104

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพที่ 2.1 แสดงกรอบแนวคิดในการศึกษาศักยภาพของทรัพยากรการท่องเที่ยว ทางธรรมชาติทางบก	19

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความสำคัญของโครงการวิจัย

ในสภาวะการณ์ทางเศรษฐกิจของประเทศในปัจจุบัน อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวเป็นกิจกรรมที่ทำรายได้เข้าประเทศมากที่สุดอย่างหนึ่ง ถ้ามีการพัฒนาและส่งเสริมให้การท่องเที่ยวให้เหมาะสมกับศักยภาพของแต่ละจังหวัดแล้ว รายได้ที่เป็นผลตอบแทนกลับมา(Net Return)ของเศรษฐกิจภาคบริการประเภทนี้จะมีมูลค่าสูงการศึกษาศักยภาพของผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยว ในจังหวัดต่างๆ จะสามารถพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวให้เป็นไปตามศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวในแต่ละจังหวัดได้ ในอดีตที่ผ่านมาการพัฒนาการท่องเที่ยวไทยประสบปัญหาและอุปสรรคด้านการขาดข้อมูลองค์การทั้งภาครัฐ เอกชน และประชาชน ในการพัฒนาและการวางแผนจัดการการท่องเที่ยวอย่างมีระบบและวางอยู่บนพื้นฐานของข้อมูลการท่องเที่ยวที่มีคุณภาพ

จังหวัดภูเก็ต พังงา และกระบี่ เป็นจังหวัดในกลุ่มการท่องเที่ยวชายฝั่งทะเลอันดามัน เป็นมรดกเมืองได้มีผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวที่หลากหลายแหล่งที่มีทรัพยากรการท่องเที่ยวค่อนข้างสมบูรณ์ ทั้งแหล่งท่องเที่ยวโบราณสถาน โบราณวัตถุ ศิลปวัฒนธรรม และแหล่งทรัพยากร ธรรมชาติทั้งชายฝั่งและทางบก ด้วยสภาพทางภูมิศาสตร์ที่เอื้ออำนวยต่อการท่องเที่ยวในปริมาณ นักท่องเที่ยวที่เพิ่มขึ้นในแต่ละปีจะมีนักท่องเที่ยวจำนวนไม่น้อยที่นิยมเข้าไปท่องเที่ยวและพักผ่อน ในพื้นที่ท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติทางบก

ทรัพยากรท่องเที่ยวทางบกได้แก่ ภูเขา ถ้ำ ป่าดิบชื้น น้ำฝน น้ำตก น้ำผุด บ่อน้ำร้อน สัตว์ป่า นกและอุทยานแห่งชาติ เป็นแหล่งที่มีความสำคัญในฐานะเป็นผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยว กิจกรรมที่นักท่องเที่ยวนิยมชมชอบในแหล่งทรัพยากรทางธรรมชาติทางบกได้แก่ การเดินป่า การส่องดูสัตว์ การชมทิวทัศน์ที่สวยงาม การเล่นน้ำตก การแช่น้ำร้อน การล่องเรือในสายน้ำ การดูนก เป็นต้น

จากความนิยมในกิจกรรมต่าง ๆ ของนักท่องเที่ยวที่ท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติ ทำให้มีจำเป็นจะต้องศึกษาศักยภาพของแหล่งทรัพยากรทางธรรมชาติทางบก เพื่อรองรับการขยายตัวของการท่องเที่ยวและการจัดการท่องเที่ยวที่ยั่งยืนในอนาคตซึ่งการศึกษาศักยภาพของทรัพยากรธรรมชาติทางบก จะต้องมองถึงระบบนิเวศของแต่ละแหล่งซึ่งมีระบบนิเวศเป็นของตัวเอง ศึกษาสภาพของธรรมชาติ ทั้งสภาพทางกายภาพและชีวภาพ ได้แก่ ความอุดมสมบูรณ์ของป่า ความอุดมสมบูรณ์ของสัตว์ป่า และสภาพแวดล้อม

อย่างไรก็ตาม ในการท่องเที่ยวจะต้องมีสิ่งอำนวยความสะดวกขั้นพื้นฐานสำหรับการท่องเที่ยว เช่น น้ำสะอาด ที่พัก ระบบสุขภาพ ไร่รองรับอย่างเพียงพอ บางสิ่งบางอย่างที่มนุษย์สร้างขึ้นอาจจะมีผลกระทบต่อทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม จนก่อให้เกิดความเสื่อมโทรมอย่างรวดเร็ว ไม่สามารถใช้ทรัพยากรให้เกิดประโยชน์ในการท่องเที่ยวได้อย่างยั่งยืน สถานที่ต่าง ๆ จึงมีขีดจำกัดในการรองรับนักท่องเที่ยว คนในชุมชนได้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสิ่งเหล่านี้บ้างหรือไม่ เขาต้องการให้ทรัพยากรธรรมชาติทางบกเป็นแหล่งท่องเที่ยวหรือไม่ สำหรับนักท่องเที่ยวเองต้องการจะท่องเที่ยวในแหล่งทรัพยากรธรรมชาติทางบกหรือไม่ การศึกษาศักยภาพของทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติทางบกของจังหวัดภูเก็ต กระบี่ และพังงา จึงเป็นสิ่งสำคัญและเป็นประโยชน์ต่อการวางแผนและพัฒนากการท่องเที่ยว อีกทั้งยังสามารถกำหนดจุดยืนของการพัฒนาผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติของแต่ละพื้นที่ในอนาคต

ปัญหาทรัพยากรทางธรรมชาติทางบกในฐานะเป็นผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวของ จังหวัดภูเก็ต พังงา และกระบี่ ยังไม่มีการศึกษาและเก็บข้อมูลด้านศักยภาพ ที่จะนำมาเพื่อการวางแผนจัดการการท่องเที่ยวและกำหนด จุดยืนในการจัดการท่องเที่ยวในแต่ละพื้นที่

1.2 วิทยวิสัย /คำถามวิจัย

วิทยวิสัย

แหล่งท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติทางบกในจังหวัดภูเก็ต พังงาและกระบี่ มีศักยภาพเพียงพอหรือไม่ที่จะเป็นผลิตภัณฑ์ทางการท่องเที่ยวชุมชนเหล่านั้นต้องการให้นักท่องเที่ยวเข้ามาท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติทางบกของชุมชนหรือไม่ และนักท่องเที่ยวมีความต้องการจะท่องเที่ยวแหล่งท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติทางบกหรือไม่

คำถามหลักของการวิจัย

ทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติในแต่ละพื้นที่มีอะไรบ้าง ลักษณะเป็นอย่างไรมีศักยภาพมากน้อยเพียงใดที่จะนำมาใช้ในการท่องเที่ยวเพื่อให้ได้ยั่งยืนประชาชนในพื้นที่มีความคิดเห็นและต้องการอย่างไร และนักท่องเที่ยวต้องการการท่องเที่ยวแบบนี้มากน้อยเพียงใด

1.3 วัตถุประสงค์

1. ศักยภาพด้านทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติทางบกในจังหวัดภูเก็ต พังงา และกระบี่
2. เพื่อให้ประชาชนและผู้ใช้อุปกรณ์ได้มีส่วนร่วมในการศึกษาศักยภาพของทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติทางบก

3.ศึกษาความคิดเห็นและความต้องการของประชาชนในชุมชนที่มีต่อการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติทางบก

4. ศึกษาความต้องการของนักท่องเที่ยวที่ต้องการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติทางบก

5. เผยแพร่งานวิจัยสู่ชุมชนและผู้ใช้ประโยชน์

1.4 ผลที่คาดว่าจะได้รับเมื่อการดำเนินงานเสร็จสิ้นที่เป็นรูปธรรมและตัวชี้วัดความสำเร็จของโครงการ

1.ได้ข้อมูลพื้นฐานในด้านศักยภาพของทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติทางบก ของพื้นที่ในจังหวัดภูเก็ต พังงา และกระบี่

2.ได้ข้อคิดเห็นและความต้องการของประชาชนในชุมชนที่มีต่อการท่องเที่ยวว่าต้องการให้นักท่องเที่ยวเข้าไปท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติทางบกในชุมชนหรือไม่

3.ได้ความต้องการของนักท่องเที่ยวที่ต้องการเข้าไปท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติทางบกของจังหวัดภูเก็ต พังงา และกระบี่

4.ได้ข้อมูลเพื่อเป็นแนวทางในการวางแผนจัดการการท่องเที่ยวในพื้นที่

1.5 ขอบเขตการวิจัย

ขอบเขตด้านเนื้อหา

ศักยภาพของทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติทางบกของจังหวัดภูเก็ต พังงา และกระบี่

ความคิดเห็นและความต้องการของประชาชนในชุมชน ที่จะให้แหล่งท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติทางบก เป็นแหล่งให้นักท่องเที่ยวเข้าไปท่องเที่ยว

ความคิดเห็นและความต้องการของนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศในการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติทางบก

ขอบเขตด้านพื้นที่

พื้นที่ที่จะดำเนินการวิจัย จังหวัดภูเก็ต พังงา และกระบี่

ขอบเขตด้านเวลา

ระยะเวลาที่ดำเนินการวิจัย ระหว่างเดือนมกราคม – เดือนกันยายน 2547

1.6 นิยามศัพท์

การท่องเที่ยว หมายถึง การเดินทางจากที่อยู่อาศัยปกติไปยังที่อื่นเป็นการชั่วคราวด้วยความสมัครใจด้วยวัตถุประสงค์ใด ๆ ก็ตามที่ไม่ใช่เพื่อประกอบอาชีพหรือหารายได้

นักท่องเที่ยว หมายถึง ผู้เดินทางมาเยือนชั่วคราวซึ่งพักอยู่ในประเทศที่มาเยือนนั้นตั้งแต่ 24 ชั่วโมงขึ้นไปและการเดินทางมาเยือนเพื่อการพักผ่อน ทักษะศึกษา เป็นต้น

ทรัพยากรธรรมชาติ หมายถึง สิ่งที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติซึ่งมนุษย์สามารถนำมาใช้ประโยชน์ในการดำรงชีวิตประจำวันได้ เช่น น้ำ ป่าไม้ สัตว์ป่า ภูเขา ฯลฯ

ศักยภาพของธรรมชาติทางบก หมายถึง สิ่ง que แสดงถึงสภาพทรัพยากรธรรมชาติทางบก เช่น น้ำในธรรมชาติพิจารณาจาก ปริมาณน้ำ ความใส ค่า pH ความเค็ม อุณหภูมิความอุดมสมบูรณ์ของสังคมพืช ความหนาแน่นของต้นไม้ ขนาดของต้นไม้ ต้นไม้แปลกๆ ชนิดพันธุ์ที่หายาก ความโดดเด่นเฉพาะตัวของสถานที่หรือระบบนิเวศ ทิวทัศน์ การเข้าถึง ความปลอดภัย ความสะอาดและสิ่งอำนวยความสะดวก เป็นต้น

ผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยว หมายถึง สินค้าหรือบริการที่ตอบสนองความต้องการของลูกค้า ได้แก่ สินค้าหรือบริการที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ และสินค้า/บริการที่มนุษย์สร้างขึ้น

บทที่ 2

แนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ทรัพยากรการท่องเที่ยวด้านทรัพยากรธรรมชาติในจังหวัดภูเก็ต พังงา และกระบี่ มีจำนวนมาก สภาพภูมิประเทศโดยทั่วไปของจังหวัดภูเก็ตเป็นเทือกเขาสลับกับที่ราบชายฝั่งทะเลมีทรัพยากรท่องเที่ยวหลากหลายภูเก็ตได้จำลองธรรมชาติในประเทศไทยไว้เกือบจะครบ ทำให้มีทรัพยากรท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติที่ย่อส่วนลงมา เช่น ป่าพริกดำบลิ้นขาว มีเนื้อที่ 77 ไร่ มีความเป็นพรุศครบถ้วนเพียงแต่ย่อส่วนของพรุโตะแดงลงมา ป่าดิบชื้น มีขนาดเล็ก ๆ อยู่ที่เขาพระแทว น้ำตกก็มีขนาดเล็ก น้ำตกพระแทว น้ำตกบางแป น้ำตกกะทะ ป่าชายเลนมีที่บางโรงยังมีความอุดมสมบูรณ์อยู่ และยังมีแนวปะการัง หล้าทะเล หาดทราย ชายทะเล ภูเขา ซึ่งแต่ละแห่งมีความแตกต่างกันไปอีกน่าสนใจ สำหรับจังหวัดพังงาเป็นจังหวัดที่ตั้งอยู่บนฝั่งทะเลด้านตะวันตกติดกับทะเลอันดามันมหาสมุทรอินเดีย ตั้งอยู่ระหว่างเส้นรุ้งที่ 7 องศา 45 ลิปดา ถึง 9 องศา 12 ลิปดา เหนือ และเส้นแวงที่ 98 องศา 42 ลิปดา ถึง 98 องศา 40 ลิปดาตะวันออก มีพื้นที่ประมาณ 4,170 ตารางกิโลเมตร พื้นที่จังหวัดพังงาเป็นรูปร่างยาวรีวางตัวในแนวทิศเหนือใต้ ยาว 112.50 กิโลเมตร ส่วนกว้างในแนวทิศตะวันออก-ตะวันตกประมาณ 25 กิโลเมตร ทางตอนเหนือของจังหวัด และกว้าง ประมาณ 50 กิโลเมตร ทางตอนใต้ของจังหวัดมีเทือกเขาสูงทางด้านตะวันออก มีที่ราบสลับเนินเขาตรงกลางมีที่ราบชายฝั่งทะเลด้านตะวันตกและด้านใต้มีเกาะน้อยใหญ่ประมาณ 105 เกาะ นอกจากนี้ยังมีลำคลอง อาทิ คลองคึกคัก คลองวังทัง คลองห้วยทราย คลองนาแฝก คลองวัดเขา คลองหลอยง คลองท่าจีน คลองท่าเรือ คลองบางโรง เป็นต้น ธรรมชาติของพังงามีมาก ทั้งทะเล ภูเขา น้ำตกสวยงามหลายแห่ง แต่การเดินทางในบางแห่งค่อนข้างลำบาก สำหรับจังหวัดกระบี่ มีสภาพทางตอนเหนือประกอบด้วยเทือกเขายาวทอดตัวไปในแนวเหนือใต้สลับกับสภาพพื้นที่แบบลูกคลื่นลอนลาดและลอนชัน มีที่ราบชายฝั่งทะเลทางด้านตะวันตก บริเวณทางตอนใต้มีสภาพภูมิประเทศเป็นภูเขากระจัดกระจายสลับกับพื้นที่แบบลูกคลื่น ส่วนบริเวณทางตอนใต้สุดและตะวันตกเฉียงใต้ มีสภาพพื้นที่เป็นแบบลูกคลื่นลอนลาดจนถึงค่อนข้างราบเรียบและมีภูเขาสูงๆ ต่ำๆ สลับกันไปบริเวณด้านตะวันตกมีลักษณะเป็นชายฝั่งทะเลติดกับทะเลอันดามันยาวประมาณ 160 กิโลเมตร ประกอบด้วยหมู่เกาะน้อยใหญ่ ประมาณ 130 เกาะ และเป็นเกาะที่มีประชากรอาศัยอยู่เพียง 13 เกาะ สำหรับเกาะที่สำคัญ ได้แก่ เกาะลันตาเป็นที่ตั้งของอำเภอเกาะลันตา และเกาะพีพีซึ่งอยู่ในเขตอำเภอเมืองเป็นสถานที่ท่องเที่ยวที่สวยงามติดอันดับของโลก มีธรรมชาติที่สวยงามหลายแห่งเป็น Unseen Thailand และยังมีอีกหลายแห่งที่จะพึงเป็นที่รู้

จักและเป็นแหล่งท่องเที่ยวใหม่

ในการศึกษาศักยภาพทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติทางบกในฐานะเป็นผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวของจังหวัดภูเก็ตพังงาและกระบี่ จะต้องศึกษาถึงแหล่งทรัพยากรธรรมชาติทางบกในจังหวัดภูเก็ต พังงา และกระบี่ ซึ่งจะเป็นผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศเพื่อเป็นพื้นฐานและแนวทางในการวิจัย โดยมีเนื้อหาสาระที่เกี่ยวข้องดังนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ
2. แนวคิดเกี่ยวกับศักยภาพทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติทางบกในฐานะเป็นผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยว
3. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.1 แนวคิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

ความหมายของการท่องเที่ยว

การท่องเที่ยว (Tourism) เป็นกิจกรรมนันทนาการรูปแบบหนึ่งที่มีการเดินทางเข้ามาเกี่ยวข้อง โดยเป็นการเดินทางจากที่หนึ่งที่มีจุดหมายถึงที่อยู่อาศัยไปยังอีกที่หนึ่งที่ถือเป็นแหล่งท่องเที่ยวเพื่อเปลี่ยนบรรยากาศและสิ่งแวดล้อม

แม็คอินทอชและโกลเดอร์ (Mc Intosh and Goeldner , 1986 : 4) ได้ให้ความหมายของการท่องเที่ยว หมายถึง ผลรวมของปรากฏการณ์และความสัมพันธ์ต่างๆที่เกิดขึ้นมาจากปฏิสัมพันธ์ (การกระทำซึ่งกันและกัน) ของนักท่องเที่ยว ผู้ประกอบธุรกิจ รัฐบาลผู้เป็นเจ้าของบ้านและชุมชนผู้เป็นเจ้าของบ้าน เป็นกระบวนการดึงดูดใจและต้อนรับขับสู้นักท่องเที่ยวและผู้มาเยือนอื่นๆ

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย(2537:3) อธิบายถึงลักษณะการเดินทางท่องเที่ยวตามเงื่อนไขที่กำหนดไว้เป็นสากล 3 ประการคือ

- 1.การเดินทางจากที่อยู่อาศัยปกติไปยังที่อื่นเป็นการชั่วคราว
- 2.การเดินทางด้วยความสมัครใจ
- 3.เป็นการเดินทางด้วยวัตถุประสงค์ใดๆ ก็ตามที่ไม่ใช่การประกอบอาชีพ

จากการเดินทางของผู้คนไปท่องเที่ยวในที่แห่งหนึ่งมักไปเกี่ยวข้องกับหน้าที่การงานของผู้อื่น ดังนั้นการท่องเที่ยวจึงเป็นส่วนหนึ่งของสังคมที่มีความผูกพันเชื่อมโยงซึ่งกันและกัน มีการใช้บริการในสถานที่ต่างๆ ตามศักยภาพของแต่ละบุคคล วิธีการ และความพึงพอใจที่แตกต่างกัน ด้วยเหตุผลด้านความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวหลายสาเหตุ จึงเกิดรูปแบบการท่องเที่ยวที่หลากหลาย เพื่อตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยว และมีการเรียกลักษณะการท่องเที่ยวตาม

ความแตกต่างของแต่ละรูปแบบ เช่น

การท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติ

การท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม

การท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์

การท่องเที่ยวเขตชนบท

การท่องเที่ยวแบบผจญภัย

การทัศนอาจร

การท่องเที่ยวเพื่อการบันเทิง

การท่องเที่ยวเพื่อการพักผ่อนหย่อนใจ

การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

และการท่องเที่ยวโดยชุมชน เป็นต้น

การท่องเที่ยวที่ยั่งยืน (Sustainable Tourism)

จากการประชุมสหประชาชาติว่าด้วยสิ่งแวดล้อมและการพัฒนา (The United Nations Conference on Environment and Development) หรือการประชุม EARTH SUMMIT ที่กรุงริโอ เดอจาเนโรประเทศบราซิล ได้ให้ความหมายของการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน (Sustainable Tourism) ว่าเป็นการท่องเที่ยวที่ไม่เป็นอันตรายต่อสิ่งแวดล้อมทุกรูปแบบไม่ว่าจุดหมายปลายทางจะเป็นที่ใด จะเป็นกลุ่มใหญ่ (Mass Tourism) หรือกลุ่มขนาดเล็กทั้งในเมืองและชนบท

ในการประชุม Globe'90 ณ ประเทศแคนาดา ได้ให้คำจำกัดความ การท่องเที่ยวแบบยั่งยืน หมายถึง การพัฒนาที่สามารถตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยว และผู้เป็นเจ้าของท้องถิ่นในปัจจุบัน โดยมีการปกป้องและสงวนรักษาโอกาสต่าง ๆ ของอนุชนรุ่นหลัง การท่องเที่ยวนี้มีความหมายถึง การจัดการทรัพยากรเพื่อตอบสนองความจำเป็นทางเศรษฐกิจ สังคม และความงามทางสุนทรียภาพ ในขณะที่สามารถรักษาเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมและระบบนิเวศด้วย (สถานการณ์สิ่งแวดล้อมไทย 2538)

สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย (2529: 1-19) ได้ให้ความหมายการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน หมายถึงการพัฒนาที่สามารถตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยวและผู้เป็นเจ้าของท้องถิ่นในปัจจุบัน โดยมีการป้องกันและสงวนรักษาโอกาสต่าง ๆ ของอนุชนรุ่นหลัง การท่องเที่ยวแบบนี้หมายถึงการจัดการทรัพยากรเพื่อตอบสนองความจำเป็นทางเศรษฐกิจ สังคมและความงามทางสุนทรียภาพ ในขณะที่สามารถรักษาเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมและระบบนิเวศด้วย

หลักการการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน (Shirley Eber 1993) มีดังนี้

การอนุรักษ์และใช้ทรัพยากรอย่างพอดี ทั้งที่เป็นทรัพยากรธรรมชาติ สังคม และวัฒนธรรม เป็นสิ่งสำคัญและเป็นแนวทางการทำธุรกิจในระยะยาว

การลดการบริโภคที่มากเกินไป และการลดของเสียจะช่วยเสียค่าใช้จ่ายในการทำนุบำรุงสิ่งแวดล้อมที่ถูกทำลายในระยะยาว และเป็นการเพิ่มคุณภาพของการท่องเที่ยว

การรักษาและส่งเสริมความหลากหลายของธรรมชาติ สังคม และวัฒนธรรม มีความสำคัญต่อการท่องเที่ยวในระยะยาวและช่วยขยายฐานของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว

การประสานการพัฒนาการท่องเที่ยวเข้ากับกรอบแผนกลยุทธ์การพัฒนาแห่งชาติ การพัฒนาท้องถิ่น และการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมจะช่วยขยายศักยภาพการท่องเที่ยวในระยะยาว

การท่องเที่ยวที่รองรับกิจกรรมทางเศรษฐกิจของท้องถิ่นโดยพิจารณาด้านราคาและคุณค่าของสิ่งแวดล้อมไว้ ไม่เพียงแต่ทำให้เกิดการประหยัดแต่ยังป้องกันสิ่งแวดล้อมไม่ให้เกิดการทำลายอีกด้วย

การมีส่วนร่วมอย่างเต็มที่ของท้องถิ่นในสาขาการท่องเที่ยวไม่เพียงแต่สร้างผลตอบแทนแก่ประชากร และสิ่งแวดล้อมโดยรวม แต่ยังช่วยยกระดับคุณภาพการจัดการการท่องเที่ยวอีกด้วย

การปรึกษาหารือกันอย่างสม่ำเสมอระหว่างผู้ประกอบการ ประชาชนท้องถิ่น องค์กรและสถาบันที่เกี่ยวข้อง มีความจำเป็นในการที่จะร่วมงานไปในทิศทางเดียวกัน รวมทั้งร่วมแก้ปัญหาและลดข้อขัดแย้งในผลประโยชน์ที่แตกต่างกัน

การฝึกอบรมบุคลากร โดยสอดคล้องแนวคิดและวิธีปฏิบัติในการพัฒนาแบบยั่งยืนต่อบุคลากรท้องถิ่นทุกระดับ จะช่วยยกระดับการบริการการท่องเที่ยว

การตลาดที่เตรียมข้อมูลข่าวสารอย่างพร้อมมูล จะทำให้นักท่องเที่ยวเข้าใจและเคารพในสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติ สังคม และวัฒนธรรมของแหล่งท่องเที่ยว และจะช่วยยกระดับความพอใจของนักท่องเที่ยวด้วย

การวิจัยและการติดตามตรวจสอบอย่างมีประสิทธิภาพ จำเป็นต่อการช่วยแก้ปัญหา และเพิ่มผลประโยชน์ต่อแหล่งท่องเที่ยว นักท่องเที่ยวและนักลงทุน

จะเห็นได้ว่า แนวความคิดการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน มุ่งเน้นให้อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวโดยรวมปรับสภาพการจัดการเพื่อเข้าสู่ยุคใหม่ของกระแสโลกที่เปลี่ยนไป ดังนั้นขอบเขตของการพัฒนาจึงครอบคลุมทุกองค์ประกอบทุกส่วนของการท่องเที่ยว หรือกล่าวอีกนัยหนึ่ง คือ การพัฒนาการท่องเที่ยวทั้งหมดต้องมุ่งสู่ความยั่งยืน กล่าวโดยสรุป กิจกรรมการท่องเที่ยวจะต้อง

สามารถดำรงอยู่ได้ มีนักท่องเที่ยวมาเยี่ยมเยือนอย่างสม่ำเสมอ ทรัพยากรการท่องเที่ยวยังคงรักษาความดึงดูดใจไว้ได้ไม่เสื่อมคลาย กิจกรรมการบริการมีกำไร แม้ต้องมีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงการให้บริการอยู่เสมอ ผลกระทบที่มีต่อสิ่งแวดล้อมทั้งทางธรรมชาติ สังคม และวัฒนธรรมจะต้องไม่มีหรือมีน้อยที่สุด มีแต่การจัดการอย่างยั่งยืนเท่านั้นจึงจะสามารถคงความยั่งยืนของการท่องเที่ยวไว้ได้

การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ (Ecotourism)

การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ มาจากภาษาอังกฤษว่า Ecotourism ซึ่งเป็นคำผสมกันระหว่างคำว่า Ecology หรือนิเวศวิทยา กับ Tourism หรือการท่องเที่ยว นิยามและความหมายของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ได้มีการกำหนดขึ้นจากบุคคลต่าง ๆ ไว้มาก ที่สำคัญและได้รับการอ้างอิงเสมอ มีดังนี้

เฮกเตอร์ ซีบาลโลส ลาคูเรน (Hector Ceballos-Lacurain, 1990) แห่งสหภาพสากลว่าด้วยการอนุรักษ์ (International Union for the Conservation of Nature Resources-IUCN) ซึ่งกล่าวได้ว่าเป็นบุคคลแรกที่ได้ให้ความหมายของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศว่า เป็นการท่องเที่ยวรูปแบบหนึ่งที่เกี่ยวข้องกับการเดินทางไปยังแหล่งธรรมชาติ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อชื่นชมศึกษาเรียนรู้และเพลิดเพลินกับทัศนียภาพ พืชพรรณและสัตว์ป่า ตลอดจนลักษณะทางวัฒนธรรมที่ปรากฏในแหล่งธรรมชาติเหล่านั้น

บู (Boo, 1990) เป็นผู้คลุกคลีกับงานวิจัยการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในลาตินอเมริกาและหมู่เกาะแคริบเบียน และได้เขียนรายงานเรื่อง “Eco-tourism : The Potentials and Pitfalls” ได้ให้นิยามของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศว่า เป็นการท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติที่เอื้อประโยชน์ต่อการอนุรักษ์ อันเนื่องมาจากการมีรายได้สำหรับการดูแลรักษาพื้นที่ การสร้างงานให้กับชุมชนหรือท้องถิ่น และการสร้างจิตสำนึกด้านสิ่งแวดล้อม

The Eco-Tourism Society (1991) ซึ่งเป็นองค์กรภาคเอกชนที่มีบทบาทโดยตรงเกี่ยวกับการศึกษา วางแผน และเผยแพร่ความรู้ด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ได้กำหนดความหมายของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในช่วงแรกว่า

การเดินทางไปเยือนแหล่งธรรมชาติและโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเรียนรู้ถึงวัฒนธรรมและประวัติศาสตร์ธรรมชาติด้วยความระมัดระวังไม่ให้เกิดการเปลี่ยนแปลงหรือทำลายคุณค่าของระบบนิเวศ และในขณะเดียวกันก็ช่วยสร้างโอกาสทางเศรษฐกิจที่ส่งผลให้การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ เกิดประโยชน์ต่อประชาชนท้องถิ่น

ต่อมาคำนิยามข้างต้นของ The Eco Tourism Society ได้รับการปรับปรุงโดย Western

(1993) ให้สั้นและกะทัดรัด แต่มีความหมายสมบูรณ์มากขึ้นว่าเป็นการเดินทางท่องเที่ยวที่รับผิดชอบต่อแหล่งธรรมชาติซึ่งมีการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและทำให้ชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนท้องถิ่นดีขึ้น

ราฟ บัคเลย์ (Raff Buckley, 1993) ผู้อำนวยการสถาบันศูนย์การวิจัยการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์นานาชาติ มหาวิทยาลัยกรีฟฟิท ประเทศออสเตรเลีย กล่าวว่า การท่องเที่ยวเชิงนิเวศเป็นการท่องเที่ยวที่จัดการดูแลอย่างยั่งยืนด้วยรูปแบบการบริหารที่ถูกต้อง เป็นการท่องเที่ยวที่อยู่บนพื้นฐานของธรรมชาติ เป็นการเรียนรู้ด้านวัฒนธรรมและ/หรือสิ่งแวดล้อม เป็นการเอื้อประโยชน์ต่อการอนุรักษ์ เป็นการสร้างความพอใจแก่นักท่องเที่ยว

The Commonwealth Department of Tourism ประเทศออสเตรเลีย โดยบลามี (Blamey, 1995) ได้นิยามการท่องเที่ยวเชิงนิเวศไว้ว่า การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ คือการท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติที่ครอบคลุมถึงสาระด้านการศึกษา การเข้าใจธรรมชาติสิ่งแวดล้อม และมีการจัดเพื่อรักษาระบบนิเวศให้ยั่งยืน คำว่าธรรมชาติสิ่งแวดล้อมยังครอบคลุมถึงขนบธรรมเนียมประเพณีท้องถิ่นด้วย ส่วนคำว่ารักษาระบบนิเวศให้ยั่งยืนนั้น หมายถึง การบันลือประโยชน์ต่าง ๆ กลับสู่ชุมชนท้องถิ่นและการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (2538) ได้ให้คำจำกัดความของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศว่าเป็นการเดินทางไปยังสถานที่ท่องเที่ยวแห่งใดแห่งหนึ่งโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา ชื่นชมและเพลิดเพลินไปกับทัศนียภาพ สภาพธรรมชาติ สภาพสังคม วัฒนธรรม วิถีชีวิตของคนในท้องถิ่นบนพื้นฐานของความรู้และความรับผิดชอบต่อระบบนิเวศ

จากนิยามข้างต้นจะเห็นได้ว่าการท่องเที่ยวเชิงนิเวศให้ความหมายที่เป็นสาระสำคัญพอสรุปได้ดังต่อไปนี้

- 1.การท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติ หมายถึง การที่นักท่องเที่ยวมีโอกาสเข้าไปชื่นชมสถานที่ธรรมชาติ เช่นการเที่ยวชมถ้ำ น้ำตก ทะเล ป่าไม้ ป่าชายเลน ป่าพรุ ชมสัตว์ ดูนก หรือวัฒนธรรม วิถีชีวิต ของท้องถิ่น

- 2.การศึกษาและเข้าใจธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม หมายถึง การที่นักท่องเที่ยวได้เรียนรู้ทรัพยากรธรรมชาติมีหลายระดับ ตั้งแต่การชมเพื่อความเพลิดเพลินไปจนถึงเรียนรู้ในรายละเอียด การท่องเที่ยวเชิงนิเวศเน้นให้นักท่องเที่ยวได้สัมผัส หรือมีประสบการณ์กับสภาพแวดล้อมธรรมชาติโดยตรง และเปิดโอกาสให้นักท่องเที่ยวได้ศึกษาเรียนรู้สภาพแวดล้อมธรรมชาติซึ่งนอกจากจะได้รับความพึงพอใจแล้ว ยังจะเป็นการเสริมสร้างจรรยาบรรณด้านสิ่งแวดล้อมเชิงบวกด้วย

3. การอนุรักษ์ระบบนิเวศ หมายถึง กิจกรรมการท่องเที่ยวต้องไม่ทำลายสิ่งแวดล้อมหรือ

ระบบนิเวศ ไม่สร้างมลพิษ เช่น การก่อสร้างที่ทำลายทัศนียภาพ ปริมาณขยะมูลฝอย ซึ่งจะต้องมีการดูแลอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสภาพแวดล้อม และอาจรวมไปถึงแหล่งประวัติศาสตร์ โบราณคดี และวัฒนธรรมที่ปรากฏในพื้นที่ธรรมชาตินั้นด้วย

4. การมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่น เป็นประการที่สำคัญของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ การมีส่วนร่วมของชุมชนมีความสำคัญ 3 ประเด็น คือ

ประการแรก ประชาชนในท้องถิ่นต้องอาศัยพึ่งพาทรัพยากรธรรมชาติในการดำรงชีวิต บางครั้งอาจจะมีการบุกรุกพื้นที่และทำลายทรัพยากรโดยรู้เท่าไม่ถึงการณ์ เนื่องจากไม่เห็นประโยชน์และคุณค่าทางเศรษฐกิจ ดังนั้นการท่องเที่ยวเชิงนิเวศจะช่วยสร้างงานให้ประชาชนมีรายได้เพิ่มขึ้นจะทำให้เกิดการรักและหวงแหนทรัพยากรเพื่อใช้ในการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

ประการที่สอง การให้ประชาชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วม เป็นการกระจายรายได้สู่ท้องถิ่นเป็นการชี้ให้เห็นว่าทรัพยากรธรรมชาติไม่ได้เป็นของผู้ประกอบการที่จะไปใช้ประโยชน์ฝ่ายเดียวเท่าที่ผ่านมาในอดีต ซึ่งจะทำให้ประชาชนเกิดจิตสำนึกที่จะอนุรักษ์และดูแลทรัพยากรธรรมชาติเพื่อชุมชน

ประการที่สาม การเปิดโอกาสให้คนในชุมชนมีส่วนร่วมในกิจกรรมจะช่วยให้มีการอนุรักษ์และฟื้นฟูวัฒนธรรมในท้องถิ่น เช่น การแสดงพื้นบ้าน หรือขายสินค้าท้องถิ่น ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งในท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

จะเห็นได้ว่าการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เป็นการท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติที่มีการเชื่อมโยงการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ และการมีส่วนร่วมของชุมชน การท่องเที่ยวเชิงนิเวศจึงการท่องเที่ยวอย่างมีความรับผิดชอบต่อแหล่งธรรมชาติที่มีเอกลักษณ์เฉพาะถิ่น และแหล่งวัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องกับระบบนิเวศในพื้นที่โดยมีกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันของผู้ที่เกี่ยวข้อง ภายใต้การจัดการสิ่งแวดล้อม เป็นการท่องเที่ยวอย่างมีส่วนร่วมของท้องถิ่นเพื่อบ่มุ่ให้เกิดจิตสำนึกต่อการรักษาระบบนิเวศอย่างยั่งยืน (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, 2540)

องค์ประกอบของการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

ด้านพื้นที่

แหล่งท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติ

มีเอกลักษณ์เฉพาะถิ่น

ด้านการจัดการ

มีการจัดการอย่างยั่งยืน

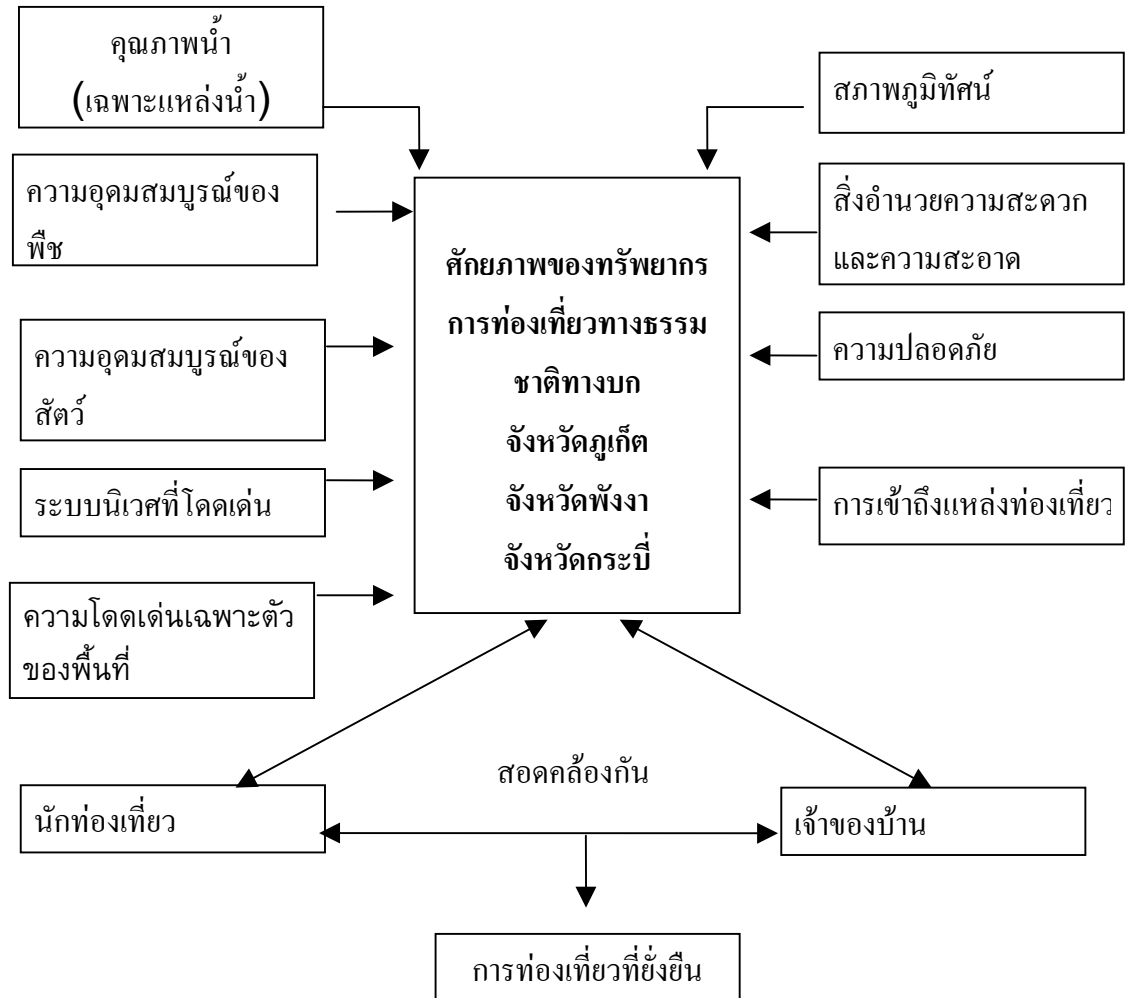
สร้างความรับผิดชอบ และไม่ก่อผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม
 ด้านกิจกรรมและกระบวนการ
 ให้การศึกษาเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมและระบบนิเวศ
 สร้างความตระหนักและปลูกจิตสำนึกต่อนักท่องเที่ยวผู้ประกอบการและประชาชนท้องถิ่น
 ด้านการมีส่วนร่วม
 ให้ชุมชนและประชาชนท้องถิ่นมีส่วนร่วม
 กระจายรายได้และยกระดับคุณภาพชีวิต
 ผลตอบแทนจากการท่องเที่ยวที่น่ากลับมาพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว
 การศึกษาศักยภาพของทรัพยากรทางธรรมชาติในฐานะเป็นผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวจะนำเอาแนวคิดในเรื่องการท่องเที่ยวเชิงนิเวศเพื่อให้เกิดการท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติที่ยั่งยืนเข้ามาเป็นแนวทางในการศึกษา

2.2 แนวคิดเกี่ยวกับศักยภาพทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติทางบกในฐานะ เป็นผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยว

การศึกษาศักยภาพของทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติทางบก เพื่อส่งเสริมให้เกิดการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน จะศึกษาในแหล่งทรัพยากรธรรมชาติทางบก ได้แก่ ภูเขา ถ้ำ น้ำตก ป่าพรุ ฯลฯ โดยมีองค์ประกอบสำคัญในการนำมาพิจารณา คือ ในบริเวณที่มีแหล่งน้ำจะศึกษาคุณภาพน้ำ ศึกษาถึงความอุดมสมบูรณ์ของพืช พืชหายาก ความหลากหลายของสัตว์ สัตว์ที่หายากใกล้สูญพันธุ์ ระบบนิเวศที่โดดเด่นหรือหายาก ความโดดเด่นของสภาพพื้นที่ สภาพภูมิทัศน์ที่งดงามแปลกตา รวมทั้งสิ่งอำนวยความสะดวกและความสะอาด ความรู้สึกลดภัยในการท่องเที่ยว อีกอย่างหนึ่งคือการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวจะเป็นองค์ประกอบอีกส่วนหนึ่งที่ช่วยสนับสนุนให้มีศักยภาพสูงขึ้น ถึงแม้จะมีความสำคัญไม่มากนักก็ต้องนำมาพิจารณา เพราะการเดินทางที่มีความสะดวกย่อมจะเพิ่มศักยภาพในการเป็นผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยว ดังภาพที่ 2.1

กรอบแนวคิดในการศึกษาทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติทางบก

ของจังหวัดภูเก็ต พังงา และกระบี่

ภาพที่ 2.1 แสดงกรอบแนวคิดในการศึกษาศักยภาพของทรัพยากรการท่องเที่ยวทางธรรมชาติทางบก

ทรัพยากรธรรมชาติ

ทรัพยากรธรรมชาติ (Natural Resources) หมายถึง สิ่งที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติซึ่งมนุษย์สามารถนำมาใช้เป็นประโยชน์ในชีวิตประจำวันได้ เช่น น้ำ ป่าไม้ สัตว์ป่า แร่ธาตุ ฯลฯ

ประเภทของทรัพยากรธรรมชาติ

1. ทรัพยากรธรรมชาติที่ใช้ไม่รู้จักหมด (Nonexhausting natural resources) เป็นทรัพยากรธรรมชาติที่มีอยู่มากมายจนใช้ไม่หมด ได้แก่ น้ำ อากาศ แสงอาทิตย์ ดิน ฯลฯ แต่ถ้าใช้อย่างผิดวิธีหรือไม่บำรุงรักษาก็อาจทำให้เสื่อมคุณภาพลงและเกิดปัญหากับผู้ใช้ได้

2. ทรัพยากรธรรมชาติที่ใช้แล้วหมดไป (Nonexhausting natural resources) เป็นทรัพยากรธรรมชาติที่ใช้แล้วมีการสิ้นเปลืองและหมดไปได้ เช่น แร่ธาตุ น้ำมัน เป็นต้น จึงต้องใช้อย่างประหยัดและระมัดระวังเพื่อถนอมไว้ให้นานที่สุด

3. ทรัพยากรธรรมชาติที่มีเกิดขึ้นแทนอยู่ตลอดเวลา (Renewable resources) เป็นทรัพยากรที่ใช้แล้วมีการเกิดขึ้นใหม่ เช่น ป่าไม้ น้ำ สัตว์ป่า ดิน เป็นต้น แต่ถ้ามีแต่ใช้อย่างเดียวไม่มีการสงวนรักษาก็อาจจะหมดไปหรือ

จะเห็นได้ว่า ในบรรดาทรัพยากรทั้งสามประเภทนั้น ประเภทที่ 1 และ 3 เท่านั้นที่มีความจำเป็นต่อการดำรงชีพของมนุษย์ ประเภทที่ 2 นั้นเป็นทรัพยากรที่เกินความจำเป็น นอกจากนี้ทรัพยากรธรรมชาติ หากแบ่งโดยพิจารณาในด้านทรัพยากรธรรมชาติที่เป็นปัจจัยสำคัญโดยตรงต่อความเป็นอยู่ของมนุษย์นั้นมี 7 อย่าง ได้แก่ ดิน (Soil resources) น้ำ (Water resources) ป่าไม้ (Forest resources) สัตว์ป่า (Wildlife resources) แร่ธาตุ (Mineral resources) สถานที่พักผ่อนหย่อนใจ (Recreation resources) และมนุษย์ (Men resources)

การศึกษาทรัพยากรธรรมชาติซึ่งเป็นส่วนหนึ่งในการดึงดูดนักท่องเที่ยวให้เข้ามายังชุมชนจากงานวิจัยโครงการศึกษาการท่องเที่ยวเพื่อรักษาระบบนิเวศ : กรณีภาคใต้ของสุพรรณบุรี เศรษฐมาส (2538) ได้กล่าวถึงการศึกษาศักยภาพของพื้นที่ที่เป็นแหล่งทรัพยากรธรรมชาติที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวทางนิเวศ ไว้ในหลายประเด็น เช่น

ความหลากหลายของสังคมพืช จะศึกษาจากจำนวนชนิดของสังคมพืชสามารถจัดระดับความดึงดูดนักท่องเที่ยวได้ดังนี้

- ป่า 1 ชนิด ระดับความดึงดูดนักท่องเที่ยวต่ำ
- 2 ชนิด ระดับความดึงดูดนักท่องเที่ยว ปานกลาง
- >= 3 ชนิด ระดับความดึงดูดนักท่องเที่ยวสูง

ความอุดมสมบูรณ์ของสังคมพืชจัดเป็นองค์ประกอบอีกอย่างหนึ่งที่เป็นสิ่งดึงดูดให้เข้าไปในพื้นที่ของชุมชนมี 3 ระดับคือ

- ระดับดี : หมายถึง พื้นที่ยังเป็นป่าดั้งเดิม (Vergin forest) ไม่มีการบุกรุกแต่อย่างใด
- ระดับปานกลาง : หมายถึง พื้นที่ที่เคยถูกบุกรุกแล้วแต่สามารถทดแทนคืนสภาพเป็นป่าสมบูรณ์อีกครั้ง
- ระดับต่ำ : หมายถึง พื้นที่ที่กำลังถูกบุกรุกหรือพื้นที่บางส่วนถูกยึดครองเข้ามาทำกิจกรรมจนทำให้สภาพป่าดั้งเดิมแปรเปลี่ยนสภาพไป

โอกาสที่จะได้พบเห็นสัตว์ป่า พิจารณาจากความหลากหลายชนิดของสัตว์ป่า (species diversity) และประชากรสัตว์ป่า (population abundance) ในชุมชนใดที่มีพื้นที่ที่มีจำนวนชนิดพันธุ์และจำนวนประชากรสัตว์ป่าอยู่มาก โอกาสที่นักท่องเที่ยวจะสามารถพบสัตว์ป่ามีสูง ซึ่งจะเป็นสิ่งดึงดูดให้นักท่องเที่ยวเข้ามาเพื่อวัตถุประสงค์ที่จะพบเห็นสัตว์ป่าตามธรรมชาติ

ความเป็นแหล่งรวมสัตว์หายาก (rare spp.) สัตว์หายากใกล้สูญพันธุ์ (endangered spp.) หรือชนิดพันธุ์ใหม่ที่ค้นพบ (new found spp.) สัตว์ป่าหายากและใกล้สูญพันธุ์ หมายถึง สัตว์ที่ไม่มีโอกาสพบเห็นได้โดยทั่วไป มีจำนวนประชากรในธรรมชาติน้อยมีการกระจายแคบ ต้องการเห็นสัตว์ป่าเหล่านี้จะเป็นสิ่งดึงดูดให้นักท่องเที่ยวเข้ามา เช่นนกแก้วแร้งทองดำที่กระบี่

ความโดดเด่นเฉพาะตัวของระบบนิเวศ (เฉพาะระบบนิเวศบนบกเท่านั้น) ในการตีความตัวบ่งชี้ที่สามารถกระทำได้คือ ระบุว่า มีหรือไม่มี ถ้ามีจะมีความโดดเด่นในเรื่องใดหรือเป็นระบบนิเวศป่าชนิดใด พร้อมระบุชนิด เช่นระบบนิเวศป่าพรุน้ำจืด ที่จังหวัดภูเก็ต หรือระบบนิเวศป่าดิบชื้นในที่ดำที่เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าเขาประบางคราม จังหวัดกระบี่ที่หายากและมีจำนวนน้อยในประเทศไทยจะมีศักยภาพสูง

ความเป็นแหล่งรวมพืชหายาก พืชใกล้สูญพันธุ์ หรือพืชที่ค้นพบชนิดใหม่ของโลก การประเมินองค์ประกอบพื้นที่ในลักษณะนี้สามารถบอกได้ 2 ลักษณะคือ มีกับไม่มีเท่านั้น ซึ่งถ้า มี จะส่งผลให้เพิ่มความดึงดูดมากขึ้นจากนักท่องเที่ยว

ความโดดเด่นเฉพาะตัวทางกายภาพของพื้นที่ ลักษณะเด่นแปลกตาด้านกายภาพที่หาพบได้ยากในประเทศไทย เช่น น้ำตกร้อน น้ำพุร้อน ภูมิลักษณะ ถ้ำ และเกาะแก่งต่าง ๆ เป็นต้น

สภาพภูมิทัศน์ ลักษณะและองค์ประกอบของพื้นที่ที่ประกอบกันขึ้นเป็นสภาพทัศนียภาพตามธรรมชาติที่ปรากฏแก่สายตาทั้งนี้พิจารณาจาก ตำแหน่งมุมมอง ระยะห่าง ภูมิทัศน์ ประเภทและคุณภาพของภูมิทัศน์

การประเมินศักยภาพของทรัพยากรธรรมชาติทางบกได้อาศัยแนวคิดดังกล่าวนำมาเป็นแนวทางในการศึกษา แต่การที่จะใช้แหล่งทรัพยากรธรรมชาติเพื่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ในชุมชนก็ตามจะต้องมีข้อที่ควรคำนึง ดังที่ดร.เลิศชาย ศิริชัย ได้ให้ความคิดในเวที “นำเสนอกระบวนการ

การเรียนรู้และพัฒนาเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนภาคใต้” ณ มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์สรุปว่า การท่องเที่ยวเชิงนิเวศเป็นเรื่องละเอียดอ่อนที่ต้องคิดให้รอบคอบเพราะมีผลกระทบต่อชุมชน และส่วนรวมเป็นอย่างมาก เช่น วัฒนธรรมใหม่ที่ไปแบบไม่เคารพชุมชน นำเข้าคิดถึงตัวแปรเรื่องเงินเป็นหลัก ทำให้เกิดความขัดแย้งระยะยาว และในตอนท้ายได้มีคำถามว่าจำเป็นหรือไม่ที่ทุกชุมชนต้องเปิดการท่องเที่ยว คำตอบในเรื่องนี้คงจะต้องอยู่ที่ชุมชนว่าชุมชนพร้อมและต้องการหรือไม่

ระบบนิเวศ (Ecosystem)

เป็นเรื่องที่สำคัญมากอย่างหนึ่ง ในการศึกษาศักยภาพของทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติทางบก แหล่งท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติที่มีระบบนิเวศดีมีความสมดุล จะทำให้สามารถใช้ทรัพยากรการท่องเที่ยวได้อย่างยั่งยืน คนมักจะสับสนระหว่างคำว่า นิเวศวิทยาและระบบนิเวศ คำว่า นิเวศวิทยา (Ecology) ตามพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถานปี 2525 คำว่า นิเวศ แปลว่า ที่อยู่หรือบ้าน และคำว่าวิทยา แปลว่า ความรู้ เมื่อรวมกันเป็น นิเวศวิทยา หมายถึงวิชาที่ศึกษาเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งมีชีวิตกับถิ่นที่อยู่อาศัยและสิ่งแวดล้อม ในภาษาอังกฤษคำว่า Ecology มีรากศัพท์มาจากภาษากรีกสองคำคือ Oikos+Logos คำว่า Oikos แปลว่าบ้านหรือสถานที่อยู่อาศัย ส่วนคำว่า Logos แปลว่าการศึกษาเกี่ยวกับเรื่องใดเรื่องหนึ่ง ส่วนคำว่าระบบนิเวศ เป็นระบบที่มีความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งมีชีวิตกับสิ่งแวดล้อมในบริเวณใดบริเวณหนึ่ง จะเล็กหรือใหญ่ก็ได้ โดยมีทانسเลย์ (A.G.Tansley, 1935) นักวิทยาศาสตร์ชาวอังกฤษ เป็นคนแรกที่ใช้คำว่าระบบนิเวศ หรือ ecosystem

ถ้ากล่าวถึงระบบนิเวศ โดยเอาสภาพทางธรรมชาติและภูมิศาสตร์มารวมกันก็จะมีลักษณะของกลุ่มสิ่งมีชีวิตที่อาศัยอยู่ ซึ่งเรารู้จักกันดีทางภูมิศาสตร์ เช่น เมื่อกล่าวถึงระบบนิเวศป่าในเขตร้อนก็จะหมายถึงป่าที่มีใบซึ่งมีขนาดใหญ่ปกคลุมหนาแน่นมีสัตว์หลายชนิด เช่น หมี กวาง เสือ เป็นต้น บริเวณดังกล่าวนี้ประกอบด้วยระบบนิเวศหลายระบบต่อเนื่องกันหรือซ้อนกัน เรียกบริเวณและความสัมพันธ์ทางธรรมชาติของสิ่งมีชีวิตและไม่มีชีวิตว่า ชีวนิเวศ (Biomes) ชีวนิเวศแห่งหนึ่ง จะมีลักษณะสิ่งมีชีวิตและสิ่งไม่มีชีวิต เฉพาะตัวของมัน คืออาจพบสิ่งมีชีวิตชนิดหนึ่งในชีวนิเวศแห่งหนึ่ง แต่ไม่พบสิ่งมีชีวิตชนิดเดียวกันนี้ในอีกชีวนิเวศเลย

อาณาบริเวณที่อยู่รอบ ๆ โลก ประกอบด้วย องค์ประกอบส่วนที่มีชีวิตและไม่มีชีวิตไม่สามารถแยกจากกันได้และมีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน ทั้งเป็นระบบที่มีความสลับซับซ้อนและอ่อนแออย่างมากต่อการถูกรบกวนจากกิจกรรมของมนุษย์อย่างฉับพลัน หรือถูกระทบ กระเทือน

ต่อเนื่องระยะยาว และพลังงานนั้นไม่สามารถทำให้เกิดขึ้นใหม่หรือถูกทำลายไปได้ เรียกว่าโลกของสิ่งมีชีวิตหรือชีวลัย (Biosphere)

โลกของสิ่งมีชีวิต (Biosphere) เป็นระบบสิ่งมีชีวิต (Biosystem) ที่ใหญ่ที่สุด ประกอบด้วยระบบนิเวศทั้งหมดในโลก แต่ละระบบนิเวศต่างก็มีบทบาทและสัมพันธ์เกี่ยวเนื่องทั้งทางตรงหรือทางอ้อมกับระบบนิเวศอื่น ๆ มากบ้างน้อยบ้างต่าง ๆ กัน เช่น ระบบนิเวศบนบก มีความสัมพันธ์หรือบทบาทที่ประสานกับระบบนิเวศที่เป็นแม่น้ำลำธารและส่งผลกระทบถึงระบบนิเวศในทะเล เช่น แร่ธาตุ

โลกของสิ่งมีชีวิต (Biosphere) ประกอบด้วยส่วนที่สำคัญ 3 ส่วน คือ

1. บรรยากาศ (Atmosphere) เป็นแหล่งสะสมก๊าซชนิดต่าง ๆ และอนุภาคฝุ่นละออง นานาชนิดอยู่เหนือพื้นผิวโลก บรรยากาศส่วนนี้อยู่ใกล้พื้นผิวโลกในระยะ 10-30 กิโลเมตร จะมีความหนาแน่นมากที่สุดและอุณหภูมิของบรรยากาศเปลี่ยนแปลงไปตามระดับความสูง จึงนำความสูงมาแบ่งบรรยากาศออกเป็นชั้น ๆ ดังนี้

1.1 โทรโพสเฟียร์ (Troposphere) มีระดับความสูงจากพื้นผิวโลก 12 กิโลเมตร มีอากาศค่อนข้างหนาแน่นและได้รับพลังงานรังสีจากดวงอาทิตย์

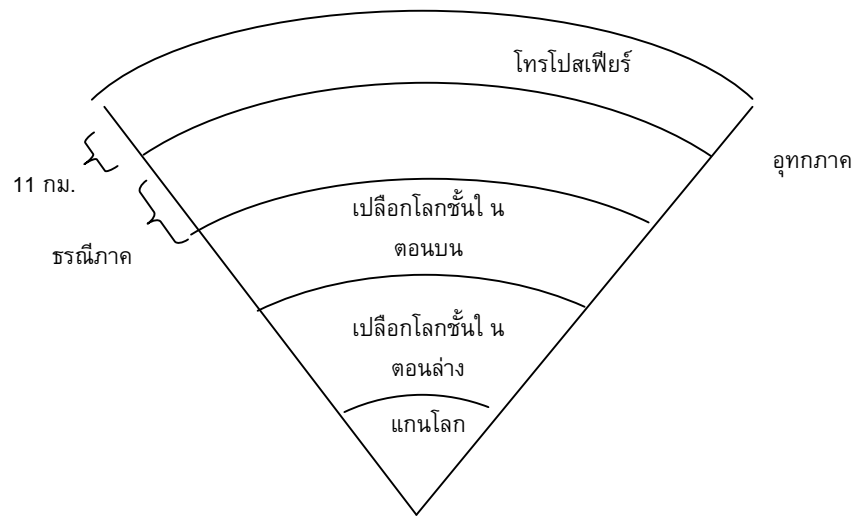
1.2 สตราโทสเฟียร์ (Stratosphere) มีระดับความสูงจากพื้นผิวโลก 30 กิโลเมตร ชั้นนี้มีก๊าซโอโซน (O_3) ช่วยดูดกลืนรังสีอุตราไวโอเลต (UV:ultraviolet rays) จากดวงอาทิตย์ แล้วแผ่รังสีความร้อนออกมา

1.3 มีโซสเฟียร์ (Mesosphere) มีระดับความสูง 50-100 กิโลเมตร จากพื้นผิวโลก ชั้นนี้มีก๊าซโอโซนอยู่น้อยและเริ่มพบโมเลกุลของก๊าซในรูปไอออน (ion)

1.4 เทอร์โมสเฟียร์ (Thermosphere) หรือ ไอโอโนสเฟียร์ (Ionosphere) มีความสูงจากระดับพื้นผิวโลกตั้งแต่ 100 กิโลเมตรขึ้นไป ก๊าซอยู่ในรูปไอออน มีรังสีที่มีพลังงาน

2. ส่วนที่เป็นพื้นน้ำ (Hydrosphere) พื้นผิวโลกประกอบด้วยส่วนที่เป็นน้ำ 3 ส่วนใน 4 ส่วน ได้แก่ มหาสมุทร แม่น้ำลำคลอง บึง หนอง ทะเลสาบ น้ำใต้ดิน และน้ำแข็งขั้วโลก

3. ส่วนที่เป็นพื้นดิน (Lithosphere) พื้นผิวโลกประกอบด้วยส่วนที่เป็นพื้นดิน 1 ส่วนใน 4 ส่วน ได้แก่ ดิน หิน แร่ รวมถึงส่วนที่เป็นของเหลวร้อนเรียกว่า แมกมา (Magma)

แสดงขอบเขตชีวาลัย (biosphere) ในน้ำ บนบก และในอากาศ

ระบบสิ่งมีชีวิต (Biosystem) องค์ประกอบต่าง ๆ ตั้งแต่ระดับเล็กจนถึงระดับใหญ่ลำดับ

ดังนี้

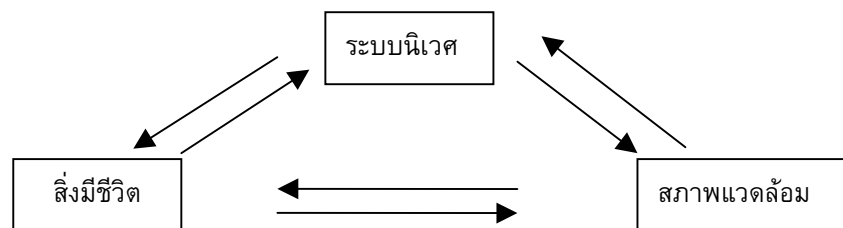
- อะตอม (atom)
- โมเลกุล (Molecule)
- สารประกอบ (Compound)
- ออร์แกเนลล์ (organelle)
- โปรโตพลาสซึม (protoplasm)
- เซลล์ (cell)
- เนื้อเยื่อ (tissue)
- อวัยวะ (organ)
- ระบบอวัยวะ (organ system)
- สิ่งมีชีวิต (organism)
- ประชากร (population)
- ชุมชน (Community)
- ระบบนิเวศ (ecosystem)

สำหรับระบบสิ่งมีชีวิตในระดับสูงขึ้นมาต่างก็มีองค์ประกอบ แต่ละหน่วยขององค์ประกอบ ต่างก็มีหน้าที่ (Function) บทบาท (niche) ของแต่ละหน่วยซึ่งประสานงานกันพอดีทำให้ระบบสิ่งมีชีวิตแต่ละระดับคงความเป็นระบบนั้น ๆ อยู่ได้

สำหรับพื้นที่บริเวณหนึ่ง ๆ ที่ประกอบด้วยสิ่งมีชีวิตทั้งหมดและสิ่งมีชีวิตเหล่านั้นมีความสัมพันธ์กันเกิดการกระทบกระทั่งซึ่งกันและกัน มีการเคลื่อนย้ายของพลังงานที่สามารถจัดแบ่งได้เป็นลำดับขั้น มีการแลกเปลี่ยนของสารในระหว่างสิ่งมีชีวิตและสิ่งไม่มีชีวิตรวมเรียกระบบนี้ว่า ระบบนิเวศ (ecosystem)

โครงสร้างของระบบนิเวศ

สิ่งมีชีวิตและสภาพแวดล้อมของสิ่งมีชีวิต มีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องใกล้ชิดแยกกันไม่ออก ดังแสดงในแผนภาพข้างล่าง

ระบบนิเวศมีอยู่ทั่วไปทั้งบนดินและในน้ำ ขนาดและอาณาเขตของระบบนิเวศมีไม่จำกัด แต่องค์ประกอบสำคัญของระบบนิเวศทุก ๆ แห่งไม่ผิดแผกกันมากนัก โดยประกอบด้วยส่วนสำคัญสองส่วน คือ ส่วนประกอบที่ไม่มีชีวิตและส่วนประกอบที่มีชีวิต ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

1) องค์ประกอบที่ไม่มีชีวิต(Abiotic component) แบ่งออกเป็น 3 ประเภท ได้แก่ อนินทรีย์สาร เช่น คาร์บอน ไนโตรเจน น้ำ ออกซิเจน คาร์บอนไดออกไซด์ กำมะถัน ฟอสฟอรัส เป็นต้น อินทรีย์สาร เช่น โปรตีน ไขมัน คาร์โบไฮเดรต ฮิวมัส และสภาพแวดล้อมทางกายภาพ (Physical environment) เช่น แสง อุณหภูมิ ความเป็นกรดเป็นด่าง ความเค็ม กระแสลม กระแสน้ำ ความกดดันของบรรยากาศ เป็นต้น

แสงมีอิทธิพลที่สำคัญต่อระบบนิเวศคือ มีอิทธิพลต่อการสังเคราะห์แสง อัตราการสังเคราะห์แสงจะเพิ่มขึ้นเป็นสัดส่วนโดยตรงกับความเข้มของแสง จนกระทั่งถึงจุด ๆ หนึ่งจะอิ่มตัว และการสังเคราะห์แสงจะลดลงเมื่อความเข้มของแสงมากขึ้นไปไม่จะมีประสิทธิภาพในการใช้แสงได้อย่างมากที่สุดเพียงร้อยละ 5 เท่านั้น

อุณหภูมิสูงสุดและต่ำสุดที่สิ่งมีชีวิตอยู่ได้ อยู่ในช่วงอุณหภูมิประมาณ -200 องศาเซลเซียส ถึง 100 องศาเซลเซียส สำหรับสิ่งมีชีวิตหนึ่ง ๆ จะดำรงชีวิตอยู่ได้ในช่วงอุณหภูมิที่แคบกว่านี้ เช่น สัตว์ทั่วไป อุณหภูมิ 52 องศาเซลเซียส จะเป็นอุณหภูมิ สูงสุดที่สัตว์สามารถดำรงชีวิตอยู่ได้ (สามารถเจริญเติบโตและผลิตลูกหลานได้) พืชบางประเภท เช่น สาหร่ายสีเขียวแกมน้ำเงินอาศัยอยู่ได้ที่อุณหภูมิสูงถึง 73 องศาเซลเซียส และสาหร่ายบางพวกก็สามารถเจริญเติบโตได้แถบขั้วโลกเหนือซึ่งอุณหภูมิเฉลี่ยทั้งปีประมาณ ศูนย์องศาเซลเซียส

ความชื้นมีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับการแพร่กระจายของปริมาณน้ำฝนที่ตกลงบนพื้นโลก ปริมาณฝนเฉลี่ยต่อปีจะถูกควบคุมโดยลักษณะของพื้นดินและการเคลื่อนที่ของมวลอากาศ ความชื้นน้อยพืชจึงไม่สัตว์ส่วนใหญ่จะมีการอพยพเพื่อหนีแล้ง

โดยปกติสิ่งมีชีวิตทั่วไปจะมีการปรับตัวให้สามารถดำรงชีวิตอยู่ได้ในค่าความชื้นต่างๆ กัน เช่น พืชที่อยู่ในที่แล้งส่วนมากจะมีขนาดเล็กและมีวงจรชีวิตสั้น พืชในทะเลทรายจะมีการปรับตัวให้มีลำต้นและใบอวบน้ำ หรือมีการลดรูปของใบเป็นหนาม มีสารเคลือบใบเพื่อลดการระเหยของน้ำ สัตว์มีการปรับตัว เช่นเดียวกัน เช่น สัตว์ไม่มีกระดูกสันหลังบนพื้นดิน สัตว์ครึ่งบกครึ่งน้ำ

ในบริเวณที่มีอากาศและน้ำเป็นสิ่งที่อยู่ล้อมรอบตัวสัตว์ ความเร็วของกระแสน้ำเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้เกิดความแตกต่างของชนิดสิ่งมีชีวิต (Species) เช่นมีบางชนิดสามารถอาศัยบริเวณน้ำไหลได้ บางชนิดอาศัยอยู่บริเวณน้ำนิ่งเพราะสิ่งมีชีวิตต้องปรับตัวรูปร่างพรรณสัณฐานและทางสรีระ สำหรับสิ่งมีชีวิตที่อาศัยอยู่บนบก เช่น นก ก็จะซ่อนตัวในที่อับลม ต้นไม้ตามภูเขาสูงมีกิ่งก้านนำไปทิศทางเดียวกับกระแสลม

ความกดดันของบรรยากาศมีอิทธิพลมากโดยเฉพาะบริเวณทะเลมหาสมุทร ความกดดันจะเพิ่มตามระดับความลึกของน้ำ คือความกดดันของบรรยากาศจะเพิ่มขึ้น 1 บรรยากาศทุกความลึก 10 เมตร ความดันมีผลต่อการเคลื่อนที่ของสัตว์ในน้ำขนาดใหญ่ ทำให้เกิดการเคลื่อนที่ช้าลง

2) องค์ประกอบที่มีชีวิต (Biotic components)

องค์ประกอบของสิ่งมีชีวิตแบ่งตามบทบาทการกินอาหารได้ดังนี้

ผู้ผลิต หมายถึง สิ่งมีชีวิตที่ดำรงชีวิตโดยการนำพลังงานแสงสว่างจากดวงอาทิตย์มาเปลี่ยนวัตถุดิบในธรรมชาติ ซึ่งได้แก่ คาร์บอนไดออกไซด์และน้ำให้เป็นสารประเภทแป้ง ถือได้ว่าผู้ผลิตเป็นตัวเชื่อมโยงระหว่างสิ่งมีชีวิตและสิ่งไม่มีชีวิตในระบบนิเวศ โดยรับเอาพลังงานแสงสว่างจากดวงอาทิตย์มาสะสมไว้ในโมเลกุลของอินทรีย์สารที่สังเคราะห์ขึ้นมา ซึ่งกระบวนการนี้เรียกว่า ขบวนการสังเคราะห์แสง (Photosynthesis) ผู้ที่จะทำหน้าที่เช่นนี้ได้จะต้องมีคลอโรฟิลเป็นองค์ประกอบในตัวของมัน ดังนั้นผู้ผลิตโดยส่วนใหญ่จึงหมายถึงพืชสีเขียวทุกชนิดที่สร้างอาหารได้ด้วย

ตนเอง (Autotrophic organism) พืชมีทั้งพืชบนบกได้แก่ พืชยืนต้น พืชพุ่ม พืชล้มลุกและพืชขนาดเล็ก และพืชน้ำต่าง ๆ ได้แก่ไฟโตแพลงตอน ลอยน้ำขนาดใหญ่ซึ่งอยู่บริเวณชายฝั่งน้ำค่อยข้างตื้น บางชนิด สามารถดำรงชีวิตอยู่ได้โดยการลอยอยู่ผิวน้ำ เช่น กก เตย แหน่ ก้านธูป ฯลฯ

ยังมีผู้ผลิตอีกชนิดหนึ่งที่สร้างอาหารเองได้ โดยอาศัยพลังงานจากการออกซิไดซ์สารอนินทรีย์เคมี เรียกขบวนการนี้ว่าการสังเคราะห์ทางเคมี (Chemosynthesis) สิ่งมีชีวิตพวกนี้ได้แก่แบคทีเรีย บางชนิด

ผู้บริโภค (Consumer organism หรือ Phagotroph) หมายถึง สัตว์ทุกชนิดที่ไม่สามารถสร้างอาหารด้วยตนเองได้ ดำรงชีวิตโดยบริโภคสิ่งมีชีวิตชนิดอื่น ดังนั้นพลังงานจึงถ่ายทอด ต่อ ๆ กัน คือพลังงานที่ผู้ผลิตเก็บสะสมไว้ในส่วนต่าง ๆ ของร่างกายถูกถ่ายทอดมายังผู้บริโภค

กลุ่มผู้บริโภค แบ่งตามลำดับขั้นของการกินอาหารได้ดังนี้

1. ผู้บริโภคปฐมภูมิ หรือผู้บริโภคอันดับหนึ่ง (Primary consumer) หมายถึงสัตว์ที่กินและได้รับพลังงานจากพืชซึ่งเป็นผู้ผลิตโดยตรง เช่น แพลงตอนสัตว์ (Zooplankton) กินแพลงตอน พืชกวากินใบไม้เป็นอาหาร ปลาบางชนิดกินสาหร่ายและหญ้า ทั้ง แพลงตอนสัตว์ กวาก และปลา จัดเป็นสัตว์ที่บริโภคพืช (Herbivore)

2. ผู้บริโภคทุติยภูมิ หรือผู้บริโภคอันดับสอง (Secondary consumer) หมายถึงสัตว์ที่กินสัตว์ที่กินพืชหรือหมายถึงสัตว์ที่กินผู้บริโภคปฐมภูมินั่นเอง เช่น แมวกินปลา เสือกินกวาง ทั้งแมวและเสือจัดเป็นผู้บริโภคประเภทผู้บริโภคเนื้อ (Carnivore)

3. ผู้บริโภคตติยภูมิ หรือผู้บริโภคอันดับ 3 (Tertiary consumer) ได้แก่ สัตว์ที่ดำรงชีวิตด้วยการกินผู้บริโภคทุติยภูมิเป็นอาหาร ซึ่งเป็นผู้บริโภคเนื้อเช่นกัน ผู้บริโภคอันดับสูงสุด เรียกว่า top consumer ซึ่งส่วนมากได้แก่มนุษย์นั่นเอง

4. ผู้บริโภคที่กินซากเน่าเปื่อย (detritivore หรือ scavenger) ได้แก่ สิ่งมีชีวิตที่กินสารอินทรีย์ที่เริ่มเน่าสลายแล้ว เช่น หอย กุ้ง หนอนบางชนิด ไส้เดือนดิน นกแร้ง กา เป็นต้น นับเป็นผู้บริโภคอีกชนิดหนึ่งที่มีความสำคัญในระบบนิเวศ

ผู้ย่อยอินทรีย์สารหรือผู้สลาย (decomposer organism) คือ พวกที่ได้อาหารจากการสลายเนื้อเยื่อของซากพืชซากสัตว์ แล้วทำให้ซากเหล่านั้นกลายเป็นสารอาหารแร่ธาตุในน้ำในดินให้ผู้ผลิตหรือพืชนำไปใช้สร้างอาหารต่อไป สิ่งมีชีวิตพวกนี้ได้

จะเห็นได้ว่าแต่ละส่วนประกอบของระบบนิเวศในธรรมชาติมีสมาชิกอยู่อย่างมากมายก่อให้เกิดความซับซ้อนในเชิงความสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน ความซับซ้อนนั้นเป็นผลดีของระบบนิเวศเอง

เพราะเป็นตัวต้านแรงผลักดันอันเกิดจากปัจจัยภายนอกเพื่อที่จะเปลี่ยนสภาวะสมดุลของส่วนประกอบสำคัญทั้งสองส่วนได้เป็นอย่างดี

ความสมดุลในระบบนิเวศ ระบบนิเวศใด ๆ ก็ตามย่อมมีขบวนการควบคุมตนเองให้เป็นอิสระจากระบบอื่น และให้อยู่ในสภาวะสมดุล (homeostasis) เสมอ การควบคุมดังกล่าวเป็นไปในลักษณะย้อนกลับ เช่น ในแหล่งน้ำมีสัตว์เล็ก ๆ ชุกชุม ย่อมมีปลาซึ่งกินสัตว์ขนาดเล็กชุกชุมด้วย เมื่อปลามีอาหารอุดมสมบูรณ์ การแพร่พันธุ์จะเพิ่มปริมาณมากขึ้นทำให้มีการกินอาหารเพิ่มขึ้น สัตว์เล็กที่เป็นอาหารซึ่งเคยมีชุกชุมนั้นจะมีปริมาณลง ก่อให้เกิดสภาวะขาดแคลนอาหารตามมา มีผลให้จำนวนปลาลดลงด้วย นั่นคือ สิ่งมีชีวิตมีการควบคุมกันเองให้มีปริมาณสิ่งมีชีวิต สารอาหาร และปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการดำรงชีวิตที่พอเหมาะ เพื่อให้เกิดภาวะสมดุลของระบบนิเวศ

การศึกษาระบบนิเวศของแหล่งทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติ จะศึกษาทั้งน้ำในธรรมชาติ ปริมาณน้ำ ความอุดมสมบูรณ์ของพืช ความอุดมสมบูรณ์ของสัตว์ ความโดดเด่นเฉพาะตัวของระบบนิเวศ ซึ่งจะช่วยให้เกิดความเข้าใจในระบบ เข้าใจความสัมพันธ์ของสิ่งต่าง ๆ ในระบบธรรมชาติ เข้าใจได้ว่าทำไมเด็ดดอกบัว 1 ดอก จึงกระทบกระเทือนถึงดวงดาวได้ ทำให้สามารถประเมินศักยภาพของแหล่งทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติได้อย่างแท้จริง

2.3 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

พงษ์อนันต์ สรรพานิช (2528) ศึกษาวิจัยเรื่อง ผลกระทบของการท่องเที่ยวที่มีผลกระทบต่อประชาชนชาวภูเก็ต ทั้งในด้านดีและด้านไม่ดี ในด้านดีนั้น ชาวภูเก็ตยอมรับว่า การท่องเที่ยวก่อให้เกิดการสร้างงานและอาชีพแก่ประชาชนท้องถิ่น และนำความเจริญมาสู่ท้องถิ่น ส่วนในด้านไม่ดีนั้นคือ การท่องเที่ยวก่อให้เกิดปัญหาค่าครองชีพและอาชญากรรม สำหรับบทบาทในการอนุรักษ์ธรรมชาติและศิลปวัฒนธรรมของชาตินั้น ชาวภูเก็ตผู้สูงอายุส่วนใหญ่มีความเห็นว่า นักท่องเที่ยวโดยเฉพาะชาวต่างชาติได้นำวัฒนธรรมที่ขัดกับสังคมไทยมาประพฤติปฏิบัติ ทั้งในด้านการแต่งกายและความประพฤติระหว่างชายหญิงในที่สาธารณะ อันเป็นช่องทางที่ทำให้เยาวชนเลียนแบบได้ และเป็นผลร้ายต่อวัฒนธรรมท้องถิ่นอย่างยิ่ง อย่างไรก็ตามการท่องเที่ยวยังช่วยให้ชาวภูเก็ตได้ตระหนักถึงสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติ

องค์กรความร่วมมือระหว่างประเทศแห่งประเทศญี่ปุ่น (2528:8) ได้ศึกษาแผนแม่บทเพื่อวางแผนพัฒนาภาคใต้ตอนบน และได้กำหนดกลยุทธ์การพัฒนาพื้นที่เฉพาะทาง สาขาแห่งการท่องเที่ยวพบว่า การท่องเที่ยวเป็นอุตสาหกรรมที่กำลังเจริญเติบโตประเภทหนึ่งของไทย ดังนั้นภาคใต้ตอนบนที่มีช่องทางติดต่อกับประเทศต่างๆโดยรอบมีความสะดวก ย่อมได้ประโยชน์

มหาศาล จากการพัฒนานักท่องเที่ยวของประเทศ คาดว่า จะมีนักท่องเที่ยวหลังไหลไปสู่ภาคใต้ ตอนบนจะขยายตัวในอัตราร้อยละ 8.7 ต่อปี และจะมีมากถึง 1.8 ล้านคนต่อปี ในปี พ.ศ.2543 โดยนักท่องเที่ยวจากต่างประเทศ 400,000 คนและเป็นคนไทย 1.4 ล้านคน การที่จะชวนนักท่องเที่ยวให้มาท่องเที่ยว จะต้องรักษาให้คุณภาพแหล่งท่องเที่ยวและให้สาขาการท่องเที่ยวมีส่วนร่วมในการพัฒนาด้วยนั้น ควรมีการดำเนินการในขั้นตอนดังต่อไปนี้

กำหนดศูนย์การท่องเที่ยวสำคัญๆ ของภูเก็ตและสุราษฎร์ธานี แล้วจึงประสานเข้ากับจุดท่องเที่ยวต่างๆโดยรอบ

การพัฒนาด้านที่พักเพื่อสนองความต้องการนักท่องเที่ยว ประเภทพักตากอากาศ และประเภทพักในเมือง เพื่อรองรับกับตลาดการท่องเที่ยวที่เปลี่ยนแปลง

การพัฒนาหรือการใช้ประโยชน์ จากการบริการพื้นฐานใดที่จำเป็นสำหรับการท่องเที่ยว ต้องประสานกับการพัฒนากับสาขาอื่นๆ โดยเฉพาะการขนส่งและการพัฒนาเมืองทั้งนี้ จำเป็นต้องเน้นความสำคัญในการส่งเสริมความสามารถของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ในการดำเนินการตามประเด็นสำคัญ ต่อไปนี้

กำหนดเขตการพัฒนาการท่องเที่ยว และป้องกันรักษาสิ่งแวดล้อม

จัดทำแผนการแบ่งงานอย่างชัดเจนและสมบูรณ์ระหว่างหน่วยงานราชการ ส่วนท้องถิ่น และเอกชน เพื่อให้การพัฒนาการท่องเที่ยวประสานกันและเกิดผลอย่างจริงจัง

พรเทพ พรหมมินทร์ (2529:60) ได้ศึกษาเรื่อง บทบาทของภาคเอกชนต่อการพัฒนาการท่องเที่ยว พบว่า การรวมกลุ่มของธุรกิจการท่องเที่ยวภาคเอกชนในส่วนภูมิภาค เช่น สมาคมธุรกิจการท่องเที่ยวจังหวัดภูเก็ต จะมีบทบาทต่อการพัฒนาปัจจัยสิ่งแวดล้อมความสะดวกทางการท่องเที่ยว และช่วยแก้ไขปัญหาอุปสรรคในการพัฒนาการท่องเที่ยวในส่วนภูมิภาค ทั้งนี้มีวัตถุประสงค์หลัก 6 ประการคือ

เพื่อสนองนโยบายของรัฐในการส่งเสริมการท่องเที่ยว

เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวในส่วนภูมิภาค

เพื่อประสานงานกับภาครัฐและเอกชน และหน่วยงานอื่นๆที่เกี่ยวข้องในการวางแผนการพัฒนาและส่งเสริม ตลอดจนการแก้ปัญหาอุปสรรคทางการท่องเที่ยวส่วนภูมิภาค

ส่งเสริมมาตรฐานการบริการท่องเที่ยวในส่วนภูมิภาคให้เป็นที่ยอมรับและประชาสัมพันธ์ให้เป็นที่รู้จักของตลาดการท่องเที่ยวทั้งในและต่างประเทศ

เพื่อสร้างความสัมพันธ์อันดีและแลกเปลี่ยนความรู้ ความคิดและข่าวสารระหว่างผู้ประกอบการธุรกิจการท่องเที่ยวในส่วนภูมิภาค

เพื่อหารายได้ในการนำไปใช้จ่ายประโยชน์ในการส่งเสริมการท่องเที่ยวในส่วนภูมิภาค

พันทิภา โฉมประดิษฐ์ (2530:128-135) ได้ศึกษาเรื่องความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อแผนพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวก บริเวณอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ พบว่า ความคิดเห็นโดยเฉลี่ยของนักท่องเที่ยวเห็นด้วยกับแผนพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวก บริเวณอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ เนื่องจากเห็นว่าเป็นสิ่งจำเป็นอย่างมากในการจัดการพื้นที่แต่มีข้อแม้ว่าต้องมีการกำหนดเขตและขนาดของพื้นที่ในการพัฒนาด้วย เพื่อป้องกันผลกระทบที่จะเกิดขึ้นต่อทรัพยากรธรรมชาติ ส่วนในด้านการก่อสร้างที่พักแรมนั้นนักท่องเที่ยวเห็นด้วยกับการที่จะสร้างที่พักแรมหลายประเภท รวมทั้งมีสิ่งประกอบภายในพร้อม โดยคำนึงถึงความเหมาะสมกับสภาพพื้นที่และงบประมาณของนักท่องเที่ยวที่มาใช้ประโยชน์ แต่สำหรับกิจกรรมนันทนาการกลางแจ้งบริเวณอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ที่ได้รับความนิยมมากได้แก่ การเดินป่า การถ่ายภาพ การตั้งแคมป์พักแรม

จารุบุณณ์ ปาณานนท์ (2532: 26) ได้ศึกษา โครงการพัฒนาการท่องเที่ยวภาคใต้ฝั่งทะเลอันดามัน พบว่าความเติบโตด้านการท่องเที่ยวของจังหวัดภูเก็ตเป็นไปอย่างรวดเร็วมากนับตั้งแต่ปี พ.ศ.2529 เป็นต้นมา ทั้งนี้จะเห็นได้จากส่วนของนักท่องเที่ยวระหว่างประเทศที่เดินมาเยือนภูเก็ต เปรียบเทียบนักท่องเที่ยวระหว่างประเทศทั้งหมดที่เดินมาเยือนประเทศไทย กล่าวคือ ในปี 2526 นักท่องเที่ยวที่มาจากประเทศไทยคิดเป็นสัดส่วน 4% ของนักท่องเที่ยวระหว่างปี 2527 เพิ่มขึ้นเป็น 6.2% ปี 2528 เพิ่มขึ้นเป็น 6.4% ปี 2529 เพิ่มขึ้น 9% และปี 2530 เพิ่มขึ้นประมาณ 11.5 % การเติบโตด้านการท่องเที่ยวของจังหวัดภูเก็ตเนื่องจากการขยายตัวทางด้านปัจจัยสิ่งอำนวยความสะดวก โดยเฉพาะทางด้านโรงแรม ซึ่งสามารถรองรับจำนวนนักท่องเที่ยวได้เพียงพอ หากพิจารณาศักยภาพการท่องเที่ยว ของภูเก็ตมิใช่หาดทราย ชายทะเล เท่านั้นเป็นสิ่งดึงดูดการท่องเที่ยว แต่ยังมีเรื่องโบราณคดีและวัฒนธรรม ดังนั้นการพัฒนาการท่องเที่ยวควรนำทรัพยากรหลายรูปแบบเข้ามาประสมประสานกัน เพื่อขยายผลการพัฒนาให้ได้ประโยชน์สูงสุด แหล่งท่องเที่ยวที่เป็นแหล่งทรัพยากรสำคัญของภูเก็ตที่ควรได้รับการดูแลเอาใจใส่ และนำมาพัฒนาให้เป็นประโยชน์ดึงดูดนักท่องเที่ยวได้ดี สามารถแบ่งเป็น 3 ประเภทคือ

แหล่งท่องเที่ยวที่เป็นวัฒนธรรม ได้แก่ สถาปัตยกรรมและสิ่งก่อสร้างอาคารในตัวเมืองภูเก็ต

แหล่งท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติ ได้แก่ อุทยานแห่งชาติสิรินาถ เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าเขาพระแทว

แหล่งท่องเที่ยวที่เป็นหมู่บ้านท้องถิ่น ได้แก่

หมู่บ้านพาราหรือหมู่บ้านสวนยาง

หมู่บ้านลิพอน เป็นหมู่บ้านปั้นหม้อ

หมู่บ้านควร เป็นหมู่บ้านทำตะกร้าและเครื่องเรือนหวาย

ปฐวี อาคมานนท์ มอนซอน และคณะ (2535) ได้ทำการศึกษาเรื่อง โครงการศึกษาผลกระทบของการท่องเที่ยวเดินป่าต่อสภาวะแวดล้อมและประชาชนในท้องถิ่น พบว่า การท่องเที่ยวเดินป่าส่วนใหญ่ยังคงอยู่ที่อุทยานแห่งชาติและในพื้นที่ของจังหวัดทางภาคเหนือของประเทศไทย และมีแนวโน้มการขยายตัวขึ้นทุกปี เนื่องจากได้รับความนิยมจากกลุ่มนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศ ซึ่งชอบความสวยงามของธรรมชาติ วัฒนธรรมท้องถิ่นและการผจญภัย ผลประโยชน์สำคัญของการท่องเที่ยวเดินป่าคือ การที่ประชาชนในท้องถิ่นได้รับโอกาสในการประกอบอาชีพและมีรายได้ อย่างไรก็ตาม มีผลเสียด้านกายภาพ ด้านสังคมและวัฒนธรรม การเกิดความเสื่อมโทรมทางสิ่งแวดล้อม เพราะมีการแสวงหาเส้นทางเดินป่าใหม่ๆ อย่างต่อเนื่องและไม่มี การควบคุม ตลอดจนไม่มีการบริหารจัดการที่ดีสำหรับเส้นทางเดินป่า อันเดิมและการประสบ ปัญหาสำคัญในเรื่องการทำลายพืชและสัตว์ป่าในพื้นที่ วัฒนธรรมอันเป็นเอกลักษณ์ของชาวเขา ได้เปลี่ยนแปลงไป ส่วนปัญหาอื่นๆ พบว่า ขาดนโยบายระดับท้องถิ่น จังหวัด ระดับชาติ งบประมาณ กำลังคน ข้อมูลทางสถิติและการประสานงาน ในการบริการการจัดการท่องเที่ยวเดินป่า ขาดความรู้เกี่ยวกับ “นิเวศการท่องเที่ยว” ในกลุ่มสาธารณชนและรัฐบาลผู้รับผิดชอบในการบริหาร การจัดการด้านทรัพยากรธรรมชาติ พฤติกรรมที่ไม่ดีของนักท่องเที่ยวที่มีความตระหนักรู้และไม ่รู้จักใช้ทรัพยากรให้เหมาะสม และได้ข้อเสนอแนะว่า ควรมีนโยบายระดับชาติและระดับภูมิภาคใน การบริหารการจัดการการท่องเที่ยวเดินป่า ควรเร่งรัดให้มีการรณรงค์เพิ่มความรู้แก่ประชาชนใน ท้องถิ่นและนักท่องเที่ยว เพื่อส่งเสริมให้มีความตระหนักและมีส่วนเกี่ยวข้องกับสภาพแวดล้อม และยังได้กล่าวว่าการพัฒนาอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวจึงเป็นกิจกรรมที่ต้องอยู่บนรากฐานของ การพัฒนายั่งยืน ซึ่งมีนิเวศการท่องเที่ยวเป็นกิจกรรมหลักและกิจกรรมเดินป่าเป็นกิจกรรมย่อย ส่วนหนึ่งในนิเวศการท่องเที่ยว

รัญจวน ทองรุต (2537:40) ได้รายงานสถานการณ์การท่องเที่ยวยุคปี 2010 ว่าจากการ ศึกษาองค์กรท่องเที่ยวโลก (World Tourism Organization : WTO) ถึงปัจจัยที่ส่งผลต่อการเดิน ทางท่องเที่ยวโลกเพิ่มขึ้นในช่วงสิบปีข้างหน้า พบว่า ประชาชนในท้องถิ่นและนักท่องเที่ยวมีความ รับผิดชอบต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวมากขึ้น เหตุผลเนื่องจากประชาชนท้องถิ่นและนักท่องเที่ยว ได้ตระหนักถึงการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและแหล่งท่องเที่ยวมิให้เกิดผลกระทบต่องสิ่งแวดล้อม อันเกิดจากอุตสาหกรรมท่องเที่ยวนั้นเอง

นุชนารถ เอี้ยวสกุล และคณะ (2537) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การศึกษาปัญหาการนำนโยบาย และการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยไปปฏิบัติงานในจังหวัดภูเก็ต พบว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพของการนำนโยบายของการท่องเที่ยวไปปฏิบัติในจังหวัดภูเก็ตด้วยปัจจัย 8 ประการ คือ

1. มาตรการและวัตถุประสงค์ของนโยบาย
2. กระบวนการติดต่อสื่อสาร
3. กิจกรรมเพื่อให้การบังคับใช้มีผล
4. ลักษณะของหน่วยปฏิบัติ
5. สภาพการเมือง
6. สภาพเศรษฐกิจและสังคม
7. การสนับสนุนของผู้ปฏิบัติ
8. การสนับสนุนของสื่อมวลชน นักการเมือง

มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ (2538) ได้รายงานการศึกษาวิจัยเรื่อง โครงการสำรวจสถิติ การท่องเที่ยวภายในประเทศ เขตภาคใต้ปี 2538 พบปัจจัยที่น่าสนใจเกี่ยวกับปัจจัยการสนับสนุน การส่งเสริมการท่องเที่ยว การพัฒนาและการบริการทางการท่องเที่ยว ประชาสัมพันธ์ให้นักท่องเที่ยวทราบข้อมูลต่างๆ เพื่อจูงใจให้นักท่องเที่ยวต่างประเทศเดินทางมาประเทศไทยและให้นักท่องเที่ยวเดินทางมาท่องเที่ยวมากขึ้น ทั้งนี้เพื่อพัฒนาให้ประเทศไทยเป็นศูนย์กลางทางการท่องเที่ยวในภูมิภาคนี้

สุรเชษฐ์ เชมฐมาสและคณะ (2538:2-5) ได้ศึกษาวิจัยโครงการศึกษาการท่องเที่ยวเพื่อรักษาระบบนิเวศ : กรณีภาคใต้ พบว่า กระแสการเคลื่อนไหวเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ขยายวงกว้างออกไปในสังคมไทย ทั้งนี้สาเหตุหลัก ๆ ของการรณรงค์เพื่อการอนุรักษ์ดังกล่าว เนื่องจากการใช้ทรัพยากรธรรมชาติชนิดต่างๆ เพื่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศไทยอย่างฟุ่มเฟือย และผลหลักของการอนุรักษ์จนทำให้ทรัพยากรธรรมชาติลดน้อยลง ระบบนิเวศธรรมชาติถูกทำลาย และสภาพแวดล้อมเสื่อมโทรม โดยเฉพาะอย่างยิ่งทรัพยากรป่าไม้ และสัตว์ป่าลดลง การเกษตร เช่น การทำสวนยางและสวนปาล์มน้ำมัน เข้ามาแทนที่แหล่งท่องเที่ยวต่างๆ โดยเฉพาะแหล่งท่องเที่ยวตามธรรมชาติ ที่เป็นของรับถูกบุกรุกจับจอง ทำให้มีการรณรงค์ให้มีการประกาศพื้นที่ธรรมชาติที่มีแนวโน้มจะถูกคุกคามเป็นอุทยานแห่งชาติและเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าเพิ่มเติมอย่างรวดเร็ว จนกระทั่งครอบคลุม พื้นที่ 11.1 ล้านไร่ หรือประมาณ 25 % ของพื้นที่ภาคใต้ทั้งหมด โดยหวังจะป้องกันรักษาสภาพพื้นที่ธรรมชาติไว้จากการบุกรุกทำลายต่างๆได้ พื้นที่อนุรักษ์ดังกล่าวพบว่าครอบคลุมแหล่งท่องเที่ยวที่มีความสวยงาม

บริสุทธิ์อยู่มากมาย เช่น หมูเกาะสิมิลัน หมูเกาะสุรินทร์ และอุทยานแห่งชาติเขาสก ฯลฯ นอกจากนี้ จากการศึกษาวิจัยพบว่า รูปแบบของการท่องเที่ยวในพื้นที่ธรรมชาติที่อยู่ในพื้นที่อนุรักษ์ต่างๆ ทั้งเกาะแก่ง ชายหาด และป่าเขา ได้รับความนิยมมากขึ้น เนื่องจากความต้องการของนักท่องเที่ยวที่จะแสวงหาที่ท่องเที่ยวใหม่ๆ ที่ยังคงความบริสุทธิ์เป็นธรรมชาติ ตลอดจนในด้านความปลอดภัย และความสะดวกในการเดินทางเข้าสู่แหล่งท่องเที่ยวในภาคใต้ได้มีการเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้น จึงเป็นตัวเสริมให้มีการท่องเที่ยวในพื้นที่มากขึ้น จึงจำเป็นต้องมีการเตรียมวางแผนจัดการหรือหามาตรการการป้องกันผลกระทบที่คาดว่าจะเกิดขึ้น เพื่อให้การท่องเที่ยวในพื้นที่อนุรักษ์เป็นไปอย่างยั่งยืน และสอดคล้องกับนโยบายหลักในการจัดการพื้นที่ดังกล่าว

คันสนีย์ คันติวิท (2538) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ : กรณีศึกษาการมีส่วนร่วมของชุมชนเกาะล้านต่อท้องถิ่น พบว่า การสร้างจิตสำนึกให้มีส่วนร่วมในชุมชนเพื่อให้เกิดลักษณะการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์นั้น โดยการให้ความรู้กับประชาชนให้เกิดความภูมิใจในเอกลักษณ์ สภาพแวดล้อม วัฒนธรรมของท้องถิ่นตน โดยเฉพาะหน่วยงานรัฐที่ทำงานใกล้ชิดกับประชาชนเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่ง นอกจากชุมชนจะเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเองแล้ว จะต้องได้รับการถ่ายทอดสู่ผู้อื่นและคนรุ่นต่อไปด้วย

สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ (2539) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การวิเคราะห์ความเป็นไปได้ของการส่งเสริมให้จังหวัดภูเก็ตเป็นศูนย์กลางการท่องเที่ยวของโลกอย่างยั่งยืน เป็นการศึกษาวิจัย 2 ส่วนใหญ่ๆ คือการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ และการศึกษาวิจัยเชิงปริมาณ โดยที่การศึกษาวิจัยคุณภาพเป็นการศึกษาแบบเจาะลึก ผู้บริหารระดับสูงภาครัฐและเอกชนจำนวน 9 คน สำหรับการวิจัยเชิงปริมาณโดยใช้แบบสอบถาม ประชากรกลุ่มตัวอย่างคือ ประชาชนชาวภูเก็ต นักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างประเทศ บุคลากรในหน่วยงานภาครัฐและเอกชนที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว นักการเมืองท้องถิ่น จำนวน 450 คน ผลการศึกษาวิจัยเชิงปริมาณพบว่า การส่งเสริมการท่องเที่ยวที่ผ่านมาทำให้เกิดการสร้างงาน สร้างอาชีพ และสร้างรายได้ ให้แก่ประชาชนชาวภูเก็ตเป็นจำนวนมาก แต่ก่อให้เกิดปัญหาทางด้านขยะ น้ำเสีย มลภาวะ สิ่งแวดล้อมถูกทำลาย มีการบุกรุกที่ดินสาธารณะรวมทั้งมีปัญหอาชญากรรมเพิ่มขึ้น สำหรับทิศทางและความต้องการของประชาชนและนักท่องเที่ยว ส่วนใหญ่มีความต้องการให้จังหวัดภูเก็ตเป็นเมืองที่ปลอดจากอาชญากรรม และดูแลเรื่องสิ่งแวดล้อมเป็นพิเศษ สำหรับผลการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ พบว่า จังหวัดภูเก็ตมีทรัพยากรธรรมชาติที่โดดเด่น โดยเฉพาะ ทะเล หาดทราย ประชาชนมีคุณภาพและจิตสำนึกที่ดี นโยบาย แผนงาน โครงการรับรอง ค่อนข้างสอดคล้องและเหมาะสม การนำนโยบายไปปฏิบัติอยู่ในเกณฑ์ดี แต่สภาวะทางการเมืองและการบริหารเอื้อต่อการท่องเที่ยวค่อนข้างน้อย แต่ผลที่เกิด

จากการท่องเที่ยวที่เด่นชัดคือ การสร้างรายได้ให้แก่จังหวัดอย่างมหาศาล แต่ผลเสียคือ มีการบุกรุกทำลายป่า ปัญหาขยะ น้ำเสีย แต่อย่างไรก็ตามในภาพรวมพบว่า กลุ่มตัวอย่างที่ทำการศึกษาระบุว่า แสดงความคิดเห็นว่า จังหวัดภูเก็ตเป็นไปได้อย่างส่งเสริมให้เป็นศูนย์กลางการท่องเที่ยวของโลกอย่างยั่งยืน

เนาวรัตน์ พลายน้อย และคณะ(2539:23) ได้ศึกษาการวิจัยเรื่องพฤติกรรมการท่องเที่ยวภายในประเทศของนักท่องเที่ยวชาวไทย พบว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยจากกลุ่มตัวอย่างร้อยละ 48.0 คาดหมายว่าจะเดินทางท่องเที่ยวภายในประเทศ โดยเลือกที่จะท่องเที่ยวในจังหวัดเชียงใหม่ ภูเก็ต ชลบุรี(พัทยา) โดยให้เหตุผลว่า สภาพทางกายภาพของสถานที่ ภูมิอากาศ และการมีน้ำใจของคนในท้องถิ่น และแหล่งท่องเที่ยวที่มีอยู่ในจังหวัดนั้นๆ เป็นสิ่งจูงใจสำคัญ

สุรีย์ บุญญาพงศ์(2539:183) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ผลกระทบจากการส่งเสริมการท่องเที่ยว ศึกษากรณีจังหวัดแม่ฮ่องสอน พบว่า หลังมีการท่องเที่ยวเข้าไปในชุมชน ชุมชนมีการเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้นมากทั้งในด้านดีและไม่ดี ในด้านดี เช่น มีการพัฒนาเส้นทางคมนาคมทางบก ทางอากาศ การพัฒนาระบบสื่อสารและการบริการอื่นๆ เช่น ไฟฟ้า ประปา สถานศึกษาและแหล่งงาน ด้านไม่ดี ก่อให้เกิดปัญหาความเสื่อมโทรม ของแหล่งท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติ ปัญหายาเสพติด และการแพร่ระบาดของโรคเอดส์ รวมทั้งปัญหาของเสียและมลภาวะสิ่งแวดล้อม และสิ่งหนึ่งที่ประชาชนมีความคิดเห็นร่วมกัน คือ การรักษาเอกลักษณ์ของชุมชนชาวไทยใหญ่ ทั้งยังมีส่วนกระทบต่อทรัพยากรการท่องเที่ยวที่สำคัญส่วนหนึ่งด้วย เนื่องจากสิ่งดึงดูดใจประการหนึ่งที่นักท่องเที่ยวได้พบในจังหวัดแม่ฮ่องสอน คือ ลักษณะสังคม วัฒนธรรมและความเป็นอยู่ของชาวไทยใหญ่ที่แตกต่างจากชาวไทยกลุ่มอื่น

มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ (2540) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การวางแผนการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างผสมผสาน แบบยึดพื้นที่ กรณีศึกษาจังหวัดภูเก็ต กระบี่ และพื้นที่ลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา พบว่า การวางแผนและการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ภายใต้ระบบการวางแผนพัฒนาจังหวัดและแผนปฏิบัติการเพื่อการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในระดับจังหวัด สามารถปรับปรุงให้มีประสิทธิภาพมากขึ้นได้ ในขณะที่มีการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของกลุ่มจังหวัดในพื้นที่ลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลาในปัจจุบันมีจุดอ่อนหลายประการ แต่ก็สามารถปรับปรุงให้มีจุดแข็งเพิ่มขึ้นได้ภายใต้โครงสร้างเดิมและโครงสร้างใหม่ แม้ว่าเงื่อนไข ด้านกฎหมาย กฎระเบียบ และข้อบังคับบางอย่างเป็นข้อจำกัดและอุปสรรคในการปรับปรุงรูปแบบและกลไกการบริหารจัดการแต่ไม่ใช่เงื่อนไขที่แก้ไขไม่ได้

ในด้านนักท่องเที่ยวในแต่ละปีมีผู้เข้ามาท่องเที่ยวในจังหวัด ภูเก็ต พังงา และกระบี่เป็น

จำนวนมาก นักท่องเที่ยวเหล่านี้ มีความต้องการจะท่องเที่ยวชมชนหรือไม่ ในปี 2543 WTO (World Tourism Organization) ได้คาดการณ์ไว้ว่า ใน 20 ปีข้างหน้าการท่องเที่ยวจะเติบโตอย่างรวดเร็ว ประมาณ 3 เท่าของในอดีต ในปี 2543 มีนักท่องเที่ยว 696 ล้านคนทั่วโลก และทท.คาดการณ์ว่า อีก 10 ปีข้างหน้าจะมีนักท่องเที่ยวต่างชาติเดินทางเข้าประเทศไทย 25 ล้านคน

สมาคมนักวิชาชีพไทยในญี่ปุ่น ได้วิจัยเรื่องนักท่องเที่ยวชาวญี่ปุ่นกับโอกาสในการยกระดับคุณภาพการท่องเที่ยวไทย จากการศึกษาพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวญี่ปุ่นกลุ่มต่างๆ พบว่า กลุ่มนักท่องเที่ยวที่มีศักยภาพในการเติบโตสูงมี 4 กลุ่ม คือ นักท่องเที่ยวผู้สูงอายุ นักท่องเที่ยวกลุ่มครอบครัว นักท่องเที่ยวกลุ่มสาวออฟฟิศ และกลุ่มนักเรียนที่ไปศึกษาตามหลักสูตร และได้เสนอรูปแบบการท่องเที่ยวเพื่อรองรับนักท่องเที่ยวไว้ 5 รูปแบบหลัก ได้แก่ การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ การท่องเที่ยวเพื่อการศึกษา การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพพลานามัย การท่องเที่ยวเชิงศิลปวัฒนธรรม และการท่องเที่ยวเพื่อสัมผัสผืนดินพันธุ์และชีวิตวัฒนธรรมพื้นถิ่น

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

3.1 วิธีการศึกษา

การศึกษาศักยภาพของทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติทางบก ของจังหวัดภูเก็ต พังงา และกระบี่ ในครั้งนี้ ใช้กระบวนการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพร่วมกับการวิจัยเชิงปริมาณ การวิจัยเชิงคุณภาพใช้รูปแบบเชิงสำรวจ การสังเกตแบบมีส่วนร่วม การสัมภาษณ์แบบไม่เป็นทางการ การจัดประชุมกลุ่มใหญ่ ส่วนการศึกษาวิจัยเชิงปริมาณใช้แบบสอบถามประกอบการสัมภาษณ์ เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล จากกลุ่มประชากรเป้าหมาย แล้วนำข้อมูลมาวิเคราะห์เพื่อหาข้อสรุปจากการศึกษา มีขั้นตอนในการศึกษาดังนี้

- 1) ศึกษาข้อมูลเบื้องต้นจากแหล่งข้อมูลปฐมภูมิ และทุติยภูมิ ของจังหวัด ภูเก็ต พังงา และกระบี่
- 2) จัดการประชุมเปิดเวทีชาวบ้านเพื่อให้ชาวบ้านระดมความคิดเห็นเกี่ยวกับศักยภาพของทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติทางบกที่จะเป็นผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยว รับฟังความคิดเห็นจากชุมชน และให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการศึกษาศักยภาพของทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติทางบก จำนวน 3 ครั้ง ที่จังหวัดภูเก็ต พังงา และกระบี่
- 3) ออกแบบสอบถาม เพื่อเก็บข้อมูลศักยภาพของทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติทางบกและความต้องการของชุมชน ลงชุมชนเพื่อสอบถามความต้องการของชุมชนว่า ต้องการให้นักท่องเที่ยวเข้าไปท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติทางบกของชุมชนหรือไม่ เก็บข้อมูลจากกลุ่มประชากร ตำบลละ 9-10 คนในเพื่อให้ได้ข้อมูลโดยละเอียด โดยคณะผู้วิจัยเข้าไปการสัมภาษณ์ และให้ตอบแบบสอบถาม ความต้องการของชุมชน
- 4) นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์หาว่าแหล่งท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติทางบกใด มีศักยภาพในการเป็นผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยว โดยใช้ดูจากองค์ประกอบหลัก คือ น้ำในธรรมชาติ ความอุดมสมบูรณ์ของสังคมพืช ความอุดมสมบูรณ์ของสัตว์ ความโดดเด่นเฉพาะของสถานที่ท่องเที่ยว สภาพภูมิทัศน์ ความโดดเด่นเฉพาะตัวของระบบนิเวศ ความยากง่ายในการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว ความปลอดภัย ความสะอาดและสิ่งอำนวยความสะดวก
- 5) นำข้อมูลที่รวบรวมได้มาวิเคราะห์ และออกแบบของแบบสอบถาม สำหรับสำหรับนักท่องเที่ยว
- 6) เก็บข้อมูลจากนักท่องเที่ยว ทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศ

7) วิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ และลงพื้นที่เก็บข้อมูลวิจัยทางคุณภาพเพิ่มเติมเพื่อเติมเต็มในประเด็นที่สำคัญ

3.2 ประชากร/กลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ เป็นประชาชนในชุมชนทุกตำบลของจังหวัดภูเก็ต พังงา และกระบี่ นักท่องเที่ยวชาวไทยและนักท่องเที่ยวต่างประเทศที่เดินทางมายังจังหวัดภูเก็ต พังงา และกระบี่

กลุ่มตัวอย่าง ในการศึกษาศักยภาพของทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติทางบก และความต้องการของชุมชน เป็นประชากรในชุมชนทุกตำบลในจังหวัดภูเก็ตจำนวน 17 ตำบล จังหวัดพังงาจำนวน 48 ตำบล และจังหวัดกระบี่จำนวน 53 ตำบล ตำบลละ 9-10 คน รวม 1,000 คน

กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาความต้องการของนักท่องเที่ยว เป็นนักท่องเที่ยวชาวไทยและนักท่องเที่ยวต่างประเทศที่เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวจังหวัด ภูเก็ต พังงา และกระบี่ ดังตารางที่ 3.1

ตารางที่ 3.1 จำนวนนักท่องเที่ยวที่เข้ามาท่องเที่ยวในจังหวัดภูเก็ต พังงา และกระบี่

จังหวัด	นักท่องเที่ยวชาวไทย	นักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศ	รวม
ภูเก็ต	1,087,704	2,766,350	3,854,054
พังงา	274,093	231,936	479,029
กระบี่	478,822	74,646	1,219,468

(ที่มา : การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สถิตินักท่องเที่ยวในจังหวัด ภูเก็ต พังงา กระบี่ ปี 2545)

จากจำนวนในตารางที่ 3.1 นำมาสุ่มจากสูตร Taro Yamanae ได้กลุ่มตัวอย่างชาวต่างประเทศ จำนวน 400 คน และชาวไทยจำนวน 400 คน ในการดำเนินการได้เก็บข้อมูลชาวไทยเพิ่มอีก 200 คน รวมเป็น ชาวไทยจำนวน 600 คน เพิ่มความสมบูรณ์ของงาน

3.3 ข้อมูลและแหล่งข้อมูล

ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แยกประเภทของข้อมูลไว้ 2 ประเภทดังนี้

1) **ข้อมูลปฐมภูมิ** ได้แก่ข้อมูลที่ได้รับจากการประชุมกลุ่มใหญ่เปิดเวทีชาวบ้าน และจากการลงพื้นที่ในชุมชน และจากการใช้แบบสอบถามประกอบการสัมภาษณ์ สอบถามจากเจ้าหน้าที่ของรัฐ ครู อาจารย์ ผู้นำท้องถิ่น ชาวบ้าน และร้านค้า และข้อมูลที่ได้รับจากแบบสอบถามนักท่องเที่ยวชาวไทยและนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศที่เดินทางมาท่องเที่ยวในจังหวัดภูเก็ต พังงา และกระบี่

2) **ข้อมูลทุติยภูมิ** ได้แก่ข้อมูลที่ได้จาก ห้องสมุด หรือหน่วยงานอื่น ๆ ที่รวบรวมไว้แล้ว เป็นเอกสาร วารสาร สิ่งพิมพ์ และงานวิจัยอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งข้อมูลที่สืบค้นทาง อินเทอร์เน็ต

3.4 เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ แบบสอบถาม และกล้องถ่ายรูป

แบบสอบถามผู้วิจัยได้สร้างขึ้นตามแนววัตถุประสงค์ที่วางไว้ และจากแนวความคิดที่ได้จากการศึกษาค้นคว้างานวิจัยที่เกี่ยวข้อง มีแบบสอบถาม 2 ชุด คือ

1) แบบสอบถามศักยภาพของทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติทางบก และความต้องการของชุมชน

2) แบบสอบถามความต้องการของนักท่องเที่ยว

แบบสอบถามศักยภาพของทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติทางบกและความต้องการของชุมชน เป็นแบบสอบถามภาษาไทยแบบปลายเปิด(Open-ended Questions) จำนวน 8 ข้อ สอบถามที่เก็บข้อมูลเกี่ยวกับศักยภาพของทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติทางบก ได้แก่ เรื่อง ความอุดมสมบูรณ์ของแหล่งธรรมชาติ ซึ่งจะเป็นความอุดมสมบูรณ์ของสังคมพืช ความอุดมสมบูรณ์ของสัตว์ ความโดดเด่นเฉพาะของสถานที่ท่องเที่ยว การเดินทางเข้าถึงชุมชน ความปลอดภัย ความสะอาดและสิ่งอำนวยความสะดวก และความต้องการให้แหล่งทรัพยากรทางธรรมชาติทางบก เป็นแหล่งท่องเที่ยว ส่วนสภาพภูมิทัศน์ ความโดดเด่นเฉพาะตัวของระบบนิเวศ และเรื่องของปริมาณและคุณภาพน้ำ คณะผู้วิจัยลงไปสำรวจในพื้นที่

แบบสอบถามที่ใช้กับนักท่องเที่ยว มีทั้งแบบสอบถามภาษาไทยและภาษาอังกฤษ โดยได้ผ่านการทดสอบแล้ว (Pre-test จำนวน 20 ราย) เป็นคำถามปลายปิด(Close-ended Questions) และปลายเปิด (Open-ended Questions) แบ่งแบบสอบถามได้เป็น 3 กลุ่ม

กลุ่มที่ 1 คำถามข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วยตัวแปรที่ต้องศึกษา ได้แก่ เพศ อายุ ภูมิลำเนา ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ ศาสนา เป็นคำถามปลายปิด(Close-ended Questions)

กลุ่มที่ 2 คำถามเกี่ยวกับความต้องการท่องเที่ยวในชุมชนของนักท่องเที่ยว เป็นแบบไลเคิร์ตสเกล (Likert Scale) 5 ระดับ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด ซึ่งจะมีเหตุผลในการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติทางบก จำนวน 9 ข้อ และตำบลที่นักท่องเที่ยวต้องการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติทางบก ในจังหวัดภูเก็ต จำนวน 3 ข้อ พังงา จำนวน 9 ข้อ และกระบี่ จำนวน 10 ข้อ

กลุ่มที่ 3 คำถามอื่นๆ เป็นคำถามปลายเปิด (Open-ended Questions) ได้แก่ เคยมาท่องเที่ยวจังหวัดภูเก็ต พังงา และกระบี่ มาก่อนหรือไม่ ความประทับใจในการท่องเที่ยวจังหวัดภูเก็ต พังงา และกระบี่ จำนวนสมาชิกที่มาท่องเที่ยวครั้งนี้ และข้อเสนอแนะในการพัฒนาการท่องเที่ยวจังหวัดภูเก็ต พังงา และกระบี่

3.5 วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

1) การเก็บข้อมูลศักยภาพของทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติทางบก เก็บข้อมูลโดยการจัดการประชุมเปิดเวทีชาวบ้าน เพื่อให้ชาวบ้านระดมความคิดเห็นเกี่ยวกับศักยภาพของของทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติทางบกที่จะเป็นผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยว รับฟังความคิดเห็นจากชุมชน และให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการศึกษาศักยภาพชุมชน จำนวน 3 ครั้ง ที่จังหวัดภูเก็ต พังงา และกระบี่

การลงพื้นที่ในชุมชน ใช้การสำรวจพื้นที่ การสังเกตแบบมีส่วนร่วม และใช้แบบสอบถาม ประกอบการสัมภาษณ์ สอบถามทั้งเจ้าหน้าที่ของรัฐ ครู อาจารย์ ผู้นำท้องถิ่น ชาวบ้าน และร้านค้า

2) การเก็บข้อมูลความต้องการของชุมชนใช้แบบสอบถาม โดยการลงชุมชน เก็บข้อมูลจากกลุ่มประชากร ตำบลละ 9-10 คนในเพื่อให้ได้ข้อมูลโดยละเอียด โดยคณะผู้วิจัยเข้าไปสัมภาษณ์ และให้ตอบแบบสอบถาม ความต้องการของชุมชน

3) การเก็บข้อมูลความต้องการของนักท่องเที่ยว ใช้แบบสอบถาม เก็บข้อมูลจากนักท่องเที่ยว ทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศ ชาวต่างประเทศจำนวน 400 คน นักท่องเที่ยวชาวไทยเป็น 600 คน ซึ่งรวมทั้งหมด 1000 คน

นักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศ เก็บข้อมูลที่จังหวัดภูเก็ต จำนวน 200 คน จังหวัดพังงา

จำนวน 100 คน และจังหวัดกระบี่จำนวน 100 คน ตามสัดส่วนประชากรนักท่องเที่ยว

นักท่องเที่ยวชาวไทย เก็บข้อมูลที่จังหวัดภูเก็ตภูเก็ต จำนวน 300 คน จังหวัดพังงาจำนวน 100 คน และจังหวัดกระบี่จำนวน 200 คน

3.6 การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ศักยภาพชุมชน

นำข้อมูลจากการประเมินโดยวิธี Weighting Score Method โดยใช้เกณฑ์ดังตารางที่ 3.2 มาวิเคราะห์หาค่าศักยภาพของทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติทางบก ของจังหวัดภูเก็ต พังงา และกระบี่ เรียงตามลำดับ โดยมีรายละเอียดการประเมินดังนี้

ตารางที่ 3.2 เกณฑ์ในการบ่งชี้ศักยภาพของทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติทางบก

ตัวแปร (Variables)	ค่าถ่วงน้ำหนัก (Wi)	ความหมายและรายละเอียดของตัวบ่งชี้ (indicators)
1. น้ำในธรรมชาติ	W1 = 5	พิจารณาจาก ปริมาณน้ำ ความใสของน้ำ ค่า pH ความเค็มของน้ำ และอุณหภูมิของน้ำ
2. ความอุดมสมบูรณ์ของสังคมพืช	W2 = 5	พิจารณาจาก ความหนาแน่นของต้นไม้ ขนาดของต้นไม้ ชนิดของต้นไม้ที่แปลก ๆ
3. ความอุดมสมบูรณ์ของสัตว์	W3 = 5	พิจารณาจากความหลากหลายชนิดของสัตว์ป่า และโอกาสพบสัตว์ป่าและสัตว์หายากใกล้สูญพันธุ์ หรือชนิดพันธุ์ใหม่ที่ค้นพบ
4. ความโดดเด่นเฉพาะของสถานที่ท่องเที่ยว	W4 = 5	พิจารณาจากลักษณะเด่นแปลกตาด้านกายภาพที่หาพบได้ยากในประเทศไทย เช่น น้ำตกร้อน น้ำพุร้อน ถ้ำ เป็นต้น โดยระบุประเภทของลักษณะโดดเด่นเฉพาะตัวที่ปรากฏในพื้นที่
5. สภาพภูมิทัศน์ (landscape/seascape characteristics)	W5 = 5	ลักษณะและองค์ประกอบของพื้นที่ที่ประกอบกันขึ้นเป็นสภาพทัศนียภาพตามธรรมชาติที่ปรากฏแก่สายตา ทั้งนี้พิจารณาจาก ภูมิทัศน์ ประเภทและคุณภาพของภูมิทัศน์

ตารางที่ 3.2 (ต่อ) เกณฑ์ในการบ่งชี้ศักยภาพของทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติทางบก

ตัวแปร (Variables)	ค่าถ่วงน้ำหนัก (Wi)	ความหมายและรายละเอียดของตัวบ่งชี้ (indicators)
6. ความโดดเด่นเฉพาะตัวของระบบนิเวศ	W6 = 5	พิจารณาว่า มีหรือไม่มี ถ้ามีจะมีความโดดเด่นในเรื่องใดหรือเป็นระบบนิเวศป่าชนิดใด เช่น ระบบนิเวศป่าพรุน้ำจืดที่จังหวัดภูเก็ต หรือระบบนิเวศป่าดิบชื้นในที่ต่ำที่เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าเขาบรรทัด จังหวัดกระบี่ ที่หายากและมีจำนวนน้อยในประเทศไทย จะมีศักยภาพสูง
7. ความยากง่ายในการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว	W7 = 1	พิจารณาจาก ความสะดวกในการเดินทาง มีถนน ป้ายบอกทาง ประเภทของยานพาหนะที่เข้าถึง สภาพเส้นทาง
8. ความปลอดภัย	W8 = 4	พิจารณาจากความปลอดภัยต่อชีวิตและทรัพย์สินระหว่างการเดินทาง และความปลอดภัยในชุมชน พิจารณาว่ามีมากน้อยเพียงใด เช่น ความปลอดภัยจากกลุ่มขบวนการแบ่งแยกดินแดน โจรผู้ร้ายท้องถิ่น โอกาสที่จะเกิดอุบัติเหตุระหว่างการเดินทาง
9. ความสะอาดและสิ่งอำนวยความสะดวก	W9 = 4	พิจารณาจาก ปริมาณขยะ จำนวนถังขยะ มีห้องน้ำ ไฟฟ้า โทรศัพท์ ร้านอาหาร

วิธีการประเมินศักยภาพ

การกำหนดระดับของศักยภาพของทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติทางบก ในฐานะเป็นผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยว โดยวิธี Weighting Score Method (สุรเชษฐ์ เศรษฐมาศ, 2538 :6-11 อ้างจาก Bo Shellby and Thomas A. Heberlein, 1986:63) ทั้งนี้ มีรายละเอียดของขั้นตอนการประเมิน ดังนี้

1. นำข้อมูลที่ได้จากการสำรวจศักยภาพการท่องเที่ยวทรัพยากรธรรมชาติทางบก มาพิจารณาให้คะแนน (rating) เกณฑ์ที่กำหนดขึ้น ในตารางที่ 3.1

ทั้งนี้ คณะผู้ศึกษาได้แบ่งระดับของการให้คะแนนเพื่อชี้ศักยภาพของทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติทางบก ในฐานะเป็นผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวเป็น 3 ระดับ ดังนี้ คือ

- ระดับที่มีศักยภาพสูงให้คะแนนตัวบ่งชี้เป็น 3
- ระดับที่มีศักยภาพปานกลาง ให้คะแนนตัวบ่งชี้เป็น 2

- ระดับที่มีศักยภาพน้อยหรือต่ำให้คะแนนตัวบ่งชี้เป็น 1

ทำการคำนวณหาศักยภาพของทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติทางบก โดยใช้สมการถ่วงน้ำหนัก

$$EP = W1R1+W2R2+W3R3+...+WNRN / W1+W2+W3+...+WN$$

ทั้งนี้ EP = ระดับศักยภาพของทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติทางบก

R1...n = ค่าคะแนนศักยภาพของตัวแปรที่ 1 ถึง n

W1...n = ค่าถ่วงน้ำหนักของตัวแปรที่ 1 ถึง n

ค่าที่ได้จากการคำนวณโดยสมการดังกล่าวจะเป็นค่าคะแนนดิบซึ่งมีความเป็นไปได้ตั้งแต่ 0 (ไม่มีศักยภาพ) ถึง 3 (มีศักยภาพสูงมาก) นำค่าคะแนนดิบที่ได้จากการคำนวณดังกล่าวสำหรับพื้นที่ธรรมชาติแต่ละแห่งมาจัดระดับศักยภาพดังนี้

3-2+ = H: ทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติทางบก มีศักยภาพสูงในฐานะ
เป็นผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยว

2-1+ = M: ทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติทางบก มีศักยภาพปานกลางใน
ฐานะเป็นผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยว

0-1 = L: ทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติทางบก มีศักยภาพต่ำในฐานะ
เป็นผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยว

การวิเคราะห์ข้อมูลแบบสอบถามนักท่องเที่ยว

วิเคราะห์ข้อมูลด้วยคอมพิวเตอร์ ใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ SPSS+ (Statistical Package for the Social Sciences)

1) ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ใช้สถิติเชิงพรรณนา(Descriptive Statistics) วิเคราะห์หาความถี่ ค่าร้อยละ ค่าไควสแคว และความสอดคล้องของค่าตัวแปรโดยใช้ความสัมพันธ์ Likelihood Ratio

2) ข้อมูลเกี่ยวกับความต้องการท่องเที่ยวในชุมชนของนักท่องเที่ยว เป็นแบบ ลิเคอร์ทสเกล (Likert Scale) 5 ระดับ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด ได้กำหนดค่าความคิดเห็นดังต่อไปนี้

ตารางที่ 3.3 แสดงการกำหนดค่าระดับความคิดเห็น

ระดับความคิดเห็น	คะแนน
เห็นด้วยมากที่สุด	5
เห็นด้วยมาก	4
เห็นด้วยปานกลาง	3
เห็นด้วยน้อย	2
เห็นด้วยน้อยที่สุด	1

การวิเคราะห์ข้อมูล ใช้สถิติเชิงพรรณนาโดยการหาค่าเฉลี่ยเลขคณิต (Arithmetic Mean) เพื่ออธิบายระดับของความคิดเห็นและความต้องการของนักท่องเที่ยว โดยแบ่งระดับความคิดเห็นออกเป็น 3 ระดับ คือระดับสูง ระดับปานกลาง และระดับต่ำ ซึ่งมีเกณฑ์ในการพิจารณาดังนี้

$$\frac{\text{คะแนนสูงสุด}-\text{คะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนชั้น}} = \frac{5-1}{3} = 1.33$$

จากคะแนนดังกล่าวสามารถแบ่งระดับความคิดเห็นกับระดับคะแนนดังตารางที่ 3.4

ตารางที่ 3.4 แสดงการแปลค่าระดับความคิดเห็น

ค่าเฉลี่ย	ระดับความสนใจ
3.67-5.00	สูง
2.67-3.66	มาก
1.00-2.66	ปานกลาง

3) ข้อมูลอื่นๆ เช่น เคยมาท่องเที่ยวจังหวัดภูเก็ต พังงา และกระบี่ มาก่อนหรือไม่ ใช้สถิติร้อยละเป็นค่าที่แปลผล ส่วนความประทับใจในการท่องเที่ยวจังหวัดภูเก็ต พังงา และกระบี่ จำนวนสมาชิกที่มาท่องเที่ยวครั้งนี้ และข้อเสนอแนะในการพัฒนาการท่องเที่ยวจังหวัดภูเก็ต พังงา และกระบี่ ได้ใช้การบรรยาย

บทที่ 4

ผลการศึกษาวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง การศึกษาศักยภาพของทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติทางบกของจังหวัดภูเก็ต พังงา และกระบี่ มีผลการศึกษาวิจัยดังนี้

- 4.1 ผลการศึกษาศักยภาพของทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติทางบก
- 4.2 ผลการศึกษาคำความต้องการของชุมชน
- 4.3 ผลการศึกษาคำความต้องการของนักท่องเที่ยว

4.1 ผลการศึกษาศักยภาพของทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติทางบก

จากการจัดการประชุม เพื่อศึกษาศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติทางบกร่วมกับประชาชน จังหวัดภูเก็ต พังงา และกระบี่ จัดเป็นการประชุมเชิงปฏิบัติการ เรื่องศักยภาพของทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติทางบกของจังหวัดกระบี่ ในวันที่ 7 มีนาคม 2547 ณ ห้องประชุมสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากระบี่จำนวน 100 คน จังหวัดพังงา ในวันที่ 10 มีนาคม 2547 ณ ห้องประชุมสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพังงา 100 คน และจังหวัดภูเก็ต ในวันที่ 11 มีนาคม 2547 ณ ห้องประชุมศูนย์วิทยาศาสตร์และวิทยาศาสตร์ประยุกต์ มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต จำนวน 60 คน

ได้ข้อมูลศักยภาพของทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติทางบกในฐานะเป็นผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวของจังหวัดภูเก็ต พังงา และกระบี่

การศึกษาศักยภาพของทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติทางบก ศึกษาจากแหล่งท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติทางบกแหล่งใดสามารถพัฒนาเป็นผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวโดยพิจารณาจากระบบนิเวศและอุดมสมบูรณ์ของแหล่งธรรมชาติ ซึ่งจะเป็นความอุดมสมบูรณ์ของสังคมพืช ความอุดมสมบูรณ์ของสัตว์ ความโดดเด่นเฉพาะของสถานที่ท่องเที่ยวการเดินทางเข้าถึงชุมชน ความปลอดภัย ความสะอาดและสิ่งอำนวยความสะดวก

ตารางที่ 4.1 แสดงข้อมูลแหล่งท่องเที่ยวทรัพยากรธรรมชาติทางบกของจังหวัดกระบี่

ลำดับ	ตำบลในจังหวัดกระบี่	แหล่งท่องเที่ยว	ปริมาณและคุณภาพน้ำ	ความอุดมสมบูรณ์ของพืช	ความอุดมสมบูรณ์ของสัตว์	ความโดดเด่นเฉพาะ	สภาพภูมิทัศน์	ระบบนิเวศ	การเข้าถึง	ความปลอดภัย	ความสะอาดและสิ่งอำนวยความสะดวก
1	ปากน้ำ	ไม่มี	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2	กระบี่ใหญ่	ภูเขาพญาศรี	น้อย	มาก	ปานกลาง	ปานกลาง	มาก	สมบูรณ์มาก	สะดวกมาก	น้อย	น้อย
3	กระบี่น้อย	น้ำตกโตน	ปานกลาง	ปานกลาง	ปานกลาง	ปานกลาง	ปานกลาง	สมบูรณ์ปานกลาง	สะดวกน้อย	ปานกลาง	น้อย
4	เขาคราม	ท่าบอมคลองน้ำ	มาก	มาก	ปานกลาง	มาก	มาก	สมบูรณ์มาก	สะดวกมาก	มาก	ปานกลาง
5	เขาทอง	ป่าพรุเขาค้อม	มาก	ปานกลาง	ปานกลาง	มาก	มาก	สมบูรณ์มาก	สะดวกมาก	ปานกลาง	น้อย
6	ทับปrik	น้ำตกห้วยไต้	ปานกลาง	มาก	ปานกลาง	ปานกลาง	มาก	สมบูรณ์มาก	สะดวกปานกลาง	ปานกลาง	ปานกลาง
7	สี่ไทย	ถ้ำเสด็จ	น้อย	ปานกลาง	น้อย	ปานกลาง	ปานกลาง	สมบูรณ์มาก	สะดวกปานกลาง	ปานกลาง	น้อย
8	อ่าวนาง	ไม่มี	-	-	-	-	-	-	-	-	-
9	หนองทะเล	เขาทางนา	มาก	ปานกลาง	มาก	ปานกลาง	ปานกลาง	สมบูรณ์มาก	สะดวกน้อย	น้อย	น้อย

ตารางที่ 4.1 (ต่อ) แสดงข้อมูลแหล่งท่องเที่ยวทรัพยากรธรรมชาติทางบกของจังหวัดกระบี่

ลำดับ	ตำบลในจังหวัดกระบี่	แหล่งท่องเที่ยว	ปริมาณและคุณภาพน้ำ	ความอุดมสมบูรณ์ของพืช	ความอุดมสมบูรณ์ของสัตว์	ความโดดเด่นเฉพาะ	สภาพภูมิทัศน์	ระบบนิเวศ	การเข้าถึง	ความปลอดภัย	ความสะอาดและสิ่งอำนวยความสะดวก
10	คลองประสงค์	ไม่มี	-	-	-	-	-	-	-	-	-
11	เขาพนม	น้ำตกควนเนียง อุทยานแห่งชาติเขาพนม	ปานกลาง	มาก	ปานกลาง	ปานกลาง	ปานกลาง	สมบูรณ์มาก	สะดวกน้อย	น้อย	น้อย
12	เขาหิน	น้ำตก	ปานกลาง	มาก	ปานกลาง	มาก	ปานกลาง	สมบูรณ์ปานกลาง	สะดวกปานกลาง	ปานกลาง	มีปานกลาง
13	สินปุน	ถ้ำถ้ำตาไฟ	ปานกลาง	ปานกลาง	น้อย	ปานกลาง	น้อย	สมบูรณ์น้อย	สะดวกปานกลาง	ปานกลาง	น้อย
14	พุนพืด	เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าสงวน	ปานกลาง	ปานกลาง	ปานกลาง	ปานกลาง	ปานกลาง	สมบูรณ์มาก	สะดวกน้อย	น้อย	น้อย
15	หน้าเขา	น้ำตกต้นหาร	มาก	มาก	ปานกลาง	ปานกลาง	มาก	สมบูรณ์มาก	สะดวกปานกลาง	ปานกลาง	น้อย
		ถ้ำ	ปานกลาง	ปานกลาง	น้อย	ปานกลาง	ปานกลาง	สมบูรณ์ปานกลาง	สะดวกน้อย	น้อย	น้อย

ตารางที่ 4.1 (ต่อ) แสดงข้อมูลแหล่งท่องเที่ยวทรัพยากรธรรมชาติทางบกของจังหวัดกระบี่

ลำดับ	ตำบลในจังหวัดกระบี่	แหล่งท่องเที่ยว	ปริมาณและคุณภาพน้ำ	ความอุดมสมบูรณ์ของพืช	ความอุดมสมบูรณ์ของสัตว์	ความโดดเด่นเฉพาะ	สภาพภูมิทัศน์	ระบบนิเวศ	การเข้าถึง	ความปลอดภัย	ความสะอาดและสิ่งอำนวยความสะดวก
16	โคกพาร	ภูเขา	ปานกลาง	มาก	ปานกลาง	ปานกลาง	ปานกลาง	สมบูรณ์มาก	สะดวกน้อย	น้อย	น้อย
17	เกาะลันตาใหญ่	ไม่มี	-	-	-	-	-	-	-	-	-
18	เกาะลันตาน้อย	ไม่มี	-	-	-	-	-	-	-	-	-
19	เกาะกลาง	ไม่มี	-	-	-	-	-	-	-	-	-
20	คลองยาง	ไม่มี	-	-	-	-	-	-	-	-	-
21	ศาลาด่าน	ไม่มี	-	-	-	-	-	-	-	-	-
22	คลองท่อมใต้	บ่อน้ำร้อน	ปานกลาง	มาก	ปานกลาง	ปานกลาง	ปานกลาง	สมบูรณ์ปานกลาง	สะดวกปานกลาง	ปานกลาง	น้อย
23	คลองท่อมเหนือ	น้ำตกร้อน	มาก	มาก	น้อย	มาก	มาก	สมบูรณ์มาก	สะดวกมาก	ปานกลาง	มีปานกลาง
		สระมรกต	มาก	มาก	ปานกลาง	มาก	มาก	สมบูรณ์มาก	สะดวกมาก	ปานกลาง	มีปานกลาง
		เขาน้อย	มาก	มาก	มาก	มาก	มาก	สมบูรณ์ปานกลาง	ปานกลาง	ปานกลาง	มีปานกลาง
24	คลองพน	น้ำตกหินเพิง	มาก	มาก	ปานกลาง	มาก	มาก	สมบูรณ์มาก	สะดวกมาก	ปานกลาง	มีปานกลาง
25	ทรายขาว	ไม่มี	-	-	-	-	-	-	-	-	-
26	ห้วยน้ำขาว	บ่อน้ำร้อน	ปานกลาง	ปานกลาง	น้อย	ปานกลาง	ปานกลาง	สมบูรณ์ปานกลาง	สะดวกปานกลาง	ปานกลาง	น้อย

ตารางที่ 4.1 (ต่อ) แสดงข้อมูลแหล่งท่องเที่ยวทรัพยากรธรรมชาติทางบกของจังหวัดกระบี่

ลำดับ	ตำบลในจังหวัดกระบี่	แหล่งท่องเที่ยว	ปริมาณและคุณภาพน้ำ	ความอุดมสมบูรณ์ของพืช	ความอุดมสมบูรณ์ของสัตว์	ความโดดเด่นเฉพาะ	สภาพภูมิทัศน์	ระบบนิเวศ	การเข้าถึง	ความปลอดภัย	ความสะอาดและสิ่งอำนวยความสะดวก
27	พุนพินนา	คลองวังลึก	ปานกลาง	ปานกลาง	น้อย	ปานกลาง	ปานกลาง	สมบูรณ์ปานกลาง	สะดวกปานกลาง	ปานกลาง	น้อย
28	เพพหลา	น้ำตกเข้าหน้าผิง น้ำตกบางรัก	มาก	ปานกลาง	ปานกลาง	ปานกลาง	ปานกลาง	สมบูรณ์มาก	สะดวกน้อย	น้อย	น้อย
29	อ่าวลึกใต้	อุทยานแห่งชาติเขาน้ำทิพย์	มาก	มาก	ปานกลาง	มาก	มาก	สมบูรณ์มาก	สะดวกมาก	มาก	มีปานกลาง
30	แหลมสัก	ไม่มี	-	-	-	-	-	-	-	-	-
31	นาเหนือ	ภูเขา	ปานกลาง	ปานกลาง	ปานกลาง	ปานกลาง	ปานกลาง	สมบูรณ์มาก	สะดวกน้อย	น้อย	น้อย
32	คลองหิน	ป่าสงวนเขาแก้ว เขาวง เขาผึ้ง ถ้ำโต๊ะหลวง	ปานกลาง	มาก	ปานกลาง	ปานกลาง	ปานกลาง	สมบูรณ์มาก	สะดวกน้อย	น้อย	น้อย

ตารางที่ 4.1 (ต่อ) แสดงข้อมูลแหล่งท่องเที่ยวทรัพยากรธรรมชาติทางบกของจังหวัดกระบี่

ลำดับ	ตำบลในจังหวัดกระบี่	แหล่งท่องเที่ยว	ปริมาณและคุณภาพน้ำ	ความอุดมสมบูรณ์ของพืช	ความอุดมสมบูรณ์ของสัตว์	ความโดดเด่นเฉพาะ	สภาพภูมิทัศน์	ระบบนิเวศ	การเข้าถึง	ความปลอดภัย	ความสะอาดและสิ่งอำนวยความสะดวก
33	อ่าวลึกน้อย	ถ้ำ	ปานกลาง	มาก	ปานกลาง	ปานกลาง	ปานกลาง	สมบูรณ์ปานกลาง	สะดวกน้อย	น้อย	น้อย
34	อ่าวลึกเหนือ	ถ้ำเพชร	มาก	มาก	ปานกลาง	มาก	มาก	สมบูรณ์มาก	สะดวกมาก	มาก	ปานกลาง
35	เขาใหญ่	ป่าชุมชนบ้านทุ่งสูง	ปานกลาง	มาก	ปานกลาง	ปานกลาง	ปานกลาง	สมบูรณ์มาก	สะดวกน้อย	น้อย	น้อย
36	คลองยา	ภูเขา	ปานกลาง	มาก	ปานกลาง	ปานกลาง	ปานกลาง	สมบูรณ์มาก	สะดวกน้อย	น้อย	น้อย
37	บ้านกลาง	ไม่มี	-	-	-	-	-	-	-	-	-
38	ปลายพระยา	ถ้ำปราสาทนาพาคีรี	ปานกลาง	มาก	ปานกลาง	มาก	มาก	สมบูรณ์มาก	สะดวกปานกลาง	ปานกลาง	น้อย
39	เขาเขน	ไม่มี	-	-	-	-	-	-	-	-	-
40	เขาต่อ	น้ำตกบางเท่าแม่	ปานกลาง	มาก	ปานกลาง	ปานกลาง	ปานกลาง	สมบูรณ์มาก	สะดวกน้อย	น้อย	น้อย
41	คีรีวง	ถ้ำตางเหลียว	ปานกลาง	ปานกลาง	ปานกลาง	ปานกลาง	ปานกลาง	สมบูรณ์ปานกลาง	สะดวกมาก	ปานกลาง	น้อย
42	ลำทับ	สระน้ำ	ปานกลาง	ปานกลาง	ปานกลาง	น้อย	น้อย	สมบูรณ์ปานกลาง	สะดวกปานกลาง	ปานกลาง	น้อย

ตารางที่ 4.1 (ต่อ) แสดงข้อมูลแหล่งท่องเที่ยวทรัพยากรธรรมชาติทางบกของจังหวัดกระบี่

ลำดับ	ตำบลในจังหวัดกระบี่	แหล่งท่องเที่ยว	ปริมาณและคุณภาพน้ำ	ความอุดมสมบูรณ์ของพืช	ความอุดมสมบูรณ์ของสัตว์	ความโดดเด่นเฉพาะ	สภาพภูมิทัศน์	ระบบนิเวศ	การเข้าถึง	ความปลอดภัย	ความสะอาดและสิ่งอำนวยความสะดวก
43	ดินอุดม	ถ้ำเขาหิน	ปานกลาง	ปานกลาง	ปานกลาง	ปานกลาง	ปานกลาง	สมบูรณ์ปานกลาง	สะดวกปานกลาง	ปานกลาง	น้อย
44	ทุ่งโพธิ์ทอง	ภูเขา	ปานกลาง	มาก	ปานกลาง	ปานกลาง	ปานกลาง	สมบูรณ์ปานกลาง	สะดวกปานกลาง	ปานกลาง	น้อย
45	ดินแดง	น้ำตกทุ่งเฮอร์ทอง	-	-	-	-	-	-	-	-	-
46	เหนือคลอง	หาดาบ่อน้ำร้อน	ปานกลาง	น้อย	น้อย	น้อย	น้อย	สมบูรณ์น้อย	สะดวกมาก	มาก	ปานกลาง
47	เกาะศรีบอยา	ไม่มี	-	-	-	-	-	-	-	-	-
48	คลองขนาน	ไม่มี	-	-	-	-	-	-	-	-	-
49	คลองเขม่า	ไม่มี	-	-	-	-	-	-	-	-	-
50	โคกยาง	ไม่มี	-	-	-	-	-	-	-	-	-
51	ดิ่งชัน	ไม่มี	-	-	-	-	-	-	-	-	-
52	ปากสีย	ไม่มี	-	-	-	-	-	-	-	-	-
53	ห้วยยูง	น้ำพุ	ปานกลาง	ปานกลาง	ปานกลาง	ปานกลาง	ปานกลาง	สมบูรณ์ปานกลาง	สะดวกปานกลาง	ปานกลาง	น้อย

ศักยภาพทรัพยากรการท่องเที่ยวทางธรรมชาติทางบกจังหวัดพังงา จัดประชุมที่จังหวัดพังงา วันที่ 10 มีนาคม 2547 ณ ห้องประชุมสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
จังหวัดพังงา และผู้ศึกษาได้ออกเก็บข้อมูลเพิ่มเติมแต่ละตำบล โดยเฉพาะการวัดคุณภาพน้ำ ได้ข้อมูลสรุปได้ดังนี้

ตารางที่ 4.2 แสดงข้อมูลแหล่งท่องเที่ยวทรัพยากรธรรมชาติทางบกของจังหวัดพังงา

ลำดับ	ตำบลใน จังหวัด พังงา	แหล่งท่องเที่ยว	ปริมาณ และคุณภาพน้ำ	ความอุดม สมบูรณ์ ของพืช	ความอุดม สมบูรณ์ ของสัตว์	ความโดดเด่น	สภาพภูมิ ทัศน์	ระบบ นิเวศ	การเข้าถึง	ความปลอดภัย	ความสะดวก อำนวยและสิ่ง อำนวยความสะดวก
1	ท้ายช้าง	ภูเขาปฐาง	มาก	ปานกลาง	ปานกลาง	มาก	มาก	สมบูรณ์ มาก	สะดวก ปานกลาง	ปานกลาง	ปานกลาง
2	นบปรัง	น้ำตกสระ นางมโนราห์	มาก	มาก	ปานกลาง	มาก	มาก	สมบูรณ์ มาก	สะดวก มาก	มาก	ปานกลาง
3	ถ้ำน้ำผุด	เทือกเขาหิน ปูน	ปานกลาง	มาก	ปานกลาง	มาก	มาก	สมบูรณ์ มาก	สะดวก ปานกลาง	ปานกลาง	น้อย
4	บางเตย	ไม่มี	-	-	-	-	-	-	-	-	-
5	ตากแดด	ไม่มี	-	-	-	-	-	-	-	-	-
6	สองแพรก	น้ำตกสอง โตนน้ำพุ	มาก	มาก	ปานกลาง	มาก	มาก	สมบูรณ์ มาก	สะดวก ปานกลาง	ปานกลาง	มาก
		เขตรักษา พันธุ์สัตว์ป่า โตนปริวรรต	มาก	มาก	มาก	มาก	มาก	สมบูรณ์ มาก	สะดวก ปานกลาง	ปานกลาง	มาก

ตารางที่ 4.2 (ต่อ) แสดงข้อมูลแหล่งท่องเที่ยวทรัพยากรธรรมชาติทางบกของจังหวัดพังงา

ลำดับ	ตำบลใน จังหวัด พังงา	แหล่งท่องเที่ยว	ปริมาณและ คุณภาพน้ำ	ความอุดม สมบูรณ์ ของพืช	ความอุดม สมบูรณ์ ของสัตว์	ความโดดเด่น	สภาพภูมิ ทัศน์	ระบบ นิเวศ	การเข้าถึง	ความปลอดภัย	ความสะอาดและสิ่ง อำนวยความสะดวก
7	ทุ่งคาโงก	ป่าไม้ไผ่ ป่าหวาย	ไม่มี	ปานกลาง	ปานกลาง	น้อย	ปานกลาง	สมบูรณ์ ปานกลาง	สะดวก ปานกลาง	น้อย	น้อย
8	เกาะปันหยี	ไม่มี	-	-	-	-	-	-	-	-	-
9	ปากอ	ไม่มี	-	-	-	-	-	-	-	-	-
10	เกาะยาวน้อย	ไม่มี	-	-	-	-	-	-	-	-	-
11	เกาะยาวใหญ่	ไม่มี	-	-	-	-	-	-	-	-	-
12	พริโน	ไม่มี	-	-	-	-	-	-	-	-	-
13	กะปง	ภูเขา น้ำตกหิน ลาด	ปานกลาง มาก	มาก มาก	ปานกลาง ปานกลาง	มาก มาก	มาก มาก	สมบูรณ์ มาก สมบูรณ์ มาก	สะดวก น้อย สะดวก ปานกลาง	ปานกลาง ปานกลาง	น้อย น้อย
14	ท่านา	บ่อน้ำร้อน น้ำตกแหล่ง หิน	ปานกลาง น้อย	ปานกลาง น้อย	น้อย ปานกลาง	ปานกลาง น้อย	ปานกลาง ปานกลาง	สมบูรณ์ ปานกลาง สมบูรณ์ น้อย	สะดวก น้อย สะดวก น้อย	น้อย น้อย	น้อย น้อย

ตารางที่ 4.2 (ต่อ) แสดงข้อมูลแหล่งท่องเที่ยวทรัพยากรธรรมชาติทางบกของจังหวัดพังงา

ลำดับ	ตำบลในจังหวัดพังงา	แหล่งท่องเที่ยว	ปริมาณและคุณภาพน้ำ	ความอุดมสมบูรณ์ของพืช	ความอุดมสมบูรณ์ของสัตว์	ความโดดเด่น	สภาพภูมิทัศน์	ระบบนิเวศ	การเข้าถึง	ความปลอดภัย	ความสะอาดและสิ่งอำนวยความสะดวก
15	เหมะ	น้ำตกแสงทอง	น้อย	น้อย	ปานกลาง	ปานกลาง	น้อย	สมบูรณ์ น้อย	สะดวก ปานกลาง	น้อย	น้อย
		หนองน้ำค้างคาว	ปานกลาง	น้อย	ปานกลาง	น้อย	น้อย	สมบูรณ์ น้อย	สะดวก น้อย	น้อย	น้อย
16	เหล	ภูเขา	ปานกลาง	มาก	ปานกลาง	ปานกลาง	ปานกลาง	สมบูรณ์ ปานกลาง	สะดวก ปานกลาง	ปานกลาง	น้อย
		น้ำตกล้ำรู้	ปานกลาง	มาก	ปานกลาง	ปานกลาง	ปานกลาง	สมบูรณ์ ปานกลาง	สะดวก ปานกลาง	ปานกลาง	มาก
17	รมณี	ภูเขา	ปานกลาง	ปานกลาง	น้อย	ปานกลาง	ปานกลาง	สมบูรณ์ ปานกลาง	สะดวก น้อย	ปานกลาง	น้อย
18	ถ้า	น้ำตก	ปานกลาง	น้อย	ปานกลาง	น้อย	น้อย	สมบูรณ์ น้อย	สะดวก น้อย	น้อย	น้อย
19	กระโสม	น้ำตก รามัญ	ปานกลาง	ปานกลาง	ปานกลาง	ปานกลาง	มาก	สมบูรณ์ มาก	สะดวก ปานกลาง	ปานกลาง	ปานกลาง
		ถ้ำสุวรรณคูหา	ปานกลาง	ปานกลาง	ปานกลาง	ปานกลาง	ปานกลาง	สมบูรณ์ ปานกลาง	สะดวก มาก	มาก	มาก
20	กะไหล	ไม่มี	-	-	-	-	-	-	-	-	-
21	ทำอยู่	ไม่มี	-	-	-	-	-	-	-	-	-

ตารางที่ 4.2 (ต่อ) แสดงข้อมูลแหล่งท่องเที่ยวทรัพยากรธรรมชาติทางบกของจังหวัดพังงา

ลำดับ	ตำบลในจังหวัดพังงา	แหล่งท่องเที่ยว	ปริมาณและคุณภาพน้ำ	ความอุดมสมบูรณ์ของพืช	ความอุดมสมบูรณ์ของสัตว์	ความโดดเด่น	สภาพภูมิทัศน์	ระบบนิเวศ	การเข้าถึง	ความปลอดภัย	ความสะอาดและสิ่งอำนวยความสะดวก
22	หล่อยูง	ภูเขา	น้อย	น้อย	ปานกลาง	น้อย	น้อย	สมบูรณ์น้อย	สะดวกน้อย	น้อย	น้อย
23	โคกกลอย	ไม่มี	-	-	-	-	-	-	-	-	-
24	คลองเคียน	ไม่มี	-	-	-	-	-	-	-	-	-
25	ตะกั่วป่า	ป่าไม้	ปานกลาง	ปานกลาง	ปานกลาง	ปานกลาง	ปานกลาง	สมบูรณ์ปานกลาง	สะดวกปานกลาง	ปานกลาง	น้อย
26	บางนายสี	ป่าดิบชื้น	ปานกลาง	มาก	ปานกลาง	ปานกลาง	ปานกลาง	สมบูรณ์มาก	สะดวกน้อย	ปานกลาง	น้อย
27	บางไทร	ภูเขา	ปานกลาง	ปานกลาง	ปานกลาง	ปานกลาง	ปานกลาง	สมบูรณ์ปานกลาง	สะดวกปานกลาง	ปานกลาง	น้อย
		น้ำตก	ปานกลาง	ปานกลาง	ปานกลาง	น้อย	น้อย	สมบูรณ์ปานกลาง	สะดวกปานกลาง	ปานกลาง	น้อย
28	บางม่วง	น้ำตกบ่อหิน	ปานกลาง	น้อย	ปานกลาง	น้อย	ปานกลาง	สมบูรณ์น้อย	สะดวกปานกลาง	ปานกลาง	น้อย
29	ตำตัว	น้ำตกบางปรึก	ปานกลาง	ปานกลาง	ปานกลาง	น้อย	น้อย	สมบูรณ์ปานกลาง	สะดวกน้อย	น้อย	น้อย
30	โคกเคียน	น้ำตกหินค้าง	ปานกลาง	น้อย	ปานกลาง	น้อย	น้อย	สมบูรณ์ปานกลาง	สะดวกน้อย	น้อย	น้อย

ตารางที่ 4.2 (ต่อ) แสดงข้อมูลแหล่งท่องเที่ยวทรัพยากรธรรมชาติทางบกของจังหวัดพังงา

ลำดับ	ตำบลใน จังหวัด พังงา	แหล่งท่องเที่ยว	ปริมาณ และคุณภาพน้ำ	ความอุดม สมบูรณ์ ของพืช	ความอุดม สมบูรณ์ ของสัตว์	ความโดดเด่น	สภาพภูมิ ทัศน์	ระบบ นิเวศ	การเข้าถึง	ความปลอดภัย	ความสะอาดและสิ่ง อำนวยความสะดวก
31	คึกคัก	อุทยานแห่งชาติเขาลำรุ	ปานกลาง	มาก	ปานกลาง	มาก	มาก	สมบูรณ์ มาก	สะดวก มาก	มาก	มาก
		น้ำตกโตน	มาก	มาก	มาก	มาก	มาก	สมบูรณ์ มาก	สะดวก ปานกลาง	ปานกลาง	น้อย
		ช่องฟ้า	มาก	มาก	ปานกลาง	ปานกลาง	ปานกลาง	สมบูรณ์ มาก	สะดวก ปานกลาง	ปานกลาง	น้อย
32	เกาะคอเขา	ป่าพรุ	ปานกลาง	มาก	มาก	มาก	มาก	สมบูรณ์ ปานกลาง	สะดวก น้อย	ปานกลาง	น้อย
		ทุ่งหญ้า	ปานกลาง	มาก	มาก	มาก	มาก	สมบูรณ์ ปานกลาง	สะดวก น้อย	ปานกลาง	น้อย
33	คุระ	คลองวังยาว	ปานกลาง	ปานกลาง	น้อย	ปานกลาง	ปานกลาง	สมบูรณ์ ปานกลาง	สะดวก น้อย	ปานกลาง	น้อย
34	บางวัน	อุทยานฯ สี่ พังงา	มาก	มาก	ปานกลาง	มาก	มาก	สมบูรณ์ มาก	สะดวก มาก	ปานกลาง	มาก
		น้ำตกตำหนิง	มาก	มาก	ปานกลาง	มาก	มาก	สมบูรณ์ มาก	สะดวก มาก	ปานกลาง	มาก

ตารางที่ 4.2 (ต่อ) แสดงข้อมูลแหล่งท่องเที่ยวทรัพยากรธรรมชาติทางบกของจังหวัดพังงา

ลำดับ	ตำบลในจังหวัดพังงา	แหล่งท่องเที่ยว	ปริมาณและคุณภาพน้ำ	ความอุดมสมบูรณ์ของพืช	ความอุดมสมบูรณ์ของสัตว์	ความโดดเด่น	สภาพภูมิทัศน์	ระบบนิเวศ	การเข้าถึง	ความปลอดภัย	ความสะอาดและสิ่งอำนวยความสะดวก
35	เกาะพระทอง	สัตว์ป่า	ไม่มี	ปานกลาง	มาก	มาก	มาก	สมบูรณ์มาก	สะดวกน้อย	ปานกลาง	น้อย
		ทุ่งหญ้าสะวันนา	ปานกลาง	มาก	มาก	มาก	มาก	สมบูรณ์ปานกลาง	สะดวกน้อย	ปานกลาง	น้อย
36	แม่นางขาว	ภูเขาแม่นางขาว	ปานกลาง	ปานกลาง	ปานกลาง	ปานกลาง	ปานกลาง	สมบูรณ์ปานกลาง	สะดวกปานกลาง	ปานกลาง	ปานกลาง
37	ทับปุด	ถ้ำ	น้อย	น้อย	ปานกลาง	น้อย	น้อย	สมบูรณ์ปานกลาง	สะดวกน้อย	ปานกลาง	น้อย
		ภูเขา	น้อย	ปานกลาง	ปานกลาง	น้อย	น้อย	สมบูรณ์ปานกลาง	สะดวกน้อย	ปานกลาง	น้อย
38	มะรุ่ย	บ่อน้ำร้อน	ปานกลาง	ปานกลาง	น้อย	ปานกลาง	ปานกลาง	สมบูรณ์น้อย	สะดวกปานกลาง	ปานกลาง	น้อย
39	บ่อแสน	น้ำตกเต่าทอง	ปานกลาง	ปานกลาง	ปานกลาง	มาก	ปานกลาง	สมบูรณ์มาก	สะดวกมาก	ปานกลาง	ปานกลาง
40	ถ้ำทองกลาง	ถ้ำทองกลาง	ปานกลาง	ปานกลาง	ปานกลาง	ปานกลาง	ปานกลาง	สมบูรณ์ปานกลาง	สะดวกน้อย	ปานกลาง	น้อย

ตารางที่ 4.2 (ต่อ) แสดงข้อมูลแหล่งท่องเที่ยวทรัพยากรธรรมชาติทางบกของจังหวัดพังงา

ลำดับ	ตำบลในจังหวัดพังงา	แหล่งท่องเที่ยว	ปริมาณและคุณภาพน้ำ	ความอุดมสมบูรณ์ของพืช	ความอุดมสมบูรณ์ของสัตว์	ความโดดเด่น	สภาพภูมิทัศน์	ระบบนิเวศ	การเข้าถึง	ความปลอดภัย	ความสะดวกสบายและสิ่งอำนวยความสะดวก
41	โคกเจริญ	ป่าไม้	ปานกลาง	มาก	ปานกลาง	ปานกลาง	ปานกลาง	สมบูรณ์ปานกลาง	สะดวกปานกลาง	ปานกลาง	น้อย
		ภูเขา	ปานกลาง	ปานกลาง	ปานกลาง	ปานกลาง	ปานกลาง	สมบูรณ์ปานกลาง	สะดวกปานกลาง	ปานกลาง	น้อย
42	บางเหรียง	ป่าไม้	ปานกลาง	ปานกลาง	ปานกลาง	ปานกลาง	ปานกลาง	สมบูรณ์ปานกลาง	สะดวกปานกลาง	ปานกลาง	น้อย
43	ท้ายเหมือง	น้ำตกลำปี	มาก	มาก	ปานกลาง	มาก	มาก	สมบูรณ์มาก	สะดวกมาก	มาก	มาก
		น้ำตกโตนไพร	มาก	มาก	มาก	มาก	มาก	สมบูรณ์มาก	สะดวกปานกลาง	มาก	มาก
		อุทยานแห่งชาติ	มาก	มาก	ปานกลาง	มาก	มาก	สมบูรณ์มาก	สะดวกมาก	มาก	มาก
44	นาเตย	น้ำตกภูผาสวรรค์	น้อย	ปานกลาง	น้อย	น้อย	น้อย	สมบูรณ์น้อย	สะดวกปานกลาง	ปานกลาง	น้อย
		บ่อน้ำร้อน	ปานกลาง	น้อย	น้อย	น้อย	น้อย	สมบูรณ์น้อย	สะดวกน้อย	ปานกลาง	น้อย

ตารางที่ 4.2 (ต่อ) แสดงข้อมูลแหล่งท่องเที่ยวทรัพยากรธรรมชาติทางบกของจังหวัดพังงา

ลำดับ	ตำบลใน จังหวัด พังงา	แหล่งท่องเที่ยว	ปริมาณ และคุณภาพน้ำ	ความอุดม สมบูรณ์ ของพืช	ความอุดม สมบูรณ์ ของสัตว์	ความโดดเด่น	สภาพภูมิ ทัศน์	ระบบ นิเวศ	การเข้าถึง	ความปลอดภัย	ความสะอาดและสิ่ง อำนวยความสะดวก
45	บางทอง	น้ำตก ทรายขาว	ปานกลาง	น้อย	ปานกลาง	น้อย	น้อย	สมบูรณ์ น้อย	สะดวก น้อย	ปานกลาง	น้อย
		ภูเขา	ปานกลาง	ปานกลาง	ปานกลาง	ปานกลาง	ปานกลาง	สมบูรณ์ ปานกลาง	สะดวก น้อย	ปานกลาง	น้อย
46	ทุ่งมะพร้าว	น้ำตกขนิม	ปานกลาง	ปานกลาง	ปานกลาง	น้อย	น้อย	สมบูรณ์ น้อย	สะดวก น้อย	ปานกลาง	น้อย
47	ลำกี	ไม่มี	-	-	-	-	-	-	-	-	-
48	ลำแก่น	วังเสียงคู้	ปานกลาง	ปานกลาง	ปานกลาง	ปานกลาง	ปานกลาง	สมบูรณ์ ปานกลาง	สะดวก ปานกลาง	ปานกลาง	ปานกลาง
		น้ำตกวัง กล้วยเถื่อน	ปานกลาง	ปานกลาง	ปานกลาง	ปานกลาง	ปานกลาง	สมบูรณ์ มาก	สะดวก น้อย	ปานกลาง	น้อย
		คลองลำรู่	มาก	ปานกลาง	ปานกลาง	ปานกลาง	ปานกลาง	สมบูรณ์ มาก	สะดวก มาก	ปานกลาง	ปานกลาง

ศักยภาพทรัพยากรการท่องเที่ยวทางธรรมชาติทางบกจังหวัดภูเก็ต วันที่ 11 มีนาคม 2547 ณ ห้องประชุมสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา1จังหวัดภูเก็ต และผู้ศึกษาได้ออกเก็บข้อมูลเพิ่มเติมแต่ละตำบล โดยเฉพาะการวัดคุณภาพน้ำ ได้ข้อมูลสรุปได้ดังนี้

ตารางที่ 4. 3 แสดงข้อมูลแหล่งท่องเที่ยวทรัพยากรธรรมชาติทางบกของจังหวัดภูเก็ต

ลำดับ	ตำบลในจังหวัดภูเก็ต	แหล่งท่องเที่ยว	ปริมาณและคุณภาพน้ำ	ความอุดมสมบูรณ์ของพืช	ความอุดมสมบูรณ์ของสัตว์	ความโดดเด่น	สภาพภูมิทัศน์	ระบบนิเวศ	การเข้าถึง	ความปลอดภัย	ความสะดวกสบาย
1	กะทู้	น้ำตกกะทู้	ปานกลาง	มาก	ปานกลาง	น้อย	ปานกลาง	สมบูรณ์ปานกลาง	สะดวกมาก	มาก	มาก
2	ป่าตอง	ภูเขาไม้สิบสอง	ปานกลาง	ปานกลาง	ปานกลาง	ปานกลาง	มาก	สมบูรณ์ปานกลาง	สะดวกปานกลาง	มาก	น้อย
3	กมลา	ไม่มี	-	-	-	-	-	-	-	-	-
4	เกาะแก้ว	ไม่มี	-	-	-	-	-	-	-	-	-
5	ฉลอง	ภูเขา	ปานกลาง	ปานกลาง	ปานกลาง	ปานกลาง	ปานกลาง	สมบูรณ์ปานกลาง	สะดวกปานกลาง	มาก	น้อย
6	รัชฎา	ภูเขา	ปานกลาง	ปานกลาง	ปานกลาง	น้อย	น้อย	สมบูรณ์ปานกลาง	สะดวกปานกลาง	มาก	น้อย
7	ตลาดเหนือ	เขารัง	ไม่มี	มาก	ปานกลาง	ปานกลาง	มาก	สมบูรณ์ปานกลาง	สะดวกมาก	ปานกลาง	มาก
8	ตลาดใหญ่	ไม่มี	-	-	-	-	-	-	-	-	-
9	ราไวย์	ภูเขา	ไม่มี	น้อย	ปานกลาง	ปานกลาง	น้อย	สมบูรณ์น้อย	สะดวกปานกลาง	มาก	น้อย

ตารางที่ 4. 3 (ต่อ) แสดงข้อมูลแหล่งท่องเที่ยวทรัพยากรธรรมชาติทางบกของจังหวัดภูเก็ต

ลำดับ	ตำบลใน จังหวัด ภูเก็ต	แหล่งท่องเที่ยว	ปริมาณและ คุณภาพน้ำ	ความอุดม สมบูรณ์ ของพืช	ความอุดม สมบูรณ์ ของสัตว์	ความโดดเด่น	สภาพภูมิ ทัศน์	ระบบ นิเวศ	การเข้าถึง	ความ ปลอดภัย	ความสะอาดและสิ่ง อำนวยความสะดวก
10	กระรน	ภูเขา	ปานกลาง	มาก	ปานกลาง	ปานกลาง	ปานกลาง	สมบูรณ์ ปานกลาง	สะดวก ปานกลาง	ปานกลาง	ปานกลาง
11	วิชิต	ไม่มี	-	-	-	-	-	-	-	-	-
12	เทพ กระษัตรี	เขาพระ แทว	มาก	มาก	ปานกลาง	ปานกลาง	ปานกลาง	สมบูรณ์ ปานกลาง	สะดวก มาก	ปานกลาง	ปานกลาง
13	ป่าคลอก	น้ำตกบาง แป	มาก	มาก	ปานกลาง	น้อย	ปานกลาง	สมบูรณ์ ปานกลาง	สะดวก มาก	ปานกลาง	ปานกลาง
14	ไม้ขาว	พรุไม้ขาว	ปานกลาง	มาก	มาก	มาก	มาก	สมบูรณ์ มาก	สะดวก มาก	มาก	น้อย
15	เชิงทะเล	ภูเขา	ปานกลาง	ปานกลาง	ปานกลาง	น้อย	ปานกลาง	สมบูรณ์ ปานกลาง	สะดวก ปานกลาง	มาก	น้อย
16	ศรีสุนทร	ภูเขา	มาก	น้อย	ปานกลาง	น้อย	น้อย	สมบูรณ์ ปานกลาง	สะดวก ปานกลาง	ปานกลาง	น้อย
17	สาธุ	ภูเขา	ปานกลาง	ปานกลาง	ปานกลาง	ปานกลาง	ปานกลาง	สมบูรณ์ ปานกลาง	สะดวก ปานกลาง	ปานกลาง	น้อย

ผลการประเมินศักยภาพทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติทางบก

การประเมินให้แต่ละกลุ่มที่เข้าร่วมประชุมประเมินศักยภาพของทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติทางบก โดยแยกเป็นรายตำบล ใช้เกณฑ์การประเมินในตารางที่ 4.4

ตารางที่ 4.4 เกณฑ์การประเมินศักยภาพชุมชนในฐานะเป็นผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยว

ตัวแปร (Variables)	ค่าถ่วงน้ำหนัก (Wi)	ความหมายและรายละเอียดของตัวบ่งชี้ (indicators)
1. น้ำในธรรมชาติ	W1 = 5	พิจารณาจาก ปริมาณน้ำ ความใสของน้ำ ค่า pH ความเค็มของน้ำ และอุณหภูมิของน้ำ
2. ความอุดมสมบูรณ์ของ สังคมพืช	W2 = 5	พิจารณาจาก ความหนาแน่นของต้นไม้ ขนาดของต้นไม้ ชนิดของต้นไม้ที่แปลก ๆ
3. ความอุดมสมบูรณ์ของ สัตว์	W3 = 5	พิจารณาจากความหลากหลายชนิดของสัตว์ป่า และโอกาสพบสัตว์ป่าและสัตว์หายากใกล้สูญพันธุ์ หรือชนิดพันธุ์ใหม่ที่ค้นพบ
4. ความโดดเด่นเฉพาะ ของสถานที่ท่องเที่ยว	W4 = 5	พิจารณาจากลักษณะเด่นแปลกตาด้านกายภาพที่หาพบได้ยากในประเทศไทย เช่น น้ำตกร้อน น้ำพุร้อน ถ้ำ เป็นต้น โดยระบุประเภทของลักษณะโดดเด่นเฉพาะตัวที่ปรากฏในพื้นที่
5. สภาพภูมิทัศน์ (landscape/seascape characteristics)	W5 = 5	ลักษณะและองค์ประกอบของพื้นที่ที่ประกอบกันขึ้นเป็นสภาพทัศนทัศน์ตามธรรมชาติที่ปรากฏแก่สายตา ทั้งนี้พิจารณาจาก ภูมิทัศน์ ประเภทและคุณภาพของภูมิทัศน์
6. ความโดดเด่นเฉพาะ ตัวของระบบนิเวศ	W6 = 5	พิจารณาว่า มีหรือไม่มี ถ้ามีจะมีความโดดเด่นในเรื่องใดหรือเป็นระบบนิเวศป่าชนิดใด เช่น ระบบนิเวศป่าพรุน้ำจืด ที่จังหวัดภูเก็ต หรือระบบนิเวศป่าดิบชื้นในที่ต่ำที่เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าเขาบรรทัด จ.ตรัง จังหวัดกระบี่ที่หายากและมีจำนวนน้อยในประเทศไทย จะมีศักยภาพสูง

ตารางที่ 4.4 (ต่อ) เกณฑ์ในการบ่งชี้ศักยภาพของทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติทางบก

ตัวแปร (Variables)	ค่าถ่วงน้ำหนัก (Wi)	ความหมายและรายละเอียดของตัวบ่งชี้ (indicators)
7. ความยากง่ายในการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว	W7 = 1	พิจารณาจาก ความสะดวกในการเดินทาง มีถนน ป้ายบอกทาง ประเภทของยานพาหนะที่เข้าถึง สภาพเส้นทาง
8. ความปลอดภัย	W8 = 4	พิจารณาจากความปลอดภัยต่อชีวิตและทรัพย์สิน ระหว่าง การเดินทาง และความปลอดภัยในชุมชน พิจารณาว่ามีมากน้อยเพียงใด เช่น ความปลอดภัย จากกลุ่มขบวนการแบ่งแยกดินแดน โจรผู้ร้ายท้องถิ่น โอกาสที่จะเกิดอุบัติเหตุระหว่างการเดินทาง
9. ความสะอาดและสิ่งอำนวยความสะดวก	W9 = 4	พิจารณาจาก ปริมาณขยะ จำนวนถังขยะ มีห้องน้ำ ไฟฟ้า โทรศัพท์ ร้านอาหาร

วิธีการประเมินศักยภาพ

การกำหนดระดับของศักยภาพของทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติทางบก ในฐานะเป็นผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยว โดยวิธี Weighting Score Method (สุรเชษฐ์ เศรษฐมาศ, 2538 :6-11 อ้างจาก Bo Shellby and Thomas A. Heberlein, 1986:63) ทั้งนี้ มีรายละเอียดของขั้นตอนการประเมิน ดังนี้

1. นำข้อมูลที่ได้จากการสำรวจศักยภาพการท่องเที่ยวทรัพยากรธรรมชาติทางบก มาพิจารณาให้คะแนน (rating) เกณฑ์ที่กำหนดขึ้น ในตารางที่ 3.1

ทั้งนี้ คณะผู้ศึกษาได้แบ่งระดับของการให้คะแนนเพื่อชี้ศักยภาพของทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติทางบก ในฐานะเป็นผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวเป็น 3 ระดับ ดังนี้ คือ

- ระดับที่มีศักยภาพสูงให้คะแนนตัวบ่งชี้เป็น 3
- ระดับที่มีศักยภาพปานกลาง ให้คะแนนตัวบ่งชี้เป็น 2
- ระดับที่มีศักยภาพน้อยหรือต่ำให้คะแนนตัวบ่งชี้เป็น 1

ทำการคำนวณหาค่าของทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติทางบก โดยใช้สมการถ่วงน้ำหนัก

$$EP = W1R1+W2R2+W3R3+...+WNRN / W1+W2+W3+...+WN$$

ทั้งนี้ EP = ระดับศักยภาพของทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติทางบก

R1...n = ค่าคะแนนศักยภาพของตัวแปรที่ 1 ถึง n

W1...n = ค่าถ่วงน้ำหนักของตัวแปรที่ 1 ถึง n

ค่าที่ได้จากการคำนวณโดยสมการดังกล่าวจะเป็นค่าคะแนนดิบซึ่งมีความเป็นไปได้ตั้งแต่ 0 (ไม่มีศักยภาพ) ถึง 3 (มีศักยภาพสูงมาก) นำค่าคะแนนดิบที่ได้จากการคำนวณดังกล่าวสำหรับพื้นที่ธรรมชาติแต่ละแห่งมาจัดระดับศักยภาพดังนี้

3-2+ = H: ทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติทางบก มีศักยภาพสูงในฐานะ
เป็นผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยว

2-1+ = M: ทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติทางบก มีศักยภาพปานกลางใน
ฐานะเป็นผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยว

0-1 = L: ทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติทางบก มีศักยภาพต่ำในฐานะ
เป็นผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยว

ผลการประเมินศักยภาพของทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติทางบกจังหวัดภูเก็ต

การประเมินให้แต่ละกลุ่มที่เข้าร่วมประชุมที่จังหวัดภูเก็ต ได้ร่วมกันประเมินศักยภาพของทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติทางบกในฐานะเป็นผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวของแต่ละตำบล โดยดูจากเกณฑ์การประเมินในตารางที่ 4.4 และจากการที่ผู้ศึกษาได้ลงพื้นที่รวมทั้งเก็บข้อมูลเพิ่มเติมจากชุมชนโดยใช้แบบสอบถาม ได้ผลการประเมินดังนี้

ตารางที่ 4.5 การประเมินศักยภาพทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติทางบกจังหวัดภูเก็ต

จังหวัด ภูเก็ต ตำบล	แหล่งท่องเที่ยว	R1	R2	R3	R4	R5	R6	R7	R8	R9	ผลการ ประเมิน ศักยภาพ
		W1/ 5	W2/ 5	W3/ 5	W4/ 5	W5/ 5	W6/ 5	W7/ 1	W8/ 4	W9/ 4	
กะทู้	น้ำตกกะทู้	2	3	2	1	2	2	3	3	3	2.23 H
ป่าตอง	ภูเขาไม้สิบสอง	2	2	2	2	3	2	2	3	1	2.13 H
กมลา	ไม่มี	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0.00 L
เกาะแก้ว	ไม่มี	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0.00 L
ฉลอง	ภูเขา	2	2	2	2	2	2	2	3	1	2.00 H
รัษฎา	ภูเขา	2	2	2	1	1	2	2	3	1	1.74 M
ตลาดเหนือ	เขารัง	0	3	2	2	3	2	3	2	3	2.13 H
ตลาดใหญ่	ไม่มี	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0.00 L
ราไวย์	ภูเขา	0	1	2	2	1	1	2	3	1	1.36 M
กะรน	ภูเขา	2	3	2	2	2	2	2	2	2	2.13 H
วิชิต	ไม่มี	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0.00 L
เทพกระษัตรี	เขาพระแทว	3	3	2	2	2	2	3	2	2	2.28 H
ป่าคลอก	น้ำตกบางแป	3	3	2	1	2	2	3	2	2	2.15 H
ไม้ขาว	พรุไม้ขาว	2	3	3	3	3	3	3	3	1	2.67 H
เชิงทะเล	ภูเขา	2	2	2	1	2	2	2	3	1	1.87 M
ศรีสุนทร	ภูเขา	3	1	2	1	1	2	2	2	1	1.64 M
สาคู	ภูเขา	2	2	2	2	2	2	2	2	1	1.90 M

จากตารางที่ 4.5 การประเมินพบว่า ในจังหวัดภูเก็ตมีศักยภาพทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติทางบก สูง 8 ตำบล และศักยภาพปานกลาง 5 ตำบล และต่ำ 4 ตำบล ซึ่งเป็น

[illegible]

ตารางที่ 4.6 (ต่อ) การประเมินศักยภาพทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติทางบกจังหวัดพังงา

ตำบลใน จังหวัด พังงา	แหล่งท่องเที่ยว	R1	R2	R3	R4	R5	R6	R7	R8	R9	ผลการ ประเมิน ศักยภาพ
		W1/ 5	W2/ 5	W3/ 5	W4/ 5	W5/ 5	W6/ 5	W7/ 1	W8/ 4	W9/ 4	
เกาะยาว ใหญ่	ไม่มี	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0.00 L
พุนิ	ไม่มี	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0.00 L
กะปง	ภูเขา	2	3	2	3	3	3	1	2	1	2.38 H
	น้ำตกหินลาด	3	3	2	3	3	3	2	2	1	2.54 H
ท่านา	บ่อน้ำร้อน	2	2	1	2	2	2	1	1	1	1.64 M
	น้ำตกแหล่งหิน	1	1	2	1	2	1	1	1	1	1.26 M
เหมาะ	น้ำตกแสงทอง	1	1	2	2	1	1	2	1	1	1.28 M
	หนองน้ำค้างคาว	2	1	2	1	1	1	1	1	1	1.26 M
เหล	ภูเขา	2	3	2	2	2	2	2	2	1	2.03 H
	น้ำตกลำรู่	2	3	2	2	2	2	2	2	3	2.23 H
รมณีย์	ภูเขา	2	2	1	2	2	2	1	2	1	1.74 M
ถ้ำ	น้ำตก	2	1	2	1	1	1	1	1	1	1.26 M
กระโสม	น้ำตกgram	2	2	2	2	3	3	2	2	2	2.26 H
	ถ้ำสุวรรณคูหา	2	2	2	2	2	2	3	3	3	2.23 H
กะไหล	ไม่มี	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0.00 L
ท่าอยู่	ไม่มี	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0.00 L
หล่อยง	ภูเขา	1	1	2	1	1	1	1	1	1	1.13 M
โคกกลอย	ไม่มี	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0.00 L
คลองเคียน	ไม่มี	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0.00 L
ตะกั่วป่า	ป่าไม้	2	2	2	2	2	2	2	2	1	1.90 M
บางนายสี	ป่าดิบชื้น	2	3	2	2	2	3	1	2	1	2.13 H
บางไพร	ภูเขา	2	2	2	2	2	2	2	2	1	1.90 M
	น้ำตก	2	2	2	1	1	2	2	2	1	1.64 M
บางม่วง	น้ำตกบ่อหิน	2	1	2	1	2	1	2	2	1	1.51 M
ตำตั่ว	น้ำตกบางปรก	2	2	2	1	1	2	1	1	1	1.51 M

ตารางที่ 4.6 (ต่อ) การประเมินศักยภาพทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติทางบกจังหวัดพังงา

ตำบลใน จังหวัด พังงา	แหล่งท่องเที่ยว	R1	R2	R3	R4	R5	R6	R7	R8	R9	ผลการ ประเมิน ศักยภาพ
		W1/ 5	W2/ 5	W3/ 5	W4/ 5	W5/ 5	W6/ 5	W7/ 1	W8/ 4	W9/ 4	
โคกเคียน	น้ำตกหินค้าง	2	1	2	1	1	2	1	1	1	1.38 M
คึกคัก	อุทยานแห่งชาติ เขาลึก-ลำรู่	2	3	2	3	3	3	3	3	3	2.74 H
	น้ำตกโดนช่องฟ้า	3	3	3	3	3	3	2	2	1	2.67 H
	น้ำตกสายรุ้ง	3	3	2	3	2	3	2	2	1	2.41 H
เกาะคอเขา	ป่าพรุ	2	3	3	3	3	2	1	2	1	2.38 H
	ทุ่งหญ้า	2	3	3	3	3	2	1	2	1	2.38 H
คุระ	คลองวังยาว	2	2	1	2	2	2	1	2	1	1.74 M
บางวัน	อุทยานฯ สี่พังงา	3	3	2	3	3	3	3	2	3	2.77 H
	น้ำตกตำหนัก	3	3	2	3	3	3	3	2	3	2.77 H
เกาะพระ ทอง	สัตว์ป่า	0	2	3	3	3	3	1	2	1	2.13 H
	ทุ่งหญ้าสะวันนา	2	3	3	3	3	2	1	2	1	2.38 H
แม่นางขาว	ภูเขาแม่นางขาว	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2.00 H
ทับปุด	ถ้ำ	1	1	2	1	1	2	1	2	1	1.36 M
	ภูเขา	1	2	2	1	1	2	1	2	1	1.49 M
มะรุ่ย	บ่อน้ำร้อน	2	2	1	2	2	1	2	2	1	1.64 M
บ่อแสน	น้ำตกเต่าทอง	2	2	2	3	2	3	3	2	2	2.28 H
ถ้ำ ทองกลาง	ถ้ำทองกลาง	2	2	2	2	2	2	1	2	1	1.87 M
โคกเจริญ	ป่าไม้	2	3	2	2	2	2	2	2	1	2.03 H
	ภูเขา	2	2	2	2	2	2	2	2	1	1.90 M
บางเหรียง	ป่าไม้	2	2	2	2	2	2	2	2	1	1.90 M
ท้ายเหมือง	น้ำตกลำปี	3	3	2	3	3	3	3	3	3	2.87 H
	น้ำตกโดนไพร	3	3	3	3	3	3	2	3	3	2.97 H
	อุทยานฯลำปี	3	3	2	3	3	3	3	3	3	2.87 H
นาเตย	น้ำตกภูผาสวรรค์	1	2	1	1	1	1	2	2	1	1.26 M
	บ่อน้ำร้อน	2	1	1	1	1	1	1	2	1	1.23 M

ตารางที่ 4.6 (ต่อ) การประเมินศักยภาพทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติทางบกจังหวัดพังงา

ตำบลใน จังหวัด พังงา	แหล่งท่องเที่ยว	R1	R2	R3	R4	R5	R6	R7	R8	R9	ผลการ ประเมิน ศักยภาพ
		W1/ 5	W2/ 5	W3/ 5	W4/ 5	W5/ 5	W6/ 5	W7/ 1	W8/ 4	W9/ 4	
บางทอง	น้ำตกทรายขาว	2	1	2	1	1	1	1	2	1	1.36 M
	ภูเขา	2	2	2	2	2	2	1	2	1	1.87 M
ทุ่งมะพร้าว	น้ำตกขนิม	2	2	2	1	1	1	1	2	1	1.49 M
ลำปำ	ไม่มี	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0.00 L
ลำแก่น	วังเคียงคู่	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2.00 H
	น้ำตกวังกล้วย เถื่อน	2	2	2	2	2	3	1	2	1	2.00 H
	คลองลำรู่	3	2	2	2	2	3	3	2	2	2.28 H

จากตารางที่ 4.6 การประเมินพบว่า ในจังหวัดพังงามีศักยภาพทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติทางบกสูง 17 ตำบล ศักยภาพปานกลาง 19 ตำบล และต่ำ 12 ตำบลซึ่งเป็นตำบลที่ไม่แหล่งทรัพยากรท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติทางบก ตำบลที่มีศักยภาพทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติทางบกสูงในแปดลำดับแรกคือ ตำบลท้ายเหมือง คึกคัก สองแพรก นบพริง ลำปำ ท้ายช้าง บางวัน และกะปง

ผลการประเมินศักยภาพของทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติทางบกจังหวัดกระบี่

การประเมินให้แต่ละกลุ่มที่เข้าร่วมประชุมที่จังหวัดกระบี่ ได้ร่วมกันประเมินศักยภาพของทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติทางบกในฐานะเป็นผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวของแต่ละตำบล โดยดูจากเกณฑ์การประเมินในตารางที่ 4.4 และจากการที่ผู้ศึกษาได้ลงพื้นที่รวมทั้งเก็บข้อมูลเพิ่มเติมจากชุมชนโดยใช้แบบสอบถาม ได้ผลการประเมินดังนี้

ตารางที่ 4.7การประเมินศักยภาพทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติทางบกจังหวัดกระบี่

ตำบลใน จังหวัด กระบี่	แหล่งท่องเที่ยว	R1	R2	R3	R4	R5	R6	R7	R8	R9	ผลการ ประเมิน ศักยภาพ
		W1/ 5	W2/ 5	W3/ 5	W4/ 5	W5/ 5	W6/ 5	W7/ 1	W8/ 4	W9/ 4	
ปากน้ำ	ไม่มี	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0.00 L
ก ร ะ บั	ภูเขาพุกผา	1	3	2	2	3	3	3	1	1	2.08 H
ใหญ่	สวรรค์										
ก ร ะ บั	น้ำตกโตน	2	2	2	2	2	2	1	2	1	1.87 M
น้อย											
เขาคราม	ท่าปอมคลอง น้ำ	3	3	2	3	3	3	3	3	2	2.77 H
	ป่าพรุเขาค้อม	3	2	2	3	3	3	3	2	1	2.44 H
เขาทอง	ไม่มี	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0.00 L
ทับปrik	น้ำตกห้วยไค้	2	3	2	2	3	3	2	2	2	2.38 H
ไสไทย	ถ้ำเสด็จ	1	2	1	2	2	2	2	2	1	1.64 M
	ถ้ำช้างสี	1	2	1	2	2	2	2	2	1	1.64 M
อ่าวนาง	ไม่มี	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0.00 L
ห น อ ง	เขาทางนาค	3	2	3	2	2	3	2	2	1	2.28 H
ทะเล											
ค ล อ ง	ไม่มี	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0.00 L
ประสงค์											
เขาพนม	น้ำต ก ค ว น	2	3	2	2	2	3	1	1	1	2.03 H
	เนียง										
	อุทยานแห่ง ชาติเขาพนม	2	3	3	3	3	3	1	2	2	2.62 H
เขาดิน	น้ำตก	2	3	2	3	2	2	2	2	1	2.15 H
สินปุน	ถ้ำฤาษีตาไฟ	2	2	1	2	1	1	2	2	1	1.51 M
	ป่าสงวน	2	2	2	2	2	3	1	1	1	1.90 M
พรุเตียว	เขตป่าสงวน แห่งชาติ	3	3	2	3	3	3	2	2	1	2.54 H

ตารางที่ 4.7(ต่อ)การประเมินศักยภาพทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติทางบก
จังหวัดกระบี่

ตำบลใน จังหวัด กระบี่	แหล่งท่องเที่ยว	R1	R2	R3	R4	R5	R6	R7	R8	R9	ผลการ ประเมินศักยภาพ
		W1/ 5	W2/ 5	W3/ 5	W4/ 5	W5/ 5	W6/ 5	W7/ 1	W8/ 4	W9/ 4	
หน้าเขา	น้ำตกต้นหาร	3	3	2	2	2	3	2	2	1	2.28 H
	ถ้ำ	2	2	1	2	2	2	1	1	1	1.64 M
โคกหาร	ภูเขา	2	3	2	2	2	3	1	1	1	2.03 H
เกาะลัน ตาใหญ่	ไม่มี	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0.00 L
เกาะลัน ตาน้อย	ไม่มี	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0.00 L
เกาะ กลาง	ไม่มี	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0.00 L
คลอง ยาง	ไม่มี	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0.00 L
ศาลา ด่าน	ไม่มี	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0.00 L
คลอง ท่อมใต้	บ่อน้ำร้อน	2	3	2	2	2	2	2	2	1	2.03 H
คลอง ท่อม เหนือ	น้ำตกร้อน	3	3	1	3	3	3	3	2	2	2.54 H
	สระมรกต	3	3	2	3	3	3	3	2	2	2.67 H
	เขานอจู้จี้	3	3	3	3	3	3	2	2	2	2.77 H
คลองพน	น้ำตกหินเพิง	3	3	2	3	3	3	3	2	2	2.67 H
ทรายขาว	ไม่มี	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0.00 L
ห้วยน้ำ ขาว	บ่อน้ำร้อน	2	2	1	2	2	2	2	2	1	1.77 M
พุดินนา	คลองวังลึก	2	2	1	2	2	2	2	2	1	1.77 M

ตารางที่ 4.7(ต่อ) การประเมินศักยภาพทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติทางบก

จังหวัดกระบี่

ตำบลใน จังหวัด กระบี่	แหล่งท่องเที่ยว	R1	R2	R3	R4	R5	R6	R7	R8	R9	ผลการ ประเมินศักยภาพ
		W1/ 5	W2/ 5	W3/ 5	W4/ 5	W5/ 5	W6/ 5	W7/ 1	W8/ 4	W9/ 4	
เพหลา	น้ำตกเขาหน้าผิง	3	2	2	2	2	3	1	1	1	2.03 H
	น้ำตกบารัก	3	2	2	2	2	2	1	1	1	1.90 M
อ่าวลึกใต้	อุทยานแห่งชาติธารโบกขรณี	3	3	2	3	3	3	3	3	2	2.77 H
แหลมสัก	ไม่มี	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0.00 L
นาเหนือ	ภูเขา	2	2	2	2	2	3	1	1	1	1.90 M
คลองหิน	ป่าสงวนเขาแก้ว	2	3	2	2	2	3	1	1	1	2.03 H
	เขาวง	2	3	2	2	2	3	1	1	1	2.03 H
	เขาผิง	2	3	2	2	2	3	1	1	1	2.03 H
	ถ้ำโตะหลวง	2	3	2	2	1	2	1	1	1	1.77 M
อ่าวลึกน้อย	ถ้ำ	2	3	2	2	2	2	1	1	1	1.90 M
อ่าวลึกเหนือ	ถ้ำเพชร	3	3	2	3	3	3	3	3	2	2.77 H
เขาใหญ่	ป่าชุมชนบ้านทุ่งสูง	2	3	2	2	2	3	1	1	1	2.03 H
คลองยา	ภูเขา	2	3	2	2	2	3	1	1	1	2.03 H
บ้านกลาง	ไม่มี	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0.00 L
ปลายพระยา	ถ้ำปราสาทนาฟ้าคิง	2	3	2	3	3	3	2	2	1	2.41 H

ตารางที่ 4.7(ต่อ) การประเมินศักยภาพทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติทางบก

จังหวัดกระบี่

ตำบลใน จังหวัด กระบี่	แหล่งท่องเที่ยว	R1	R2	R3	R4	R5	R6	R7	R8	R9	ผลการ ประเมินศักยภาพ
		W1/ 5	W2/ 5	W3/ 5	W4/ 5	W5/ 5	W6/ 5	W7/ 1	W8/ 4	W9/ 4	
เขาเขน	ไม่มี	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0.00 L
เขาต้อ	น้ำตกบางเท่า แม่	2	3	2	2	2	3	1	1	1	2.03 H
คีรีวง	ถ้ำวัดบาง เหลียว	2	2	2	2	2	2	3	2	1	1.92 M
ลำทับ	สระน้ำ	2	2	2	1	1	2	2	2	1	1.64 M
ดินอุดม	ถ้ำเขาดิน	2	2	2	2	2	2	2	2	1	1.90 M
	ภูเขา	2	3	2	2	2	2	2	2	1	2.03 H
ทุ่งไทร ทอง	น้ำตกทุ่งไทร ทอง	2	3	2	2	2	3	2	2	1	2.15 H
ดินแดง	ไม่มี										
เหื่อน คลอง	เทวดาบ่อน้ำ ร้อน	2	1	1	1	1	1	3	3	2	1.49 M
เกาะศรี บอยา	ไม่มี	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0.00 L
คลอง ขนาน	ไม่มี	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0.00 L
คลอง เขม่า	ไม่มี	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0.00 L
โคกยาง	ไม่มี	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0.00 L
ตลิ่งชัน	ไม่มี	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0.00 L
ปากสัย	ไม่มี	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0.00 M
ห้วยยูง	น้ำผุด	2	2	2	2	2	2	2	2	1	1.90 M

จากตารางที่ 4.7 การประเมินพบว่า ในจังหวัดกระบี่ มีศักยภาพทรัพยากรการท่องเที่ยว

เชิงธรรมชาติทางบก สูง 22 ตำบล และศักยภาพปานกลาง 13 ตำบล และต่ำ 18 ตำบลซึ่งเป็นตำบลที่มีทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติทางบก ในตำบลที่มีศักยภาพทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติทางบกสูงในแปดลำดับแรกคือ ตำบลคลองท่อมเหนือ เขาคราม อ่าวลึกใต้ อ่าวลึกเหนือ พรุเตียว ทับปริก เขาพนมและหนองทะเล

4.2 ผลการศึกษาความต้องการของชุมชน

การศึกษาคิดเห็นและความต้องการของประชาชน ที่จะให้นักท่องเที่ยวเข้าไปแหล่งท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติทางบกของชุมชน ได้ใช้แบบสอบถามจำนวน 1,000 ชุด ได้ผลออกมาดังตารางที่ 4.8 ตารางที่ 4.9 และตารางที่ 4.10 ซึ่งผลปรากฏว่า ทุกตำบลในจังหวัด ภูเก็ต พังงา และกระบี่ มีความต้องการให้นักท่องเที่ยวเข้าไปท่องเที่ยวในชุมชน ด้วยเหตุผลที่ใกล้เคียงกันมาก คือ เพื่อเพิ่มรายได้และทำให้เศรษฐกิจของชุมชนเพิ่มขึ้น

ตารางที่ 4.8 แสดงข้อมูลของความต้องการของชุมชนที่จะให้นักท่องเที่ยวเข้าไปในแหล่งท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติทางบก จังหวัดภูเก็ต

ที่	ตำบล	แหล่งท่องเที่ยว	นักท่องเที่ยวที่เข้าไปแหล่งท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติในชุมชน	ต้องการให้นักท่องเที่ยวเข้าไปแหล่งท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติในชุมชน	เหตุผลที่ต้องการ/ไม่ต้องการ
1.	กมลา	ไม่มี			
2.	กะทู้	น้ำตกกะทู้	ไทย/ต่างชาติ	ต้องการ	จะทำให้เศรษฐกิจดีขึ้น
3.	ป่าตอง	ภูเขาไม้สิบสอง	ไทย/ต่างชาติ	ต้องการ	จะทำให้เศรษฐกิจดีขึ้น
4.	เกาะแก้ว	ไม่มี			
5.	ฉลอง	ภูเขา	ไทย/ต่างชาติ	ต้องการ	จะทำให้เศรษฐกิจดีขึ้น
6.	รัษฎา	ภูเขา	ไทย/ต่างชาติ	ต้องการ	จะทำให้เศรษฐกิจดีขึ้น
7.	ตลาดเหนือ	เขารัง	ไทย/ต่างชาติ	ต้องการ	จะทำให้เศรษฐกิจดีขึ้น
8.	ตลาดใหญ่	ไม่มี			

ตารางที่ 4.8 (ต่อ) แสดงข้อมูลของความต้องการของชุมชนที่จะให้นักท่องเที่ยวเข้าไปในแหล่งท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติทางบก จังหวัดภูเก็ต

ที่	ตำบล	แหล่งท่องเที่ยว	นักท่องเที่ยวที่เข้าไปแหล่งท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติในชุมชน	ต้องการให้นักท่องเที่ยวเข้าไปแหล่งท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติในชุมชน	เหตุผลที่ต้องการ/ไม่ต้องการ
9.	ราไวย์	ภูเขา	ไทย/ต่างชาติ	ต้องการ	จะทำให้เศรษฐกิจดีขึ้น
10.	กะรน	ภูเขา	ไทย/ต่างชาติ	ต้องการ	จะทำให้เศรษฐกิจดีขึ้น
11.	วิจิตร	ไม่มี			
12.	เทพกษัตรี	เขาพระแทว	ไทย/ต่างชาติ	ต้องการ	จะทำให้เศรษฐกิจดีขึ้น
13.	ปากคลอง	น้ำตกบางแป	ไทย/ต่างชาติ	ต้องการ	จะทำให้เศรษฐกิจดีขึ้น
14.	ไม้ขาว	ป่าพรุบ้านไม้ขาว	ไทย/ต่างชาติ	ต้องการ	จะทำให้เศรษฐกิจดีขึ้น
15.	เชิงทะเล	ภูเขา	ไทย/ต่างชาติ	ต้องการ	จะทำให้เศรษฐกิจดีขึ้น
16.	ศรีสุนทร	ภูเขา	ไทย/ต่างชาติ	ต้องการ	จะทำให้เศรษฐกิจดีขึ้น
17.	สาคู	ภูเขา	ไทย/ต่างชาติ	ต้องการ	จะทำให้เศรษฐกิจดีขึ้น

จากตารางที่ 4.8 แสดงให้เห็นว่า ทุกตำบลในจังหวัดภูเก็ต มีความต้องการให้นักท่องเที่ยวเข้าไปท่องเที่ยวในชุมชน เพื่อต้องการให้เศรษฐกิจของชุมชนดีขึ้น

ตารางที่ 4.9 แสดงข้อมูลของความต้องการของชุมชนที่จะให้นักท่องเที่ยวเข้าไปใน
แหล่งท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติทางบก จังหวัดพังงา

ที่	ตำบล	แหล่งท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติทางบก	นักท่องเที่ยวที่เข้าไปแหล่งท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติทางบกในชุมชน	ต้องการให้นักท่องเที่ยวเข้าไปแหล่งท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติทางบกในชุมชน	เหตุผลที่ต้องการ/ไม่ต้องการ
1.	ตำบลท้ายช้าง	ภูเขารูปช้าง	ไทย/ต่างชาติ	ต้องการ	จะทำให้เศรษฐกิจดีขึ้น
2.	ตำบลนบปริง	น้ำตกสระนางมโนราห์ เทือกเขาหินปูน	ไทย/ต่างชาติ	ต้องการ	จะทำให้เศรษฐกิจดีขึ้น
3.	ถ้ำน้ำผุด	ภูเขา	ไทย	ต้องการ	จะทำให้เศรษฐกิจดีขึ้น
4.	บางเตย	ไม่มี			
5.	ตากแดด	ไม่มี			
6.	สองแพรก	น้ำตกโดนน้ำ ทุ่งเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า โดนปรีวรรต	ไทย/ต่างชาติ	ต้องการ	จะทำให้เศรษฐกิจดีขึ้น
7.	ทุ่งคาโงก	ป่าไผ่ ป่าหวาย	ไม่มี	ต้องการ	จะทำให้เศรษฐกิจดีขึ้น
8.	เกาะปันหยี่	ไม่มี			
9.	ปากอ	ไม่มี			
10.	เกาะยวน้อย	ไม่มี			
11.	เกาะยวใหญ่	ไม่มี			
12.	พรุใน	ไม่มี			
13.	กะปง	ภูเขา น้ำตกหินลาด	ไทย	ต้องการ	จะทำให้เศรษฐกิจดีขึ้น
14.	ท่านา	บ่อน้ำร้อน น้ำตกแหล่งหิน	ไทย	ต้องการ	จะทำให้เศรษฐกิจดีขึ้น

ตารางที่ 4.9 (ต่อ) แสดงข้อมูลของความต้องการของชุมชนที่จะให้นักท่องเที่ยวเข้าไปใน
แหล่งท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติทางบก จังหวัดพังงา

ที่	ตำบล	แหล่งท่องเที่ยว เชิงธรรมชาติ ทางบก	นักท่องเที่ยว ที่เข้าไปแหล่ง ท่องเที่ยวเชิงธรรม ชาติทางบกในชุม ชน	ต้องการให้นัก ท่องเที่ยวเข้าไป แหล่งท่องเที่ยว เชิงธรรมชาติ ทาง บกในชุม ชน	เหตุผลที่ต้องการ/ไม่ ต้องการ
15.	เหมาะ	น้ำตกแสงทอง ห น อ ง น้ำ ค้างคาว	ไทย/ต่างชาติ	ต้องการ	จะทำให้เศรษฐกิจดีขึ้น
16.	เหล	ภูเขา น้ำตกลำรู	ต่างชาติ	ต้องการ	จะทำให้เศรษฐกิจดีขึ้น
17.	รณีย์	ภูเขา	ไทย	ต้องการ	จะทำให้เศรษฐกิจดีขึ้น
18.	ถ้ำ	น้ำตก	ไม่มี	ต้องการ	จะทำให้เศรษฐกิจดีขึ้น
19.	กระโสม	น้ำตกงามัญ ถ้ำสุวรรณคูหา	ไทย/ต่างชาติ	ต้องการ	จะทำให้เศรษฐกิจดีขึ้น
20.	กะไหล	ไม่มี			
21.	ท่าอยู่	ไม่มี			
22.	หล่อยูง	ภูเขา	ไทย/ต่างชาติ	ต้องการ	จะทำให้เศรษฐกิจดีขึ้น
23.	โคกกลอย	ไม่มี			
24.	คลองเคียน	ไม่มี			
25.	ตะกั่วป่า	ป่าไม้	ไทย/ต่างชาติ	ต้องการ	จะทำให้เศรษฐกิจดีขึ้น
26.	บางนายสี	ป่าดิบชื้น	ไทย/ต่างชาติ	ต้องการ	จะทำให้เศรษฐกิจดีขึ้น
27.	บางม่วง	น้ำตกบ่อหิน	ไทย/ต่างชาติ	ต้องการ	จะทำให้เศรษฐกิจดีขึ้น
28.	บางไทร	ภูเขา	ไทย/ต่างชาติ	ต้องการ	จะทำให้เศรษฐกิจดีขึ้น
29.	ตำดัว	น้ำตกบางปริก	ต่างชาติ	ต้องการ	จะทำให้เศรษฐกิจดีขึ้น
30.	โคกเคียน	น้ำตกหินค้าง	ไทย/ต่างชาติ	ต้องการ	จะทำให้เศรษฐกิจดีขึ้น
31.	คึกคัก	อุทยานแห่งชาติ เขาหลัก-ลำรู น้ำตกโตนช่อง ฟ้า น้ำตกสายรุ้ง	ไทย/ต่างชาติ	ต้องการ	จะทำให้เศรษฐกิจดีขึ้น

ตารางที่ 4.9 (ต่อ) แสดงข้อมูลของความต้องการของชุมชนที่จะให้นักท่องเที่ยวเข้าไปใน
แหล่งท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติทางบก จังหวัดพังงา

ที่	ตำบล	แหล่งท่องเที่ยว เชิงธรรมชาติ ทางบก	นักท่องเที่ยว ที่เข้าไปแหล่ง ท่องเที่ยวเชิงธรรม ชาติทางบกในชุม ชน	ต้องการให้นัก ท่องเที่ยวเข้าไป แหล่งท่องเที่ยว เชิงธรรมชาติ ทาง บกในชุม ชน	เหตุผลที่ต้องการ/ไม่ ต้องการ
32.	เกาะคอเขา	ไม่มี			
33.	คุระ	คลองวังยาง	ไม่มี	ต้องการ	จะทำให้เศรษฐกิจดีขึ้น
34.	บางวัน	อุทยานฯ ศรี พังงา น้ำตกตำ หนัง	ไทย/ต่างชาติ	ต้องการ	จะทำให้เศรษฐกิจดีขึ้น
35.	เกาะพระทอง	ไม่มี			
36.	แม่นางขาว	ภูเขาแม่นางขาว	ไม่มี	ต้องการ	จะทำให้เศรษฐกิจดีขึ้น
37.	ทับปุด	ถ้ำ ภูเขา	ไทย/ต่างชาติ	ต้องการ	จะทำให้เศรษฐกิจดีขึ้น
38.	มะรุ่ย	ไม่มี			
39.	บ่อแสน	น้ำตกเต่าทอง	ไทย/ต่างชาติ	ต้องการ	จะทำให้เศรษฐกิจดีขึ้น
40.	ถ้ำทองกลาง	ถ้ำ	ไทย	ต้องการ	จะทำให้เศรษฐกิจดีขึ้น
41.	โคกเจริญ	ภูเขา ป่าไม้	ไทย	ต้องการ	จะทำให้เศรษฐกิจดีขึ้น
42.	บางเหียง	ภูเขา	ไทย/ต่างชาติ	ต้องการ	จะทำให้เศรษฐกิจดีขึ้น
43.	ท้ายเหมือง	อุทยานฯ น้ำตกลำปี น้ำตกโดนไพร	ไทย/ต่างชาติ	ต้องการ	จะทำให้เศรษฐกิจดีขึ้น
44.	นาเตย	น้ำ ต ก ภู ผ า สวรรค์	ไทย/ต่างชาติ	ต้องการ	จะทำให้เศรษฐกิจดีขึ้น
45.	บางทอง	น้ำตกทรายขาว	ไม่มี	ต้องการ	จะทำให้เศรษฐกิจดีขึ้น
46.	ทุ่งมะพร้าว	น้ำตกขนิม	ไทย	ต้องการ	จะทำให้เศรษฐกิจดีขึ้น
47.	ลำภี	ไม่มี			
48.	ลำแก่น	วังเคียงคู่น้ำตก วังกล้วยเถื่อน คลองลำรู่	ไทย	ต้องการ	จะทำให้เศรษฐกิจดีขึ้น

จากตารางที่ 4.9 แสดงให้เห็นว่า ทุกตำบลในจังหวัดพังงา มีความต้องการให้นักท่องเที่ยวเข้าไปท่องเที่ยวในชุมชน เพื่อต้องการให้เศรษฐกิจของชุมชนดีขึ้น

ตารางที่ 4.10 แสดงข้อมูลของความต้องการของชุมชนที่จะให้นักท่องเที่ยวเข้าไปในแหล่งท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติทางบก จังหวัดกระบี่

ที่	ตำบล	แหล่งท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติทางบก	นักท่องเที่ยวที่เข้าไปแหล่งท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติทางบกในชุมชน	ต้องการให้นักท่องเที่ยวเข้าไปแหล่งท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติทางบกในชุมชน	เหตุผลที่ต้องการ/ไม่ต้องการ
1.	ปากน้ำ	ไม่มี			
2.	กระบี่ใหญ่	ภูเขาพฤษภาสวรรค์	ไทย /ต่างชาติ	ต้องการ	นำการพัฒนาเข้ามาชุมชนเจริญ
3.	กระบี่น้อย	น้ำตกโดน	ไทย	ต้องการ	จะทำให้เศรษฐกิจดีขึ้น
4.	เขาคราม	ทำปอมคลองน้ำพุเขาค้อม	ไทย/ต่างชาติ	ต้องการ	จะทำให้เศรษฐกิจดีขึ้น
5.	เขาทอง	ไม่มี			
6.	ทับปrik	น้ำตกห้วยโต้	ไทย/ต่างชาติ	ต้องการ	จะทำให้เศรษฐกิจดีขึ้น
7.	ไสไทย	ถ้ำเสด็จ ถ้ำช้างสี	ไทย/ต่างชาติ	ต้องการ	จะทำให้เศรษฐกิจดีขึ้น
8.	อ่าวนาง	ไม่มี			
9.	หนองทะเล	เขาหางนาศ	ไทย/ต่างชาติ	ต้องการ	จะทำให้เศรษฐกิจดีขึ้น
10.	คลองประสงค์	ไม่มี			
11.	เขาพนม	น้ำตกควนเนียง อุทยานแห่งชาติ	ไทย	ต้องการ	จะทำให้เศรษฐกิจดีขึ้น
12.	เขาดิน	น้ำตก	ไม่มี	ต้องการ	จะทำให้เศรษฐกิจดีขึ้น
13.	สินปุน	ถ้ำถ้ำตาไฟ	ไทย	ต้องการ	จะทำให้เศรษฐกิจดีขึ้น
14.	พุดเตียว	ป่าสงวนแห่งชาติ	ไทย	ต้องการ	จะทำให้เศรษฐกิจดีขึ้น

ตารางที่ 4.10 (ต่อ) แสดงข้อมูลของความต้องการของชุมชนที่จะให้นักท่องเที่ยวเข้าไปใน
แหล่งท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติทางบก จังหวัดกระบี่

ที่	ตำบล	แหล่งท่องเที่ยว เชิงธรรมชาติ ทางบก	นักท่องเที่ยว ที่เข้าไป แหล่งท่องเที่ยว เชิงธรรมชาติ ทางบกในชุมชน	ต้องการให้นัก ท่องเที่ยวเข้าไป แหล่งท่องเที่ยว เชิงธรรมชาติ ทาง บกในชุม ชน	เหตุผลที่ต้องการ/ไม่ ต้องการ
15.	หน้าเขา	น้ำตกต้นหาร ถ้ำหน้าเขา	ไทย	ต้องการ	จะทำให้เศรษฐกิจดีขึ้น
16.	โคกหาร	ภูเขา	ไทย/ต่างชาติ	ต้องการ	จะทำให้เศรษฐกิจดีขึ้น
17.	เกาะลันตา ใหญ่	ไม่มี			
18.	เกาะลันตา น้อย	ไม่มี			
19.	เกาะกลาง	ไม่มี			
20.	คลองยาง	ไม่มี			
21.	ศาลาด่าน	ไม่มี			
22.	คลองท่อมใต้	บ่อน้ำร้อน	ไทย/ต่างชาติ	ต้องการ	จะทำให้เศรษฐกิจดีขึ้น
23.	คลองท่อม เหนือ	น้ำตกร้อน สระ มรกต เขานอจู้จี้	ไทย/ต่างชาติ	ต้องการ	จะทำให้เศรษฐกิจดีขึ้น
24.	คลองพน	น้ำตกหินเพิง	ไทย/ต่างชาติ	ต้องการ	จะทำให้เศรษฐกิจดีขึ้น
25.	ทรายขาว	ไม่มี			
26.	ห้วยน้ำขาว	บ่อน้ำร้อน	ไทย	ต้องการ	จะทำให้เศรษฐกิจดีขึ้น
27.	พุดินนา	คลองวังลึก	ไทย	ต้องการ	จะทำให้เศรษฐกิจดีขึ้น
28.	เพหลา	น้ำตกเขาหน้า ผึ่ง น้ำตกบารัก	ไทย	ต้องการ	จะทำให้เศรษฐกิจดีขึ้น
29.	อ่าวลึกใต้	อุทยานแห่ง ชาติธาร โบกขรณี	ไทย/ต่างชาติ	ต้องการ	จะทำให้เศรษฐกิจดีขึ้น
30.	แหลมสั๊ก	ไม่มี			

ตารางที่ 4.10 (ต่อ) แสดงข้อมูลของความต้องการของชุมชนที่จะให้นักท่องเที่ยวเข้าไปใน
แหล่งท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติทางบก จังหวัดกระบี่

ที่	ตำบล	แหล่งท่องเที่ยว เชิงธรรมชาติ ทางบก	นักท่องเที่ยว ที่เข้าไป แหล่งท่องเที่ยว เชิงธรรมชาติ ทางบกในชุมชน	ต้องการให้นัก ท่องเที่ยวเข้าไป แหล่งท่องเที่ยว เชิงธรรมชาติ ทาง บกในชุม ชน	เหตุผลที่ต้องการ/ไม่ ต้องการ
31.	นาเหนือ	ภูเขา	ไทย/ต่างชาติ	ต้องการ	ฟื้นฟูประเพณี รายได้เพิ่ม
32.	คลองหิน	ป่าสงวนเขาแก้ว เขาวงเขาผึ่งถ้ำ โต๊ะหลวง	ไทย/ต่างชาติ	ต้องการ	จะทำให้เศรษฐกิจดีขึ้น
33.	อ่าวลึกน้อย	ถ้ำ	ไทย/ต่างชาติ	ต้องการ	จะทำให้เศรษฐกิจดีขึ้น
34.	อ่าวลึกเหนือ	ถ้ำเพชร	ไทย/ต่างชาติ	ต้องการ	จะทำให้เศรษฐกิจดีขึ้น
35.	เขาใหญ่	ป่าชุมชนบ้านทุ่ง สูง	ไทย/ต่างชาติ	ต้องการ	จะทำให้เศรษฐกิจดีขึ้น
36.	คลองยา	ภูเขา	ไม่มี	ต้องการ	จะทำให้เศรษฐกิจดีขึ้น
37.	บ้านกลาง	ไม่มี			
38.	ปลายพระยา	ถ้ำปราสาทนา ฟ้าศิริ	ไทย/ต่างชาติ	ต้องการ	จะทำให้เศรษฐกิจดีขึ้น
39.	เขาเขน	ไม่มี			
40.	เขาต่อ	น้ำตกบางเท่า แม่	ไทย	ต้องการ	จะทำให้เศรษฐกิจดีขึ้น
41.	คีรีวง	ถ้ำวัดบางเหี่ยง	ไทย/ต่างชาติ	ต้องการ	จะทำให้เศรษฐกิจดีขึ้น
42.	ลำทับ	สระน้ำ	ไทย	ต้องการ	จะทำให้เศรษฐกิจดีขึ้น
43.	ดินอุดม	ถ้ำเขาหิน ภูเขา	ไทย	ต้องการ	จะทำให้เศรษฐกิจดีขึ้น
44.	ทุ่งไทรทอง	น้ำตกทุ่งไทร ทอง	ไทย	ต้องการ	จะทำให้เศรษฐกิจดีขึ้น
45.	ดินแดง	ไม่มี			
46.	เหนือคลอง	บ่อเทวดาน้ำ ร้อน	ไทย/ต่างชาติ	ต้องการ	จะทำให้เศรษฐกิจดีขึ้น
47.	เกาะศรีบอยา	ไม่มี			

ตารางที่ 4.10 (ต่อ) แสดงข้อมูลของความต้องการของชุมชนที่จะให้นักท่องเที่ยวเข้าไปใน
แหล่งท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติทางบก จังหวัดกระบี่

ที่	ตำบล	แหล่งท่องเที่ยว เชิงธรรมชาติ ทางบก	นักท่องเที่ยว ที่เข้าไป แหล่งท่องเที่ยว เชิงธรรมชาติ ทางบกในชุมชน	ต้องการให้นัก ท่องเที่ยวเข้าไป แหล่งท่องเที่ยว เชิงธรรมชาติ ทาง บกในชุม ชน	เหตุผลที่ต้องการ/ไม่ ต้องการ
48.	คลองขนาน	ไม่มี			
49.	คลองเขม่า	ไม่มี			
50.	โคกยาง	ไม่มี			
51.	ตลิ่งชัน	ไม่มี			
52.	ปกาสัย	ไม่มี			
53.	ห้วยยูง	น้ำผุด	ไทย	ต้องการ	จะทำให้เศรษฐกิจดีขึ้น

จากตารางที่ 4.10 แสดงให้เห็นว่า ทุกตำบลในจังหวัดกระบี่ มีความต้องการให้นักท่องเที่ยวเข้าไปท่องเที่ยวในชุมชน เพื่อต้องการให้เศรษฐกิจของชุมชนดีขึ้น

4.3 ผลการศึกษาความต้องการท่องเที่ยว ของนักท่องเที่ยวในการท่องเที่ยว แหล่งท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติทางบกจังหวัดภูเก็ต พังงา และกระบี่

4.3.1 ผลการศึกษาความต้องการของนักท่องเที่ยวชาวไทย

เก็บข้อมูลจากสถานที่เก็บข้อมูล จังหวัดภูเก็ต จำนวน 300 ชุด พังงาจำนวน 100 ชุด และ กระบี่จำนวน 200 ชุด เป็นข้อมูลที่เก็บในช่วงเดือนกรกฎาคม 2547 ถึงเดือนกันยายน 2547 ได้ผลจากการศึกษาดังนี้

ข้อมูลทั่วไป

นักท่องเที่ยวเป็นเพศชายจำนวนร้อยละ 45.33 เป็นเพศหญิงร้อยละ 54.67 แสดงว่าเป็นช่วงที่เพศหญิงเดินทางท่องเที่ยวมากกว่าเพศชาย

นักท่องเที่ยวที่สำรวจมีอายุระหว่าง 25-34 ปี มีจำนวนมากที่สุดจำนวนร้อยละ 34.33 รองลงมาอายุ 15-24 ปี จำนวนร้อยละ 30.00 และอายุ 35-44 ปี จำนวนร้อยละ 20.00 อายุ 45-54 ปี จำนวนร้อยละ 10.50 อายุ 55-64 ปี จำนวนร้อยละ 4.17 อายุ 65-74 ปี จำนวนร้อยละ

0.67 อายุมากกว่า 74 จำนวนร้อยละ 0.33 แสดงว่านักท่องเที่ยวที่เดินทางมาจากจังหวัด ภูเก็ต พังงาและกระบี่ มีอายุอยู่ระหว่าง 15-34 ปี เป็นจำนวนมาก

นักท่องเที่ยวมีภูมิลำเนาอยู่ทางภาคใต้มากที่สุดจำนวนร้อยละ 47.50 รองลงมาเป็นภาคกลางจำนวนร้อยละ 15.33 กรุงเทพมหานครจำนวนร้อยละ 14.00 ภาคเหนือจำนวนร้อยละ 13.50 ภาคตะวันออกเฉียงเหนือจำนวนร้อยละ 9.34 และภาคอื่น ๆ จำนวนร้อยละ .33 ตามลำดับ

ระดับการศึกษาสูงสุดของนักท่องเที่ยว มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรี จำนวนมากที่สุดจำนวนร้อยละ 32.34 รองลงมาเป็นมัธยมศึกษาจำนวนร้อยละ 29.67 อนุปริญญาจำนวนร้อยละ 20.33 ประถมศึกษาจำนวนร้อยละ 10.83 ปริญญาโทจำนวนร้อยละ 6.33 สูงกว่าปริญญาโท 0.50

นักท่องเที่ยวมีอาชีพลูกจ้าง/เอกชนมากที่สุดจำนวนร้อยละ 27.83 รองลงมาเป็นนักเรียน/นักศึกษาจำนวนร้อยละ 23.33 รับราชการ/รัฐวิสาหกิจจำนวนร้อยละ 16.67 อาชีพค้าขายจำนวนร้อยละ 16.67 เกษตรกรจำนวนร้อยละ 4.67 และอาชีพอื่นๆ จำนวนร้อยละ 11.33

รายได้ของนักท่องเที่ยว (ต่อเดือน) ต่ำกว่า 10,000 บาท เป็นกลุ่มที่เดินทางมามากที่สุด ร้อยละ 49.17 รองลงมา จำนวน 10,000 - 20,000 บาท จำนวนร้อยละ 22.83 รายได้ระหว่าง 20,001 - 30,000 บาท จำนวนร้อยละ 15.00 รายได้ 30,001 - 40,000 บาทจำนวนร้อยละ 7.00 รายได้ 50,001 บาทขึ้นไป จำนวนร้อยละ 3.17 รายได้ 40,001 - 50,000 บาท จำนวนร้อยละ 2.83

นักท่องเที่ยวนับถือศาสนาพุทธ จำนวนร้อยละ 80.83 นับถือศาสนาอิสลามจำนวนร้อยละ 15.33 ศาสนาคริสต์จำนวนร้อยละ 3.50 นับถือศาสนาอื่นๆ จำนวนร้อยละ 0.33

การเดินทางท่องเที่ยวนิยมเดินทางเป็นกลุ่มจำนวนร้อยละ 78.33 มากกว่าเดินทางคนเดียวจำนวนร้อยละ 21.67

นักท่องเที่ยวเคยมาท่องเที่ยวจังหวัดภูเก็ตพังงาและกระบี่ มาก่อนจำนวนร้อยละ 50.00 ที่ไม่เคยมาท่องเที่ยวมาก่อนจำนวนร้อยละ 50.00

นักท่องเที่ยวได้รับข่าวสารในการเดินทางมาท่องเที่ยวจังหวัดภูเก็ต พังงา และกระบี่ จากสื่อมากที่สุด ทั้งโทรทัศน์ วิทยุ และหนังสือพิมพ์ นอกจากนั้นได้รับข่าวสารจากหน่วยงานของราชการ และเอกชน รวมทั้งการบอกเล่าของพ่อแม่ พี่น้อง ญาติ และเพื่อน

ข้อมูลความต้องการของนักท่องเที่ยวชาวไทย

นักท่องเที่ยวที่ต้องการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติทางบก จำนวน 548 คน ร้อยละ 91.33 เป็นเพศชายจำนวน 258 คน คิดเป็นร้อยละ 47.08 และเพศหญิงจำนวน 290 คน คิดเป็นร้อยละ 52.92 รายละเอียดดังตารางที่ 4.11

ตารางที่ 4.11 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างเพศกับความต้องการท่องเที่ยว
ของนักท่องเที่ยวชาวไทยในแหล่งท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติทางบก

เพศของนักท่องเที่ยวชาวไทย	ความต้องการท่องเที่ยวแหล่งท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติทางบก		
	จำนวน	ร้อยละ	Chi-square
1.หญิง	290	52.92	$\chi^2 = 0.427$ $\alpha = 0.514$
2.ชาย	258	47.08	
รวม	548	100.00	

การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างเพศของนักท่องเที่ยวชาวไทย กับความต้องการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติทางบก โดยใช้วิธีทดสอบค่าไคว์-สแควร์ (Chi-square) ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 ได้ค่า Sig. = 0.514 แสดงว่า เพศของนักท่องเที่ยวชาวไทยไม่มีความสัมพันธ์กับความต้องการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติทางบก ของนักท่องเที่ยวชาวไทย

นักท่องเที่ยวที่ต้องการท่องเที่ยวแหล่งท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติทางบกมีอายุระหว่าง 15-34 ปี เป็นจำนวน ร้อยละ 65.14 ซึ่งจะเห็นว่าช่วงอายุที่มากขึ้นจะมีจำนวนนักท่องเที่ยวลดลงรายละเอียดดังตารางที่ 4.12

ตารางที่ 4.12 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างอายุกับความต้องการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวชาวไทยในแหล่งท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติทางบก

อายุของนักท่องเที่ยว ชาวไทย	ความต้องการท่องเที่ยวแหล่งท่องเที่ยวเชิง ธรรมชาติทางบก		
	จำนวน	ร้อยละ	Chi-square
1.ระหว่าง 15-24 ปี	173	31.57	$\chi^2 = 16.780$ $\alpha = .010$
2. ระหว่าง 25-34 ปี	184	33.57	
3. ระหว่าง 35-44 ปี	110	20.07	
4. ระหว่าง 45-54 ปี	53	9.67	
5. ระหว่าง 55-64 ปี	23	4.20	
6. ระหว่าง 65-74 ปี	4	0.73	
7.มากกว่า 74 ปี	1	0.18	
รวม	548	100.00	

การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างอายุของนักท่องเที่ยวชาวไทย กับความต้องการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติทางบก โดยใช้วิธีทดสอบค่าไคว์-สแควร์ (Chi-square) ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 ได้ค่า Sig. = 0.010 แสดงว่า อายุของนักท่องเที่ยวชาวไทยมีความสัมพันธ์กับความต้องการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติทางบก ของนักท่องเที่ยวชาวไทย โดยที่อายุระหว่าง 25-34 ปี เป็นกลุ่มที่ต้องการท่องเที่ยวแหล่งท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติทางบกมากที่สุด

นักท่องเที่ยวที่ต้องการท่องเที่ยวแหล่งท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติทางบก มีภูมิลำเนาทางภาคใต้มากที่สุด เป็นจำนวน ร้อยละ 47.63 รายละเอียดดังตารางที่ 4.13

ตารางที่ 4.13 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างภูมิลำเนากับความต้องการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวชาวไทยในแหล่งท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติทางบก

ภูมิลำเนาของนักท่องเที่ยวชาวไทย	ความต้องการท่องเที่ยวแหล่งท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติทางบก		
	จำนวน	ร้อยละ	Chi-square
1. ภาคใต้	261	47.63	$\chi^2 = 5.533$ $\alpha = 0.354$
2. ภาคกลาง	83	15.15	
3. กรุงเทพมหานคร	77	14.05	
4. ภาคเหนือ	72	13.14	
5. ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	46	8.39	
6. ภาคอื่นๆ	9	1.64	
รวม	548	100.00	

การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างภูมิลำเนาของนักท่องเที่ยวชาวไทยกับความต้องการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติทางบก โดยใช้วิธีทดสอบค่าไคว์-สแควร์ (Chi-square) ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 ได้ค่า Sig. = 0.354 แสดงว่า ภูมิลำเนาของนักท่องเที่ยวชาวไทยไม่มีความสัมพันธ์กับความต้องการท่องเที่ยว ในแหล่งท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติทางบกของนักท่องเที่ยวชาวไทย

นักท่องเที่ยวที่ต้องการท่องเที่ยวแหล่งท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติทางบก มีระดับการศึกษาปริญญาตรีมากที่สุด เป็นจำนวน ร้อยละ 32.30 รายละเอียดดังตารางที่ 4.14

ตารางที่ 4.14 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างระดับการศึกษากับความต้องการท่องเที่ยว
ของนักท่องเที่ยวชาวไทยในแหล่งท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติทางบก

ระดับการศึกษาของนัก ท่องเที่ยวชาวไทย	ความต้องการท่องเที่ยวแหล่งท่องเที่ยวเชิง ธรรมชาติทางบก		
	จำนวน	ร้อยละ	Chi-square
1.ประถมศึกษา	56	10.22	$\chi^2 = 2.520$ $\alpha = 0.774$
2.มัธยมศึกษา	163	29.74	
3.อนุปริญญา	111	20.26	
4.ปริญญาตรี	177	32.30	
5.ปริญญาโท	36	6.57	
6.สูงกว่าปริญญาโท	5	0.91	
รวม	548	100.00	

การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างระดับการศึกษาของนักท่องเที่ยวชาวไทย กับความ
ต้องการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติทางบก โดยใช้วิธีทดสอบค่าไคว์-สแควร์ (Chi-
square) ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 ได้ค่า Sig. = 0.774 แสดงว่าระดับการศึกษาของนักท่องเที่ย
ชาวไทยไม่มีความสัมพันธ์กับความต้องการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติทางบก ของ
นักท่องเที่ยวชาวไทย

นักท่องเที่ยวที่ต้องการท่องเที่ยวแหล่งท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติทางบก มีอาชีพรับจ้าง/เอ
ชนมากที่สุด เป็นจำนวน ร้อยละ 28.28 รายละเอียดดังตารางที่ 4.15

ตารางที่ 4.15 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างอาชีพกับความต้องการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวชาวไทยในแหล่งท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติทางบก

อาชีพของนักท่องเที่ยวชาวไทย	ความต้องการท่องเที่ยวแหล่งท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติทางบก		
	จำนวน	ร้อยละ	Chi-square
1.เกษตรกรรวม	24	4.38	$\chi^2 = 8.873$ $\alpha = 0.181$
2.นักเรียน/ นักศึกษา	130	23.72	
3.ค้าขาย	79	14.42	
4.รับจ้าง/เอกชน	155	28.28	
5.รับราชการ/ รัฐวิสาหกิจ	31	18.25	
6. อื่นๆ	60	10.95	
รวม	548	100.00	

การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างอาชีพของนักท่องเที่ยวชาวไทย กับความต้องการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติทางบก โดยใช้วิธีทดสอบค่าไค-สแควร์ (Chi-square) ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 ได้ค่า Sig. = 0.181 แสดงว่าอาชีพของนักท่องเที่ยวชาวไทยไม่มีความสัมพันธ์กับความต้องการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติทางบก ของนักท่องเที่ยวชาวไทย

นักท่องเที่ยวที่ต้องการท่องเที่ยวแหล่งท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติทางบก มีรายได้ต่ำกว่า 10,000 เป็นจำนวนมากที่สุด เป็นจำนวน ร้อยละ 48.91 รายละเอียดดังตารางที่ 4.16

ตารางที่ 4.16 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างรายได้กับความต้องการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวชาวไทยในแหล่งท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติทางบก

รายได้(ต่อเดือน)ของนักท่องเที่ยวชาวไทย	ความต้องการท่องเที่ยวแหล่งท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติทางบก		
	จำนวน	ร้อยละ	Chi-square
1. ต่ำกว่า 10,000 บาท	268	48.91	$\chi^2 = 9.226$ $\alpha = 0.100$
2. 10,001 - 20,000 บาท	116	21.17	
3. 20,001 - 30,000 บาท	77	14.05	
4. 30,001 - 40,000 บาท	33	6.02	
5. 40,001 - 50,000 บาท	28	5.11	
6. 50,001 ขึ้นไป	26	4.74	
รวม	548	100.00	

การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างรายได้ของนักท่องเที่ยวชาวไทย กับความต้องการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติทางบก โดยใช้วิธีทดสอบค่าไคว์-สแควร์ (Chi-square) ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 ได้ค่า Sig. = 0.100 แสดงว่ารายได้ของนักท่องเที่ยวชาวไทยไม่มีความสัมพันธ์กับความต้องการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติทางบก ของนักท่องเที่ยวชาวไทย

นักท่องเที่ยวที่ต้องการท่องเที่ยวแหล่งท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติทางบก นับถือศาสนาพุทธเป็นจำนวนมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 80.66 รายละเอียดดังตารางที่ 4.17

ตารางที่ 4.17 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างการนับถือศาสนากับความต้องการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวชาวไทยในแหล่งท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติทางบก

การนับถือศาสนาของนักท่องเที่ยวชาวไทย	ความต้องการท่องเที่ยวแหล่งท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติทางบก		
	จำนวน	ร้อยละ	Chi-square
1.พุทธ	442	80.66	$\chi^2 = 1.602$ $\alpha = 0.659$
2.อิสลาม	86	15.69	
3.คริสต์	19	3.47	
4.ศาสนาอื่น ๆ	1	0.18	
รวม	548	100.00	

การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการนับถือศาสนาของนักท่องเที่ยวชาวไทย กับความต้องการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติทางบก โดยใช้วิธีทดสอบค่าไคว์-สแควร์ (Chi-square) ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 ได้ค่า Sig. = 0.659 แสดงว่าการนับถือศาสนาของนักท่องเที่ยวชาวไทยไม่มีความสัมพันธ์กับความต้องการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติทางบก ของนักท่องเที่ยวชาวไทย

เหตุผลที่นักท่องเที่ยวต้องการท่องเที่ยวแหล่งท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติทางบก เพราะ ได้มีโอกาสมาสัมผัสกับธรรมชาติที่คนส่วนใหญ่ไม่เคยพบเห็น ได้เห็นความอุดมสมบูรณ์ของพืช พืชหายาก ได้มีโอกาสเห็นสัตว์ป่า ได้มีโอกาสเห็นสภาพพื้นที่ที่แปลก ๆ ได้มีโอกาสชื่นชมกับภูมิทัศน์ที่งดงาม ได้พบกับนิเวศของแหล่งท่องเที่ยวที่แปลก มีสิ่งอำนวยความสะดวกและสะอาด มีความปลอดภัย และการเดินทางสะดวก ตามลำดับ รายละเอียดดังตารางที่ 4.18

ตารางที่ 4.18 แสดงเหตุผลที่นักท่องเที่ยวชาวไทยต้องการท่องเที่ยว
แหล่งท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติทางบกเรียงตามลำดับ

เหตุผลที่ต้องการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติทางบก	จำนวนคนและร้อยละของระดับความสนใจ					$\bar{x}$
	น้อย สุด	น้อย	ปาน กลาง	มาก	มากที่สุด	
1. ได้มีโอกาสสัมผัสกับธรรมชาติที่คนส่วนใหญ่ไม่เคยพบเห็น	2 0.36	7 1.28	70 12.77	220 40.15	249 45.44	4.29
2. ได้เห็นความอุดมสมบูรณ์ของพืชและพืชหายาก	1 0.18	24 4.38	127 23.18	186 33.94	210 38.32	4.06
3. ได้มีโอกาสเห็นสัตว์ป่า	2 0.36	34 6.20	118 21.53	204 37.23	190 34.68	3.99
4. ได้มีโอกาสเห็นสภาพพื้นที่ที่แปลก ๆ	11 2.01	35 6.39	128 23.36	223 40.69	151 27.55	3.85
5. ได้มีโอกาสชื่นชมกับภูมิทัศน์ที่งดงาม	10 1.82	20 3.65	177 32.30	205 37.41	136 24.82	3.79
6. ได้พบกับนิเวศของแหล่งท่องเที่ยวที่แปลก	9 1.64	53 9.67	145 26.46	214 39.05	127 23.18	3.72
7. มีสิ่งอำนวยความสะดวกและสะอาด	9 1.64	40 7.30	185 33.76	185 33.76	129 23.54	3.70
8. มีความปลอดภัย	12 2.19	50 9.12	182 33.21	202 36.86	102 18.62	3.60
9. การเดินทางสะดวก	34 6.20	93 16.97	163 29.75	139 25.36	119 21.72	3.39

ระดับความสนใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยในการท่องเที่ยวแหล่งท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติทางบกในจังหวัดภูเก็ต แสดงไว้ในตารางที่ 4.19

ตารางที่ 4.19 แสดงระดับความสนใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยในการท่องเที่ยวแหล่งท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติทางบกในจังหวัดภูเก็ต

แหล่งท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติทางบก	จำนวนคนและร้อยละของระดับความสนใจ					$\bar{x}$
	น้อยสุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด	
1.น้ำตกโดนไทร อ.ถลาง	31 5.66	64 11.68	139 25.36	168 30.70	146 26.64	3.61
2.น้ำตกกะทู้ อ.กะทู้	35 6.40	58 10.60	157 28.40	167 30.47	131 23.91	3.55
3.ป่าพรุไม้ขาว อ.ถลาง	44 8.03	68 12.41	168 33.70	139 25.36	129 23.54	3.44

จากตารางที่ 4.19 พบว่าแหล่งท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติทางบกใน จังหวัดภูเก็ตที่นักท่องเที่ยวชาวไทยเลือกท่องเที่ยวที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือน้ำตกโดนไทร อ.ถลาง โดยมีนักท่องเที่ยวให้ระดับความต้องการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวนี้ที่ระดับมากที่สุดถึงร้อยละ 26.64 และให้ระดับความต้องการมาร้อยละ 30.70 แหล่งท่องเที่ยวถัดมาที่เลือกท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติทางบกคือน้ำตกกะทู้ อ.กะทู้ และแหล่งท่องเที่ยวลำดับสุดท้ายที่นักท่องเที่ยวเลือก คือป่าพรุไม้ขาว อ.ถลาง อย่างไรก็ตามทุกแหล่งท่องเที่ยวที่นักท่องเที่ยวเลือกท่องเที่ยว อยู่ในระดับค่าเฉลี่ยความต้องการ ระหว่าง 3.44 – 3.61 หมายถึงอยู่ในระดับความสนใจปานกลาง

ระดับความสนใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยในการท่องเที่ยวแหล่งท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติทางบกในจังหวัดพังงา แสดงไว้ในตารางที่ 4.20

ตารางที่ 4.20 แสดงระดับความสนใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่สนใจแหล่งท่องเที่ยวใน
แหล่งท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติทางบกในจังหวัดพังงา

แหล่งท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวเชิง ธรรมชาติทางบก	ร้อยละของระดับความสนใจ					$\bar{x}$
	น้อยสุด	น้อย	ปาน กลาง	มาก	มากที่สุด	
1.น้ำลำปี อ.ท้ายเหมือง	6 1.09	28 5.11	125 22.81	160 29.20	229 41.79	4.05
2.น้ำตกนางมโนราห์ อ.เมือง	0 0.00	28 5.11	149 27.19	180 32.87	191 34.85	3.97
3.ถ้ำพุงช้าง อ.เมือง	0 0.00	40 7.30	160 29.20	154 28.10	194 35.40	3.92
4.อุทยานแห่งชาติศรีพังงาอ.ตะกั่วป่า	11 2.01	40 7.30	142 25.91	160 29.20	195 35.58	3.89
5.น้ำตกโดนปวิวรรต อ.เมือง	13 2.37	45 8.22	105 19.16	219 39.96	166 30.29	3.87
6.น้ำตกสายรุ้ง อ.ตะกั่วป่า	12 2.19	46 8.40	122 22.26	231 42.15	137 25.00	3.79
7.น้ำตกถ้ำรู อ.กะปง	11 2.01	40 7.30	189 34.49	165 30.11	143 26.09	3.71
8.น้ำตกหินลาด อ.กะปง	6 1.09	63 11.50	160 29.20	176 32.12	143 26.09	3.70
9.น้ำตกโดนช่องฟ้า อ.ตะกั่วป่า	18 3.28	72 13.14	178 32.48	160 29.20	120 21.90	3.53

จากตารางที่ 4.20 พบว่าแหล่งท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติทางบกใน จังหวัดพังงาที่นักท่องเที่ยวชาวไทยเลือกท่องเที่ยวที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือน้ำลำปี อ.ท้ายเหมือง โดยมีนักท่องเที่ยวให้ระดับความต้องการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวนี้ที่ระดับมากที่สุดถึงร้อยละ 41.79 และให้ระดับความต้องการมาก ถึงร้อยละ 29.20 แหล่งท่องเที่ยวถัดมาที่เลือกท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติทางบกคือน้ำตกนางมโนราห์ อ.เมือง ถัดมาคือถ้ำพุงช้าง อ.เมือง และแหล่งท่องเที่ยวลำดับสุดท้ายที่เลือกคือ น้ำตกโดนช่องฟ้า อ.ตะกั่วป่า อย่างไรก็ตามทุกๆแหล่งท่องเที่ยว

ที่นักท่องเที่ยวเลือกท่องเที่ยว อยู่ในระดับค่าเฉลี่ยความต้องการ ระหว่าง 3.53 – 4.05 หมายถึงอยู่ในระดับความสนใจ ปานกลางจนถึงมากที่สุด

ระดับความสนใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยในการท่องเที่ยวแหล่งท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติทางบกในจังหวัดกระบี่ แสดงไว้ในตารางที่ 4.21

ตารางที่ 4.21 แสดงระดับความสนใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่สนใจท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติทางบกในจังหวัดกระบี่

แหล่งท่องเที่ยวในแหล่ง ท่อง เที่ยวเชิงธรรมชาติทางบก	ร้อยละของระดับความสนใจ					$\bar{x}$
	น้อยสุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด	
1.สระมรกต อ.คลองท่อม	15 2.70	12 2.10	102 18.60	221 40.40	198 33.50	4.05
2.น้ำตกร้อน อ.คลองท่อม	18 3.28	9 1.64	117 21.35	272 49.64	132 24.09	3.89
3.คลองสองน้ำท่าปอม อ.เมือง	27 4.93	29 5.29	148 27.00	208 37.96	136 24.82	3.72
4.ป่าเขานอจู้จี้ อ.คลองท่อม	18 3.29	40 7.30	161 29.38	235 42.88	94 17.15	3.63
5.เขาทางนาค อ.เมือง	27 4.93	42 7.66	172 31.39	193 35.22	114 20.80	3.59
6.ธารโบกขรณี อ.อ่าวลึก	26 4.74	50 9.13	175 31.93	205 37.41	92 16.79	3.52
7.ถ้ำเพชร อ.อ่าวลึก	35 6.39	45 8.21	178 32.48	195 35.58	95 17.34	3.49
8.น้ำตกห้วยโต้ อ.อ่าวลึก	41 7.48	53 9.67	197 35.95	167 30.48	90 16.42	3.38
9.ภูเขาพนมเบญจา อ.เมือง	34 6.21	65 11.86	200 36.49	165 30.11	84 15.33	3.36
10.ภูเขา อ.เขาพนม	50 9.12	55 10.04	190 34.67	190 34.67	63 11.50	3.29

จากตารางที่ 4.21 พบว่าแหล่งท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติทางบกในจังหวัดกระบี่ที่นักท่องเที่ยวชาวไทยเลือกท่องเที่ยวที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือสระมรกต อ.คลองท่อมโดยมีนักท่องเที่ยวให้ระดับความสนใจในแหล่งท่องเที่ยวนี้ที่ระดับมากที่สุดถึงร้อยละ 33.50 และให้เหตุผลระดับมากถึงร้อยละ 40.40 แหล่งท่องเที่ยวถัดมาที่เลือกท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติทางบกคือน้ำตกร้อน อ.คลองท่อม ถัดมาคือคลองสองน้ำท่าปอม อ.เมืองและแหล่งท่องเที่ยวลำดับสุดท้ายที่เลือกคือ ภูเขา อ.เขาพนม อย่างไรก็ตามทุกๆแหล่งท่องเที่ยวที่นักท่องเที่ยวเลือกท่องเที่ยว อยู่ในระดับค่าเฉลี่ยความต้องการ ระหว่าง 3.29 – 4.05 หมายถึงอยู่ในระดับความสนใจ ปานกลางจนถึงมาก

4.3.2 ผลการศึกษาความต้องการของนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศ

เก็บข้อมูลจากสถานที่เก็บข้อมูล จังหวัดภูเก็ต จำนวน 200 ชุด พังงาจำนวน100 ชุด และ กระบี่จำนวน 100 ชุด เป็นข้อมูลที่เก็บในช่วงเดือนกรกฎาคม 2547 ถึงเดือนสิงหาคม 2547 ได้ผลจากการศึกษาดังนี้

ข้อมูลทั่วไป

นักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศเป็นเพศชายจำนวนร้อยละ 56.75 เป็นเพศหญิง จำนวนร้อยละ 43.25 แสดงว่า นักท่องเที่ยวต่างประเทศเพศชายเดินทางท่องเที่ยวมากกว่าเพศหญิง

นักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศที่สำรวจมีอายุระหว่าง 25-34 ปี มีจำนวนมากที่สุดจำนวนร้อยละ 32.00 รองลงมาคืออายุ 15-24 ปี จำนวนร้อยละ 28.25 และอายุ 35-44 ปี จำนวนร้อยละ 19.50 อายุ 45-54 ปี จำนวนร้อยละ 10.75 อายุ 55-64 ปี จำนวนร้อยละ 6.00 อายุ 65-74 ปี จำนวนร้อยละ 2.25 อายุมากกว่า 74 จำนวนร้อยละ 1.25 แสดงว่านักท่องเที่ยวที่เดินทางมาจังหวัด ภูเก็ต พังงาและกระบี่ ในระหว่างเดือนกรกฎาคม ถึงเดือนสิงหาคม 2547 จะเป็นกลุ่มที่มีอายุอยู่ระหว่าง 15-34 ปี

นักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศ ที่เดินทางมาจะเป็นชาวอังกฤษมากที่สุด จำนวนร้อยละ 18.25 รองลงมาเป็นกลุ่มยุโรปจำนวนร้อยละ 17.75 ชาวออสเตรเลียจำนวนร้อยละ 9.00 ชาวจีนจำนวนร้อยละ 4.50 เป็นกลุ่มเอเชียจำนวนร้อยละ 7.00 ชาวญี่ปุ่นจำนวนร้อยละ 4.50 ชาวอเมริกันจำนวนร้อยละ 4.00 ชาวสแกนดิเนเวียจำนวนร้อยละ 3.75 และชาติอื่นๆ จำนวนร้อยละ 22.25 ได้แก่ อิสราเอล ตะวันออกกลาง ซิมบับเวย์ อัฟริกา เป็นต้น แสดงว่านักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศมีความหลากหลายของชาติพันธุ์ ที่เดินทางมาท่องเที่ยวในจังหวัดภูเก็ต พังงา และกระบี่

ระดับการศึกษาสูงสุดของนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศ มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรี มากที่สุดจำนวนร้อยละ 30.00 รองลงมาเป็นมัธยมศึกษาจำนวนร้อยละ 26.25 อนุปริญญา จำนวนร้อยละ 19.25 ปริญญาโทจำนวนร้อยละ 17.75 สูงกว่าปริญญาโทร้อยละ 5.50 ประถมศึกษาจำนวนร้อยละ 3.25 แสดงว่านักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศที่เข้ามาท่องเที่ยวมีระดับการศึกษาค่อนข้างสูง

นักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศมีอาชีพหลากหลายมาก มีทั้งนักเรียน/ นักศึกษา ร้อยละ 9.56 รับจ้าง/เอกชนจำนวนร้อยละ 2.01 รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ ได้แก่ ครู พยาบาล จำนวนร้อยละ 2.96 และอาชีพอื่นๆ จำนวนร้อยละ 85.47 ได้แก่ กัปตัน บรรณาธิการวารสาร นักถ่ายรูป นักแต่งเพลง ผู้กำกับการแสดง นักเต้น สถาปนิก มัคณนากร ออกแบบคอมพิวเตอร์ นักจิตวิทยา แม่บ้าน เป็นต้น

รายได้ของนักท่องเที่ยว (ต่อเดือน) มีนักท่องเที่ยวที่ไม่อยากจะระบุรายได้จำนวนร้อยละ 81.50 มีเพียงร้อยละ 18.50 ที่ระบุรายได้อยู่ระหว่าง 500-60,000 ดอลลาร์ และเงินปอนด์อยู่ระหว่าง 400-6,000 ปอนด์ ที่ระบุเป็นเงินบาทอยู่ระหว่าง 30,000-400,000 บาท

นักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศนับถือศาสนาคริสต์มากที่สุดจำนวนร้อยละ 47.50 นับถือศาสนาอิสลามจำนวนร้อยละ 15.75 ศาสนาพุทธ จำนวนร้อยละ 14.50 นับถือศาสนาอื่นๆ จำนวนร้อยละ 22.25

การเดินทางท่องเที่ยวชาวต่างประเทศนิยมเดินทางเป็นกลุ่มจำนวนร้อยละ 76.75 มากกว่าเดินทางคนเดียวซึ่งมีร้อยละ 23.25

นักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศที่เคยมาท่องเที่ยวจังหวัดภูเก็ต พังงา และกระบี่ มาก่อนจำนวนร้อยละ 49.75 ที่ไม่เคยมาท่องเที่ยว 50.25

นักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศเดินทางมาเพื่อท่องเที่ยวจังหวัดภูเก็ต พังงา และกระบี่ จะพักอยู่ตั้งแต่ 1-7 วัน ร้อยละ 58.89 จำนวน 8-14 วัน ร้อยละ 20.94 จำนวน 15-21 วัน ร้อยละ 5.93 จำนวน 22-30 วัน ร้อยละ 1.58 มากกว่า 30 วัน ร้อยละ 12.64 จะเห็นว่านักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศจะพักประมาณ 1-7 วันมากที่สุด ซึ่งการจัดการท่องเที่ยวแหล่งท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติทางบกควรจะคำนึงถึงระยะเวลาของนักท่องเที่ยวด้วย

นักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศมีไกด์นำเที่ยวจำนวนร้อยละ 25.25 ไม่ได้ใช้ไกด์นำเที่ยวจำนวนร้อยละ 74.75

ความต้องการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติทางบกของนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศ

นักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศที่ไม่ต้องการท่องเที่ยวแหล่งท่องเที่ยวที่เป็นธรรมชาติทางบก จำนวน 151 คน คิดเป็นร้อยละ 37.75 นักท่องเที่ยวที่ต้องการท่องเที่ยวแหล่งท่องเที่ยวที่เป็นธรรมชาติทางบกจำนวน 249 คน ร้อยละ 62.25

นักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศที่ต้องการท่องเที่ยวแหล่งท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติทางบก เป็นเพศชาย 57.03 และเพศหญิงร้อยละ 42.97 รายละเอียดดังตารางที่ 4.22

ตารางที่ 4.22 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างเพศกับความต้องการท่องเที่ยวของชาวต่างประเทศในแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติทางบก

เพศของนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศ	ความต้องการท่องเที่ยวแหล่งท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติทางบก		
	จำนวน	ร้อยละ	Chi-square
1.หญิง	142	57.03	$\chi^2 = 0.013$ $\alpha = 0.908$
2.ชาย	107	42.97	
รวม	249	100.00	

การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างเพศของนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศ กับความต้องการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติทางบก โดยใช้วิธีทดสอบค่าไคว์-สแควร์ (Chi-square) ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 ได้ค่า Sig. = 0.908 แสดงว่า เพศของนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศไม่มีความสัมพันธ์กับความต้องการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติทางบก ของนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศ

นักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศที่ต้องการท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติทางบก ส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 15 – 34 ปี ร้อยละ 63.25 กลุ่มถัดมา มีอายุระหว่าง 35 – 54 ปี คิดเป็นร้อยละ 37.50 และอีกร้อยละ 9.23 มีอายุมากกว่า 55 ปี ขึ้นไป รายละเอียดดังตารางที่ 4.23

ตารางที่ 4.23 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างอายุกับความต้องการท่องเที่ยว
ของชาวต่างประเทศในแหล่งท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติทางบก

อายุของนักท่องเที่ยว ชาวต่างประเทศ	ความต้องการท่องเที่ยวแหล่งท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติทางบก		
	จำนวน	ร้อยละ	Chi-square
1.ระหว่าง 15-24 ปี	79	31.73	$\chi^2 = 9.057$ $\alpha = .170$
2. ระหว่าง 25-34 ปี	81	32.53	
3. ระหว่าง 35-44 ปี	38	15.26	
4. ระหว่าง 45-54 ปี	28	11.24	
5. ระหว่าง 55-64 ปี	16	6.43	
6. ระหว่าง 65-74 ปี	2	0.80	
7.มากกว่า 74 ปี	5	2.00	
รวม	249	100.00	

การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างอายุของนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศ กับความต้องการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติทางบก โดยใช้วิธีทดสอบค่าไคว์-สแควร์ (Chi-square) ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 ได้ค่า Sig. = 0.170 แสดงว่า อายุของนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศไม่มีความสัมพันธ์กับความต้องการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติทางบก ของนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศ

นักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศที่ต้องการท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติทางบกส่วนใหญ่ร้อยละ พบว่ามีภูมิลำเนาอยู่ในประเทศอังกฤษ คือร้อยละ 19.68 รองลงมาร้อยละ 16.06 มีภูมิลำเนาอยู่ในยุโรป และที่เดินทางมาท่องเที่ยวจากภูมิลำเนาอื่นๆอยู่ในลำดับใกล้เคียงกัน รายละเอียดดังตารางที่ 4.24

ตารางที่ 4.24 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างภูมิลำเนากับความต้องการท่องเที่ยว
ของชาวต่างประเทศในแหล่งท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติทางบก

ภูมิลำเนาของนักท่องเที่ยว ชาวต่างประเทศ	ความต้องการท่องเที่ยวแหล่งท่องเที่ยวเชิง ธรรมชาติทางบก		
	จำนวน	ร้อยละ	Chi-square
อเมริกา	13	5.22	$\chi^2 = 16.422$ $\alpha = 0.037$
ออสเตรเลีย	22	8.84	
นิวซีแลนด์	6	2.41	
อังกฤษ	49	19.68	
ญี่ปุ่น	7	2.81	
จีน	16	6.43	
เอเชีย	14	5.62	
ยุโรป	40	16.06	
สแกนดิเนเวีย	12	4.82	
อื่นๆ	70	28.11	
รวม	249	100.00	

การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างภูมิลำเนาของนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศ กับความต้องการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติทางบก โดยใช้วิธีทดสอบค่าไคว์-สแควร์ (Chi-square) ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 ได้ค่า Sig. = 0.037 แสดงว่าภูมิลำเนาของนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศมีความสัมพันธ์กับความต้องการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติทางบก ของนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศ โดยมีภูมิลำเนาอยู่ในประเทศอังกฤษมากที่สุด

นักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศที่ต้องการท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติทางบก ส่วนใหญ่ร้อยละ 54.22 จบการศึกษาในระดับในระดับอุดมศึกษา รองลงมาจบการศึกษาระดับพื้นฐาน มีจำนวนร้อยละ 24.90 อีกร้อยละ 20.88 จบการศึกษาในระดับปริญญาโทหรือสูงกว่า รายละเอียดดังตารางที่ 4.25

ตารางที่ 4.25 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างระดับการศึกษากับความต้องการท่องเที่ยวของ
ชาวต่างประเทศในแหล่งท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติทางบก

ระดับการศึกษาของนัก ท่องเที่ยวชาวต่างประเทศ	ความต้องการท่องเที่ยวแหล่งท่องเที่ยวเชิง ธรรมชาติทางบก		
	จำนวน	ร้อยละ	Chi-square
1.ประถมศึกษา	9	3.61	$\chi^2 = 9.663$ $\alpha = 0.085$
2.มัธยมศึกษา	53	21.29	
3.อนุปริญญา	54	21.69	
4.ปริญญาตรี	81	32.53	
5.ปริญญาโท	36	14.46	
6.สูงกว่าปริญญาโท	16	6.42	
รวม	249	100.00	

การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างระดับการศึกษาของนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศกับ
ความต้องการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติทางบก โดยใช้วิธีทดสอบค่าไคว์-สแควร์
(Chi-square) ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 ได้ค่า Sig. = 0.085 แสดงว่าระดับการศึกษาของนักท่อง
เที่ยวชาวต่างประเทศไม่มีความสัมพันธ์กับความต้องการท่องเที่ยว ในแหล่งท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติ
ทางบกของนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศ

นักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศที่ต้องการท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติทางบกส่วนใหญ่พบว่า ร้อย
ละ 49.80 นับถือศาสนาคริสต์รองลงมาร้อยละ 32.93 นับถือศาสนาอื่นๆและร้อยละ 10.04 นับถือ
ศาสนาพุทธซึ่งใกล้เคียงกับผู้นับถือศาสนาอิสลามร้อยละ 7.23 รายละเอียดดังตารางที่ 4.26

ตารางที่ 4.26 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างการนับถือศาสนากับความต้องการท่องเที่ยว
ของชาวต่างประเทศในแหล่งท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติทางบก

ระดับการศึกษาของนัก ท่องเที่ยวชาวต่างประเทศ	ความต้องการท่องเที่ยวแหล่งท่องเที่ยวเชิง ธรรมชาติทางบก		
	จำนวน	ร้อยละ	Chi-square
1.พุทธ	124	49.80	$x^2 = 17.497$ $\alpha = 0.001$
2.อิสลาม	18	7.23	
3.คริสต์	25	10.04	
4.ศาสนาอื่น ๆ	82	32.93	
รวม	249	100.00	

การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการนับถือศาสนาของนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศ กับ ความต้องการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติทางบก โดยใช้วิธีทดสอบค่าไคว์-สแควร์ (Chi-square) ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 ได้ค่า Sig. = 0.001 แสดงว่าการนับถือศาสนาของนักท่อง เที่ยวชาวต่างประเทศ มีความสัมพันธ์กับความต้องการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติ ทางบกของนักท่องเที่ยชาวต่างประเทศ

นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่เดินทางมาท่องเที่ยวเป็นหมู่คณะคิดเป็น ร้อยละ 80.72 และเดิน ทางมาท่องเที่ยวคนเดียว ร้อยละ 19.28 รายละเอียดดังนี้

ลักษณะการเดินทาง	จำนวน (คน)	ร้อยละ
เดินทางคนเดียว	48	19.28
เดินทางเป็นหมู่คณะ	201	80.72
รวม	249	100.00

นักท่องเที่ยวย่อยร้อยละ 39.76 เดินทางมาท่องเที่ยวครั้งแรก และร้อยละ 60.24 มาเที่ยวซ้ำ รายละเอียดดังนี้

ลักษณะการท่องเที่ยว	จำนวน (คน)	ร้อยละ
เที่ยว		
มาเที่ยวครั้งแรก	99	39.76
มาเที่ยวซ้ำ	150	60.24
รวม	249	100.00

ระดับความต้องการของนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศที่สนใจท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติทางบกในแต่ละเหตุผล แสดงในตารางที่ 4.27

ตารางที่ 4.27 แสดงระดับความต้องการของนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศที่สนใจท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติทางบก

เหตุผลที่เลือกท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติทางบก	ร้อยละของระดับความต้องการ					$\bar{x}$
	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด	
1.ได้มีโอกาสชื่นชมกับภูมิทัศน์ที่งดงาม	1 0.40	10 4.02	34 13.65	99 39.76	105 42.17	4.19
2.ได้สัมผัสกับธรรมชาติที่ไม่เคยสัมผัส	1 0.40	10 4.02	42 16.87	106 42.57	90 36.14	4.10
3.ได้เห็นความอุดมสมบูรณ์ของพืช	3 1.20	12 4.82	49 19.68	98 39.36	87 34.94	4.02
4.ได้มีโอกาสเห็นสภาพพื้นที่ที่แปลกๆ	0 0.00	18 7.23	50 20.08	97 38.96	84 33.73	3.99
5.ได้มีโอกาสเห็นสัตว์ป่า	3 1.20	22 8.84	52 20.88	87 34.94	85 34.14	3.91
6.ได้พบกับแหล่งท่องเที่ยวที่แปลก	2 0.80	27 10.84	60 24.10	82 32.93	78 31.33	3.83
7.มีความปลอดภัย	5 2.01	25 10.04	74 29.71	85 34.14	60 24.10	3.68
8.การเดินทางสะดวก	11 4.42	29 11.65	84 33.73	75 30.12	50 20.08	3.49
9.มีสิ่งอำนวยความสะดวกและสะอาด	8 3.21	34 13.65	85 34.14	79 31.73	43 17.27	3.46

จากตารางที่ 4.27 พบว่าเหตุผลในการเลือกท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติทางบกของนักท่องเที่ยวต่างชาติที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือมีโอกาสขึ้นชมกับภูมิทัศน์ที่งดงาม โดยมีนักท่องเที่ยวให้ระดับความต้องการท่องเที่ยวด้วยเหตุผลนี้ที่ระดับมากที่สุดถึงร้อยละ 36.50 และให้เหตุผลระดับมาก ถึงร้อยละ 34.00 เหตุผลถัดมาที่เลือกท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติทางบกคือได้สัมผัสกับธรรมชาติที่ไม่เคยสัมผัส ถัดมาคือได้เห็นความอุดมสมบูรณ์ของพืช พืชหายากและเหตุผลลำดับสุดท้ายที่เลือกคือ มีสิ่งอำนวยความสะดวกและสะอาด อย่างไรก็ตามทุกๆ เหตุผลที่นักท่องเที่ยวให้ในการเลือกท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติทางบก อยู่ในระดับค่าเฉลี่ยความสนใจ ระหว่าง 3.45 – 4.19 หมายถึงอยู่ในระดับความสนใจปานกลางจนถึงมาก

นักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศที่สนใจท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติทางบกในแต่ละจังหวัดแสดงไว้ในตารางที่ 4.28-4.30

ตารางที่ 4.28 แสดงจำนวนของนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศที่สนใจท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติทางบกในจังหวัดต่างๆ

แหล่งท่องเที่ยว	จำนวน (คน)	ร้อยละ
จังหวัดภูเก็ต	138	55.42
จังหวัดพังงา	56	22.49
จังหวัดกระบี่	55	22.09
รวม	249	100.00

จากตารางที่ 4.28 พบว่านักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศให้ความสนใจท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติทางบก ในจังหวัดภูเก็ตมากที่สุด ร้อยละ 55.42 และรองลงมา คือจังหวัดพังงาซึ่งมีความจํานวนใกล้เคียงกันคือร้อยละ 22.49 และ 22.09 ตามลำดับ

ความประทับใจของนักท่องเที่ยว

ในเรื่องของความประทับใจ นักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างประเทศมีความประทับใจพอใจในการท่องเที่ยวจังหวัดภูเก็ต พังงา และกระบี่ ประมวลได้ดังนี้ จังหวัดภูเก็ตมีเรื่องอำนวยความสะดวก เทคโนโลยีทันสมัยดีมาก มีความสนุกสนานมากที่ภูเก็ต ชอบสปา วัด จังหวัดพังงา ประทับใจในสวยงาม ความเงียบสงบ ผู้คนเป็นมิตรและสุภาพ ประทับใจธรรมชาติ และการช้ช้าง ครั้งแรกที่มารู้สึกประทับใจและมหัศจรรย์ สป่าดีมาก ผู้คนใจดี รอยยิ้มของผู้คน

ทุกอย่างที่แปลกใหม่ วัฒนธรรมประเพณี จังหวัดกระบี่ ประทับใจกับกิจกรรมป็นเขา ร้านอาหาร อากาศดี น้ำตกร้อน สปาสบายมาก อาหารอร่อยมาก รอยยิ้ม วัฒนธรรม เป็นที่ที่สวยงามมาก ธรรมชาติที่สวยงาม

จะเห็นว่านักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวจังหวัดภูเก็ต พังงา และกระบี่ มีความประทับใจพอใจในสิ่งที่ใกล้เคียงกัน คือ อากาศ ธรรมชาติที่สวยงาม วัฒนธรรม รอยยิ้ม ความเป็นมิตรของผู้คน รวมทั้งอาหาร

ข้อเสนอแนะในการพัฒนา

นักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างประเทศยังให้ข้อเสนอแนะ เกี่ยวกับการพัฒนาการท่องเที่ยวในจังหวัดภูเก็ต พังงา กระบี่ ดังนี้

จังหวัดภูเก็ต ควรพัฒนาในด้านต่างๆ ดังนี้

1. การคมนาคม การจราจร รถแท็กซี่ควรถูกกว่านี้ ค่าโดยสารแพง มอเตอร์ไซด์ไม่สุภาพ พัฒนาด้านการขนส่ง ให้มีรถไฟฟ้า อยากให้มีสะพานลอยฟ้าเหมือนกรุงเทพ
2. การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ควรจัดการเที่ยวเชิงอนุรักษ์ รักษาธรรมชาติให้คงอยู่ตามธรรมชาติ ไม่ให้มีการตัดต้นไม้ทำลายป่า ดูแลสิ่งแวดล้อม รักษาท้องถื่นภูเก็ตไว้ ดูแลขยะ ให้มีเจ้าหน้าที่ที่ดีดูแลสถานที่
3. พัฒนาสถานที่ท่องเที่ยวให้ดีขึ้น มีสิ่งอำนวยความสะดวกและสาธารณูปโภค สุขา ความสะอาด จัดระเบียบร้านค้า พัฒนาจุดชมวิว ไม่ควรสร้างบ้านมากเกินไป
4. ความปลอดภัยของนักท่องเที่ยว ให้มีความปลอดภัย ไม่ให้มีขโมย นักท่องเที่ยวต่างชาติไม่มีความเคารพสถานที่
5. การประชาสัมพันธ์ ป้ายบอกสถานที่ ความชัดเจนของแผนที่
6. ควรจัดระเบียบการท่องเที่ยว ให้ราคาการท่องเที่ยวถูกกว่านี้ จัดการไกด์ฝีมือดี เทศกาลแจกโปสการ์ด ทำให้บ้านเมืองให้น่าอยู่ มีการต้อนรับที่ดี การขายสินค้านักท่องเที่ยวที่แพงเกินไป ให้มีการบริการที่ดี ควรมีสถานที่ให้คนไทยบ้าง

จังหวัดพังงา ควรพัฒนาในด้านต่างๆ ดังนี้

1. พัฒนาสถานที่ท่องเที่ยว ให้สถานที่ท่องเที่ยวสวยงาม ปรับปรุงภูมิทัศน์ ควรมีการสร้างศาลาที่พัก ควรมีสวนสนุก จำหน่ายของที่ระลึกพื้นบ้านราคาถูก
2. การคมนาคมขนส่ง การบริการ ความสะดวก สถานที่จอดรถ
3. การอนุรักษ์ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม ให้ดูแลรักษาสิ่งแวดล้อม ขยะ น้ำเสีย การจัดระเบียบร้านค้า

4. การประชาสัมพันธ์ มีการประชาสัมพันธ์ให้มากกว่านี้ ควรมีเอกสาร/วารสารการนำเที่ยว ภาษาที่ใช้ ใช้ภาษาถิ่น การจัดอบรมผู้นำเที่ยว
5. การรักษาความปลอดภัย มีบุคคลทำตัวไม่เหมาะสม

จังหวัดกระบี่ ควรพัฒนาในด้านต่างๆ ดังนี้

- 1.การอนุรักษ์ธรรมชาติ ปลูกจิตสำนึกให้รักธรรมชาติ ส่งเสริมให้บุคคลช่วยกันอนุรักษ์รักษาความสะอาด การจัดเก็บขยะ ไม่มีถังใส่ขยะ ความสะอาดของสถานที่ห้องน้ำไม่สะอาด
 - 2.การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว ให้มีสิ่งอำนวยความสะดวก ทำให้ประชาชนเข้าใจในภาษาต่างชาติควรฝึกภาษาให้มากขึ้น
 - 3.การคมนาคม ควรมีป้ายบอกทาง ควรมีรถให้เช่า ราคามาตรฐาน ดูแลการจราจร
 - 4.ปรับปรุงสาธารณูปโภค ติดตั้งไฟฟ้าตามเส้นทางเดินรถ
 5. การประชาสัมพันธ์ เพิ่มแหล่งข้อมูลการท่องเที่ยวและเอกสารวารสารการนำเที่ยว ควรมีเจ้าหน้าที่บริการ
 6. มาตรฐานความปลอดภัย
 7. มาตรฐานอาหาร อาหารมีราคาแพง ราคาของระลึกแพง ของมีราคาแพง
 8. มาตรฐานด้านที่พัก และอัตราค่าบริการ
- จะเห็นว่านักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างประเทศ มีความสนใจจะท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติทางบก ประทับใจในความงดงามของธรรมชาติ ชื่นชอบผู้คนรอยยิ้ม วิถีชีวิต ชอบสิ่งแปลกใหม่ แต่อยากจะให้ดูแลรักษาความเป็นภูเก็ต พังงา และกระบี่ไว้ อย่าให้ทรัพยากรถูกทำลาย อยากให้ดูแลรักษาสิ่งแวดล้อม ความสะอาด จัดการเรื่องขยะ แล้วจะมีผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวที่ขายได้นานและยั่งยืน

บทที่ 5

สรุปผลการศึกษาวิจัย อภิปราย และข้อเสนอแนะ

การศึกษาวิจัยเรื่อง การศึกษาศักยภาพของทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติทางบก จังหวัดภูเก็ต พังงา และกระบี่ มีวัตถุประสงค์เพื่อ ศึกษาศักยภาพของทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติทางบกในฐานะเป็นผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวของจังหวัดภูเก็ต กระบี่ และพังงาโดยการมีส่วนร่วมของประชาชนและผู้ใช้อข้อมูล ศึกษาความคิดเห็นและความต้องการของประชาชนในชุมชนที่จะให้พื้นที่ทรัพยากรธรรมชาติทางบกเป็นแหล่งท่องเที่ยว และศึกษาความคิดเห็นและความต้องการของนักท่องเที่ยวในการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติทางบก

เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ดังกล่าว คณะผู้ศึกษา ได้ดำเนินการวิจัย จากการรวบรวมข้อมูลปฐมภูมิและทุติยภูมิ ซึ่งข้อมูลปฐมภูมิได้จากการสัมภาษณ์ การตอบแบบสอบถามของประชาชนในท้องถิ่น และนักท่องเที่ยว ข้อมูลทุติยภูมิได้จากการวิจัยเอกสาร การศึกษาวิจัยได้เน้นการมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่นเป็นสิ่งสำคัญ การประเมินศักยภาพของทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติทางบก โดยวิธีกำหนดค่าตัวแปร ให้ค่าน้ำหนักแต่ละตัวแปร (Weighting Score Method) การวิเคราะห์ข้อมูลความต้องการของนักท่องเที่ยวชาวไทยและต่างประเทศใช้โปรแกรม SPSS⁺ วิเคราะห์หาความถี่ ค่าร้อยละ ค่าไคว์ สแคว(Chi-square) และความสอดคล้องของค่าตัวแปรโดยใช้ความสัมพันธ์ Likelihood Ratio

5.1 สรุปผลการศึกษาวิจัย

มีผลการศึกษาวิจัยสรุปได้ดังนี้

5.1.1 ศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติทางบกของจังหวัด ภูเก็ต พังงา กระบี่

ในจังหวัดภูเก็ต มีศักยภาพทรัพยากรการท่องเที่ยวธรรมชาติทางบก สูง 8 ตำบล และศักยภาพปานกลาง 5 ตำบล และศักยภาพต่ำ 4 ตำบล ซึ่งเป็นตำบลที่มีแหล่งทรัพยากรท่องเที่ยวทางธรรมชาติทางบก ตำบลที่มีศักยภาพทรัพยากรการท่องเที่ยวธรรมชาติทางบกสูงในสามลำดับแรกคือ ตำบลไม้ขาว เทพกษัตริย์ กะทู้ และแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติทางบกที่มีศักยภาพในการท่องเที่ยว คือ น้ำตกโดนไทร อ.ถลาง น้ำตกกะทู้ อ.กะทู้ ป่าพรุไม้ขาว อ.ถลาง

ในจังหวัดพังงา มีศักยภาพทรัพยากรการท่องเที่ยวธรรมชาติทางบกสูง 17 ตำบล ศักยภาพปานกลาง 19 ตำบล และต่ำ 12 ตำบล ซึ่งเป็นตำบลที่มีแหล่งทรัพยากรท่องเที่ยวทางธรรมชาติทางบก ตำบลที่มีศักยภาพทรัพยากรการท่องเที่ยวธรรมชาติทางบกสูงในแปดลำดับแรกคือ

ตำบลท้ายเหมือง คึกคัก สองแพรก นบบริง ลำปี ท้ายช้าง บางวัน และกะปง และแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติทางบกที่มีศักยภาพในการท่องเที่ยว คือ น้ำตกลำปี อ.ท้ายเหมือง น้ำตกนางมโนราห์ อ.เมือง ถ้ำพุงช้าง อ.เมือง อุทยานแห่งชาติศรีพังงา อ.ตะกั่วป่า น้ำตกโดนปวิวรรต อ.เมือง น้ำตกสายรุ้ง อ.ตะกั่วป่า น้ำตกลำรู อ.กะปง น้ำตกหินลาด อ.กะปง น้ำตกโดนช่องฟ้า อ.ตะกั่วป่า

ในจังหวัดกระบี่ มีศักยภาพทรัพยากรการท่องเที่ยวธรรมชาติทางบก สูง 22 ตำบล และศักยภาพปานกลาง 13 ตำบล และศักยภาพต่ำ 18 ตำบลซึ่งมีตำบลที่มีทรัพยากรการท่องเที่ยวทางธรรมชาติทางบก ในตำบลที่มีศักยภาพทรัพยากรการท่องเที่ยวทางธรรมชาติทางบกสูงในแปดลำดับแรกคือ ตำบลคลองท่อมเหนือ เขาคราม อ่าวลึกใต้ อ่าวลึกเหนือ พงุเตียว ทับปริก เขาพนมและหนองทะเล และแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติทางบกที่มีศักยภาพในการท่องเที่ยว คือ สระมรกต อ.คลองท่อม น้ำตกร้อน อ.คลองท่อม คลองสองน้ำท่าปอม อ.เมือง ป่าเขาอู้อู้ อ.คลองท่อม เขาหางนาศ อ.เมือง ธารโบกขรณี อ.อ่าวลึก ถ้ำเพชร อ.อ่าวลึก น้ำตกห้วยใต้ อ.เมือง ภูเขาพนมเบญจา อ.เมือง

5.1.2 สรุปผลการศึกษาความต้องการของชุมชน

การศึกษาคิดเห็นและความต้องการของประชาชนในชุมชน ที่มีความต้องการจะให้แหล่งทรัพยากรธรรมชาติเป็นที่ท่องเที่ยวทางธรรมชาติทางบก โดยได้ใช้แบบสอบถาม จำนวน 1,000 ชุด ผลปรากฏว่า ทุกตำบลที่มีแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติทางบกในจังหวัด ภูเก็ต พังงา กระบี่ มีความต้องการที่จะให้นักท่องเที่ยวเข้าไปท่องเที่ยวแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติทางบก ร้อยละ 100.00 ด้วยเหตุผลที่ใกล้เคียงกันคือ การเพิ่มรายได้และทำให้เศรษฐกิจของชุมชนเพิ่มขึ้น

สรุปได้ว่า ชุมชนต้องการให้นักท่องเที่ยวเข้าไปท่องเที่ยวตามแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติทางบก

5.1.3 สรุปผลการศึกษาความต้องการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวในการท่องเที่ยวทางธรรมชาติทางบก จังหวัดภูเก็ต พังงา และกระบี่

สรุปผลการศึกษาความต้องการของนักท่องเที่ยวชาวไทย

เก็บข้อมูลจากสถานที่เก็บข้อมูล จังหวัดภูเก็ต จำนวน 300 ชุด พังงาจำนวน 100 ชุด และ กระบี่จำนวน 200 ชุด เป็นข้อมูลที่เก็บในช่วงเดือนกรกฎาคม 2547 ถึงเดือนกันยายน 2547 ได้ผลจากการศึกษาดังนี้

นักท่องเที่ยวที่ต้องการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติทางบก จำนวน 548 คน ร้อยละ 91.33 ไม่ต้องการร้อยละ 8.67 เป็นเพศชายจำนวน 258 คน คิดเป็นร้อยละ 47.08 และ เพศหญิงจำนวน 290 คน คิดเป็นร้อยละ 52.92 รายละเอียดเรียงตามลำดับดังนี้

นักท่องเที่ยวที่ต้องการท่องเที่ยวแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติทางบก มีอายุระหว่าง 15-34 ปี เป็นจำนวน ร้อยละ 65.14 ซึ่งจะเห็นว่าช่วงอายุที่มากขึ้นจะมีจำนวนนักท่องเที่ยวลดลง

นักท่องเที่ยวที่ต้องการท่องเที่ยวแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติทางบก มีภูมิลำเนาทางภาคใต้มากที่สุด เป็นจำนวน ร้อยละ 47.63

นักท่องเที่ยวที่ต้องการท่องเที่ยวแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติทางบก มีระดับการศึกษาปริญญาตรีมากที่สุด เป็นจำนวน ร้อยละ 32.30

นักท่องเที่ยวที่ต้องการท่องเที่ยวแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติทางบก มีอาชีพรับจ้าง/เอกชนมากที่สุด เป็นจำนวน ร้อยละ 28.28

นักท่องเที่ยวที่ต้องการท่องเที่ยวแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติทางบก มีรายได้ต่ำกว่า 10,000 เป็นจำนวนมากที่สุด เป็นจำนวน ร้อยละ 48.91

แสดงว่าศาสนาของนักท่องเที่ยวชาวไทยไม่มีความสัมพันธ์กับความต้องการท่องเที่ยวแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติทางบก

นักท่องเที่ยวที่ต้องการท่องเที่ยวแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติทางบก จะเดินทางเป็นกลุ่ม ร้อยละ 77.01 มากกว่าเดินทางคนเดียวร้อยละ 22.99

นักท่องเที่ยวที่ต้องการท่องเที่ยวแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติทางบก เคยมาเที่ยวจังหวัดภูเก็ต พังงา และกระบี่มาก่อนแล้วร้อยละ 50.36 แสดงว่านักท่องเที่ยวชาวไทยกลับมาเที่ยวซ้ำ

เหตุผลที่นักท่องเที่ยวต้องการท่องเที่ยวแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติทางบก เพราะได้มีโอกาสมาสัมผัสกับธรรมชาติที่คนส่วนใหญ่ไม่เคยพบเห็น ได้เห็นความอุดมสมบูรณ์ของพืช พืชหายาก ได้มีโอกาสเห็นสัตว์ป่า ได้มีโอกาสเห็นสภาพพื้นที่ที่แปลก ๆ ได้มีโอกาสชื่นชมกับภูมิทัศน์ที่งดงาม ได้พบกับนิเวศของแหล่งท่องเที่ยวที่แปลก มีสิ่งอำนวยความสะดวกและสะอาด มีความปลอดภัย และการเดินทางสะดวก ตามลำดับ

ระดับความสนใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยในการท่องเที่ยวแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติทางบกในจังหวัดภูเก็ต พบว่าแหล่งท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติทางบกใน จังหวัดภูเก็ตที่นักท่องเที่ยวชาวไทยเลือกท่องเที่ยวที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือน้ำตกโดนไทร อ.ถลาง โดยมีนักท่องเที่ยวให้ระดับความต้องการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวนี้ระดับมากที่สุดถึงร้อยละ 25.40 และให้ระดับความต้องการมาก ถึงร้อยละ 30.70 แหล่งท่องเที่ยวถัดมาที่เลือกท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวทาง

ธรรมชาติทางบกคือน้ำตกกะหู้ อ.กะหู้ และแหล่งท่องเที่ยวลำดับสุดท้ายที่นักท่องเที่ยวลือเลือก คือป่าพรุไม้ขาว อ.ถลาง อย่างไรก็ตามทุกๆแหล่งท่องเที่ยวที่นักท่องเที่ยวลือเลือกท่องเที่ยวอยู่ในระดับค่าเฉลี่ยความต้องการ ระหว่าง 3.37 – 3.59 หมายถึงอยู่ในระดับความสนใจปานกลางถึงมาก

ระดับความสนใจของนักท่องเที่ยวยุคใหม่ที่สนใจท่องเที่ยว ในแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ ทางบกในจังหวัดพังงา พบว่าในแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติทางบกในจังหวัดพังงา ที่นักท่องเที่ยวยุคใหม่เลือกรับรองที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ น้ำลำปาว อ.ท้ายเหมือง โดยนักท่องเที่ยวยุคใหม่ให้ระดับความต้องการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวนี้ที่ระดับมากที่สุด ถึงร้อยละ 41.70 และให้ระดับความต้องการมากถึงร้อยละ 29.20 แหล่งท่องเที่ยวถัดมาที่เลือกรับรองในแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติทางบกคือน้ำตกนางมโนราห์ อ.เมือง ถัดมาคือถ้ำพุน้ำร้อน อ.เมือง และแหล่งท่องเที่ยวลำดับสุดท้ายที่เลือกรับรองคือน้ำตกโตนช่องฟ้า อ.ตะกั่วป่า อย่างไรก็ตามทุกๆแหล่งท่องเที่ยวที่นักท่องเที่ยวลือเลือกท่องเที่ยว อยู่ในระดับค่าเฉลี่ยความต้องการ ระหว่าง 3.53 – 4.05 หมายถึงอยู่ในระดับความสนใจ ปานกลางจนถึงมากที่สุด

ความสนใจของนักท่องเที่ยวยุคใหม่ที่สนใจท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติทางบกในจังหวัดกระบี่ พบว่าแหล่งท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติทางบกในจังหวัดกระบี่ที่นักท่องเที่ยวยุคใหม่เลือกรับรองที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือสระมรกต อ.คลองท่อมโดยมีนักท่องเที่ยวยุคใหม่ให้ระดับความสนใจในแหล่งท่องเที่ยวนี้ที่ระดับมากที่สุดถึงร้อยละ 33.50 และให้เหตุผลระดับมาก ถึงร้อยละ 40.40 แหล่งท่องเที่ยวถัดมาที่เลือกรับรองในแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติทางบกคือน้ำตกร้อน อ.คลองท่อม ถัดมาคือคลองสองน้ำท่าปอม อ.เมืองและแหล่งท่องเที่ยวลำดับสุดท้ายที่เลือกรับรองคือ ภูเขา อ.เขาพนม อย่างไรก็ตามทุกๆแหล่งท่องเที่ยวที่นักท่องเที่ยวลือเลือกท่องเที่ยว อยู่ในระดับค่าเฉลี่ยความต้องการ ระหว่าง 3.28 – 4.03 หมายถึงอยู่ในระดับความสนใจ ปานกลางจนถึงมากที่สุด

สรุปผลการศึกษาความต้องการของนักท่องเที่ยวยุคใหม่ต่างประเทศ

เก็บข้อมูลจากสถานที่เก็บข้อมูล จังหวัดภูเก็ต จำนวน 200 ชุด พังงาจำนวน 100 ชุด และ กระบี่จำนวน 100 ชุด เป็นข้อมูลที่เก็บในช่วงเดือนกรกฎาคม 2547 ถึงเดือนสิงหาคม 2547 ได้ผลจากการศึกษาดังนี้

นักท่องเที่ยวยุคใหม่ต่างประเทศที่ไม่ต้องการท่องเที่ยวแหล่งท่องเที่ยวที่เป็นธรรมชาติทางบกจำนวนร้อยละ 37.75 นักท่องเที่ยวยุคใหม่ต่างประเทศที่ต้องการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวที่เป็นธรรมชาติทางบกจำนวนร้อยละ 62.25 เป็นเพศชาย 57.03 และเพศหญิงร้อยละ 42.97

นักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศที่ต้องการท่องเที่ยวธรรมชาติทางบก ส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 15 – 34 ปี ร้อยละ 63.25 กลุ่มถัดมา มีอายุระหว่าง 35 – 54 ปี คิดเป็นร้อยละ 37.50 และอีกร้อยละ 9.23 มีอายุมากกว่า 55 ปี ขึ้นไป

นักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศที่ต้องการท่องเที่ยวธรรมชาติทางบกส่วนใหญ่ร้อยละ 54.22 จบการศึกษาในระดับในระดับอุดมศึกษา รองลงมาจบการศึกษาระดับพื้นฐาน มีจำนวนร้อยละ 24.90 อีกร้อยละ 20.88 จบการศึกษาในระดับปริญญาโทหรือสูงกว่า

นักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศที่ต้องการท่องเที่ยวธรรมชาติทางบกส่วนใหญ่ร้อยละ พบว่ามีภูมิลำเนาอยู่ในประเทศอังกฤษ คือร้อยละ 19.68 รองลงมาร้อยละ 16.06 มีภูมิลำเนาอยู่ในยุโรป และที่เดินทางมาท่องเที่ยวจากภูมิลำเนาอื่นๆอยู่ในลำดับใกล้เคียงกัน

นักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศที่ต้องการท่องเที่ยวธรรมชาติทางบกส่วนใหญ่พบว่า ร้อยละ 49.80 นับถือศาสนาคริสต์รองลงมาร้อยละ 32.93 นับถือศาสนาอื่นๆและร้อยละ 10.04 นับถือศาสนาพุทธซึ่งใกล้เคียงกับผู้นับถือศาสนาอิสลามร้อยละ 7.23 ดังรายละเอียด

นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่เดินทางมาท่องเที่ยวเป็นหมู่คณะคิดเป็น ร้อยละ 80.72 และเดินทางมาท่องเที่ยวคนเดียว ร้อยละ 19.28

นักท่องเที่ยวร้อยละ 39.76 เดินทางมาท่องเที่ยวครั้งแรก และร้อยละ 60.24 มาเที่ยวซ้ำ

ระดับความต้องการของนักท่องเที่ยวต่างชาติที่สนใจท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติทางบก

นักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศที่ต้องการท่องเที่ยวธรรมชาติทางบก ด้วยเหตุผลที่ได้มีโอกาสชื่นชมกับภูมิทัศน์ที่งดงาม โดยมีนักท่องเที่ยวให้ระดับความต้องการท่องเที่ยวด้วยเหตุผลนี้ที่ระดับมากที่สุดถึงร้อยละ 36.50 และให้เหตุผลระดับมาก ถึงร้อยละ 34.00 เหตุผลถัดมาที่เลือกท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติทางบก คือได้สัมผัสกับธรรมชาติที่ไม่เคยสัมผัส ถัดมาคือได้เห็นความอุดมสมบูรณ์ของพืชและพืชหายาก และเหตุผลลำดับสุดท้ายที่เลือกคือ มีสิ่งอำนวยความสะดวกและสะอาด อย่างไรก็ตามทุกๆเหตุผลที่นักท่องเที่ยวให้ในการเลือกท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติทางบก อยู่ในระดับค่าเฉลี่ยความสนใจ ระหว่าง 3.45 – 4.19 หมายถึงอยู่ในระดับความสนใจ ปานกลางจนถึงมากที่สุด

นักท่องเที่ยวต่างชาติที่สนใจท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติทางบกในแต่ละจังหวัด พบว่านักท่องเที่ยวต่างชาติให้ความสนใจท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติทางบก ในจังหวัดภูเก็ตมากที่สุด ร้อยละ 55.42 และรองลงมา คือจังหวัดพังงาซึ่งมีความจำนนใกล้เคียงกันคือร้อยละ 22.49 และ 22.09 ตามลำดับ

ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศในการท่องเที่ยวจังหวัดภูเก็ต ประมวลได้ดังนี้ จังหวัดภูเก็ต มีสถานที่ท่องเที่ยวที่เป็นทรัพยากรธรรมชาติทางทะเล เช่น หาดทราย ทะเล น้ำทะเลใส ทะเลสวย น้ำตก ป่าพรุที่ยังมีความอุดมสมบูรณ์ การคมนาคมที่สะดวก อาหารอร่อย ไม่ชอบค่าโดยสารแพง ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศในการท่องเที่ยวจังหวัดพังงาคือสิ่งมหัศจรรย์ของธรรมชาติที่ยังไม่ถูกทำลาย น้ำตกสวย บรรยายเจียบสงบ ความมีน้ำใจและเป็นมิตรของผู้คน กิจกรรมในการท่องเที่ยวที่หลากหลาย เช่น การขี่ช้าง การล่องแก่ง ปีนเขา ลอดถ้ำ ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศในการท่องเที่ยวจังหวัดกระบี่ ทะเลสวย น้ำใส การปีนเขา ธรรมชาติสวยงาม และความมหัศจรรย์ของแหล่งท่องเที่ยว มีกิจกรรมการท่องเที่ยวมากมาย อาหารอร่อยแต่แพง อากาศดี รอยยิ้มและการต้อนรับของผู้คน

จากการศึกษา พบว่านักท่องเที่ยวชื่นชอบกับธรรมชาติทางทะเลมากทั้งสามจังหวัด ส่วนธรรมชาติทางบก นักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและต่างประเทศชอบน้ำตก ภูเขา น้ำร้อน ในจังหวัดพังงา และกระบี่ มากกว่าในจังหวัดภูเก็ต

5.2 การอภิปรายผล

ประเด็นที่ 1 ศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติทางบกของจังหวัด ภูเก็ต พังงา กระบี่

การศึกษาศักยภาพของทรัพยากรการท่องเที่ยวทางธรรมชาติในแต่ละจังหวัด ทำให้ทราบถึงศักยภาพของทรัพยากรธรรมชาติทางบก ที่สามารถนำมาเป็นผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวของในแต่ละจังหวัดเพื่อกำหนดทิศทางและจุดยืนของการท่องเที่ยวในแต่ละจังหวัดได้ พบว่า ทรัพยากรการท่องเที่ยวทางธรรมชาติทางบก ในจังหวัดภูเก็ต พังงา และกระบี่ มีความคล้ายคลึงและแตกต่างกัน

จังหวัดภูเก็ต แหล่งท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติทางบกจังหวัดภูเก็ต มีน้ำตกจำนวน 3 ตำบล ได้แก่ น้ำตกกะทู้ ในตำบล กะทู้ น้ำตกโดนไพรในตำบลเทพกระษัตรี และน้ำตกบางแปในตำบลป่าคลอก มีทรัพยากรท่องเที่ยวธรรมชาติทางบกเป็นภูเขาจำนวน 9 ตำบล ตำบลป่าตอง ตำบลฉลอง ตำบลรัษฎา ตำบลตลาดเหนือ ตำบลราไวย์ ตำบลกะรน ตำบลเชิงทะเล ตำบลศรีสุนทร และตำบลสาคู และมีป่าพรุแหล่งสุดท้ายเหลืออยู่ที่ตำบลไม้ขาว

จังหวัดกระบี่ แหล่งทรัพยากรการท่องเที่ยวธรรมชาติทางบกของจังหวัดกระบี่ มีน้ำตกมีอยู่จำนวน 11 แห่ง ได้แก่ น้ำตกโดนไพรในตำบลกระบี่น้อย น้ำตกห้วยไต้ในตำบลทับปด น้ำตกต้นหารในตำบลหน้าเขา น้ำตกควนเนียงในตำบลเขาพนม น้ำตกหินเพิงในตำบลคลองพน น้ำตก

ทุ่งไทรทองตำบลทุ่งไทรทอง น้ำตกบางเท่าแม่ในตำบลเขาต่อ น้ำตกเขาน้ำผึ้ง น้ำตกบางรักในตำบลเพขลา และน้ำตกในตำบลเขาหิน

ภูเขา ได้แก่ ภูเขาพุกษาสวรรค์ในตำบลกระบี่ใหญ่ เขาหางนาคนในตำบลหนองทะเลเขาแก้ว เขาวง เขาผึ้ง ในตำบลคลองหิน ภูเขาในตำบลคลองยา นาเหนือ โคกหาร และดินอุดม

ถ้ำจำนวน 12 ถ้ำ (ไม่รวมถ้ำที่อยู่ในทะเลอีกมากในจังหวัดกระบี่) ได้แก่ ถ้ำเสด็จ ถ้ำช้างสีในตำบลไสไทย ถ้ำฤาษีตาไฟในตำบลสินปุน ถ้ำโอบในตำบลหน้าเขา ถ้ำตำบลอ่าวลึกน้อย ถ้ำเพชรและถ้ำคลัง ตำบลอ่าวลึกเหนือ ถ้ำปราสาทนาฟ้าคิงในตำบลปลายพระยา ถ้ำวารินทร์ (วัดบางเหลียว)ในตำบลคีรีวง ถ้ำเขาดินในตำบลดินอุดม ถ้ำโต๊ะหลวงตำบลคลองหิน

สระน้ำ วังน้ำ คลอง ที่สำคัญ ได้แก่ คลองสองน้ำในตำบลเขาคราม คลองวังลึกในตำบลพรุติเนนา สระมรกตในตำบลคลองท่อมเหนือ สระแก้วในตำบลหนองทะเล สระน้ำในตำบลลำทับ สระญวนทองในตำบลดินแดง น้ำผุดตำบลห้วยยูง และธารโบกขรณีในตำบลอ่าวลึกใต้

น้ำร้อน ได้แก่ เทวดาบ่อน้ำร้อนในตำบลเหนือคลอง น้ำตกร้อนในตำบลคลองท่อมเหนือ บ่อน้ำร้อนในตำบลคลองท่อมใต้

ป่าไม้ ป่าสงวน อุทยานแห่งชาติ ได้แก่ ป่าสงวนตำบลสินปุน เขตป่าสงวนแห่งชาติตำบลพรุเดียว ป่าชุมชนบ้านทุ่งสูงตำบลเขาใหญ่ ป่าสงวนเขาแก้วตำบลคลองหิน ป่าที่ราบต่ำเขานอจู้จี้ บ่อน้ำร้อนตำบลห้วยน้ำขาว อุทยานแห่งชาติเขาพนมตำบลดอนนาเขานม ป่าพรุเขาค่อม ตำบลเขาคราม

จากการประเมินศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ พบว่าจังหวัดกระบี่มีศักยภาพของทรัพยากรการท่องเที่ยวธรรมชาติทางบก สูง 22 ตำบล

จังหวัดพังงา แหล่งทรัพยากรการท่องเที่ยวธรรมชาติทางบกของจังหวัดพังงา มีน้ำตกอยู่จำนวน 22 แห่งได้แก่ น้ำตกสะพานมโนราห์ในตำบลนบพริง น้ำตกโดนน้ำพุในตำบลสองแพรก น้ำตกหินลาดในตำบลกะปง น้ำตกแหล่งหินตำบลท่านา น้ำตกแสงทองในตำบลเหมาะ น้ำตก ลำรูในตำบลเหล น้ำตกตำบลถ้ำ น้ำตกรามัญในตำบลกระโสม น้ำตกบ่อหินในตำบลบางม่วง น้ำตกบางปรึกในตำบลตำตัว น้ำตกหินค้างในตำบลโคกเคียน น้ำตกโดนช่องฟ้า น้ำตกสายรุ้ง ตำบลคึกคัก น้ำตกตำบลบางไทร น้ำตกตำหน่งในตำบลบางวัน น้ำตกลำปี น้ำตกโดนไพรในตำบลท้ายเหมือง น้ำตกเต่าทองในตำบลบ่อแสน น้ำตกภูผาสวรรค์ในตำบลนาเตย น้ำตกทรายขาวในตำบลบางทอง น้ำตกขมิ้นในตำบลทุ่งมะพร้าว น้ำตกวังกล้วยเถื่อนตำบลลำแก่น

มีภูเขา ได้แก่ ภูเขารูปช้างในตำบลท้ายช้าง ภูเขาตำบลถ้ำน้ำผุด ภูเขาใน ตำบลกะปง

เทือกเขาหินปูนในตำบลนบปริง ภูเขาตำบลกะปง ภูเขาตำบลเหล ภูเขาตำบลมณีภูเขาตำบล
หล่อยง ภูเขาในตำบลบางไทร ตำบลแม่นางขาว มี ภูเขาแม่นางขาว ภูเขาตำบลทับปุด ภูเขาโคก
เจริญ ภูเขาตำบลบางทอง

มีถ้ำจำนวน 3 ถ้ำ (ไม่รวมถ้ำในทะเล) ได้แก่ ถ้ำทองกลางในตำบลถ้ำทองกลาง ถ้ำสุวรรณ
คูหาในตำบลกระโสม ถ้ำพุงช้างในตำบลท้ายช้าง

สระน้ำ วังน้ำ คลอง ที่สำคัญ ได้แก่ หนองน้ำค้างควาตำบลเหมาะ วังเคียงคู่และคลอง ลำ
ไว้ในตำบลลำแก่น คลองวังยาวในตำบลคุระบุรี บ่อน้ำร้อนในตำบลมะรุ่ย

ป่าไม้ ป่าสงวน อุทยานแห่งชาติ ได้แก่ ป่าไม้ไผ่และป่าหวายตำบลทุ่งคาโงก เขตรักษา
พันธุ์สัตว์ป่าโดนปรีวรรตในตำบลสองแพรก ป่าไม้ในตำบลตะกั่วป่า ป่าดิบชื้นในตำบลบางนายสี
อุทยานแห่งชาติเขาลำดวน-ลำรู ตำบลคึกคัก อุทยานแห่งชาติศรีพังงาในตำบลบางวัน ป่าไม้ใน
ตำบลโคกเจริญ ป่าไม้ ตำบลบางเหรียง อุทยานแห่งชาติท้ายเหมือง-เขาลำปี

จากการประเมินศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ พบว่าจังหวัดพังงามีศักยภาพ
ของทรัพยากรการท่องเที่ยวทางธรรมชาติทางบก สูง 17 ตำบล

จากการประเมินศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ พบว่าจังหวัดภูเก็ตมีศักยภาพ
ของทรัพยากรการท่องเที่ยวทางธรรมชาติทางบก สูง 8 ตำบล

จังหวัดที่มีศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติทางบกมากที่สุด ได้แก่จังหวัดกระบี่
รองลงมาเป็นจังหวัดพังงา และท้ายสุดเป็นจังหวัดภูเก็ต ทั้งนี้เป็นเพราะในจังหวัดกระบี่ มีศักย
ภาพทรัพยากรการท่องเที่ยวทางธรรมชาติทางบก สูง 22 ตำบล ในจังหวัดพังงา มีศักยภาพทรัพยากร
การท่องเที่ยวทางธรรมชาติทางบกสูง 17 ตำบล ในจังหวัดภูเก็ตมีศักยภาพทรัพยากรการท่องเที่ยว
ทางธรรมชาติทางบกสูงเพียง 8 ตำบล และแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติทางบกของจังหวัดกระบี่ มี
ลักษณะแปลกแตกต่างไปจากแหล่งอื่น เช่น คลองสองน้ำ มีลักษณะน้ำใสสะอาดมาก สระมรด
เป็นเหมือนสระอนินดาซที่ให้นางกนิรีไปว่ายน้ำเล่น การใส่เรื่องราวและตำนานลงไปเป็นการเพิ่มคุณ
ค่าลงไปในทรัพยากรธรรมชาติที่เต็มไปด้วยศักยภาพเหล่านั้น ให้มีคุณค่าในการท่องเที่ยวมากยิ่งขึ้น
น้ำตกร้อนเป็นแหล่งหนึ่งที่แปลกและแตกต่างออกไป อย่างไรก็ตาม การส่งเสริมการท่องเที่ยว
จะต้องควบคู่ไปกับการดูแลสิ่งแวดล้อม ให้ความรู้และสร้างความเข้มแข็งให้ชุมชน และเขาจะเป็น
ผู้ดูแลทรัพยากรการท่องเที่ยวให้ใช้ประโยชน์ได้อย่างยั่งยืน

สรุปได้ว่า ทรัพยากรการท่องเที่ยวทางธรรมชาติทางบก ในจังหวัดภูเก็ต พังงา และกระบี่
มีความแตกต่างกัน จังหวัดที่มีแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติทางบกที่มีศักยภาพมากที่สุด ได้แก่
จังหวัดกระบี่ รองลงมาเป็นจังหวัดพังงา และท้ายสุดเป็นจังหวัดภูเก็ต

ในประเด็นที่ 2 ในเรื่องความต้องการของชุมชน

การที่ชุมชนในทุกตำบลที่มีแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติทางบกในจังหวัด ภูเก็ต พังงา กระบี่ มีความต้องการที่จะให้มีนักท่องเที่ยวเข้าไปท่องเที่ยวแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติทางบก ร้อยละ 100.00 ด้วยเหตุผลที่ใกล้เคียงกันคือ การเพิ่มรายได้และทำให้เศรษฐกิจของชุมชนเพิ่มขึ้น แสดงว่า ชุมชนต้องการสร้างความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจ นี่เป็นสิ่งที่น่ากลัว เพราะการลงไปสัมผัสกับชุมชนมีเพียงบุคคลบางกลุ่มที่ได้รับประโยชน์ เมื่อใครยาวสาวได้สาวเอา การใช้ทรัพยากรการท่องเที่ยวทางธรรมชาติ ไม่ได้คำนึงถึงผลประโยชน์ของชุมชนเพราะบางครั้งไม่ใช้คนในชุมชนเป็นเจ้าของกิจการ การทำลายทรัพยากรค่อนข้างสูง เพราะคำนึงแต่ผลประโยชน์เฉพาะหน้าเนื่องจาก การขาดความรู้ด้านการดูแลทรัพยากร และการจัดการท่องเที่ยวที่เกิดขึ้นไม่ได้ทำโดยชุมชน

ชุมชนส่วนใหญ่ขาดความรู้เกี่ยวกับการจัดการ และดูแลทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติให้ใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืน และชุมชนเองมีความต้องการในสิ่งเหล่านี้ในการพัฒนาตัวเอง ยกตัวอย่าง ทรัพยากรธรรมชาติป่าพรุของชุมชนตำบลไม้ขาว จังหวัดภูเก็ต กำลังพยายามให้เกิดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในชุมชนโดยใช้แหล่งธรรมชาติที่น่าสนใจของป่าพรุ แต่ยังไม่ประสบผลสำเร็จ ทั้งที่ป่าพรุมีสิ่งที่น่าสนใจมากมายทั้งความหลากหลายทางชีวภาพ ระบบนิเวศที่แปลกและแตกต่าง การเดินทางสะดวก ปลอดภัย นักท่องเที่ยวไม่ต้องเดินทางไปไกลถึงพุน้ำร้อนจังหวัด นราธิวาส เพราะพรุบ้านไม้ขาวได้จำลองสภาพพรุไว้ได้อย่างลงตัว และในพื้นที่ป่าพรุสามารถจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวได้หลายอย่าง ได้แก่ กิจกรรมดูนก เพราะมีนกถึง 77 ชนิด (ประทีป ,2547) สามารถจัดกิจกรรมล่องเรือชมพรุ สามารถใช้เส้นทางเดินธรรมชาติรอบป่าพรุได้ แต่ชุมชนขาดความรู้ความเข้าใจในเรื่องการท่องเที่ยวเชิงนิเวศและการจัดการ การท่องเที่ยว

ชุมชนต้องการการท่องเที่ยวที่ไม่ทำลายธรรมชาติ ให้ใช้ได้นานอย่างยั่งยืน ซึ่งตรงกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่มีองค์ประกอบ 3 ประการ คือ การสร้างจิตสำนึกเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากร และสิ่งแวดล้อมเป็นประการแรก ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวเป็นประการที่สอง และสุดท้าย การมีส่วนร่วมของชุมชนและการกระจายรายได้ (ยุวดี ,2538) ซึ่งสอดคล้องกับแนวความคิดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในกลยุทธ์ของการท่องเที่ยวของรัฐควีนแลนด์ ที่เน้นการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนซึ่งมุ่งเน้นสิ่งดึงดูดใจตามธรรมชาติ อันจะเพิ่มความรู้ให้แก่นักท่องเที่ยวและให้ประโยชน์แก่ชุมชนท้องถิ่น (สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ,2540)

การท่องเที่ยวทุกรูปแบบควรจะมีมุ่งไปสู่การท่องเที่ยวที่ยั่งยืน ซึ่งหลักการการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน (Shirley Eber, 1993) มีดังนี้